

GRAMATICA LIMBII ENGLEZE

Inițial publicată în 1962 de **Catedra de Limbă şi Literatură Engleză** a Universității din Bucureşti.

Re-editată online în 2011, în nouă volume separate,

de

C. George Sandulescu şi **Lidia Vianu**.

Volumul Trei.

Adjectivul. Pronumele. Numeralul.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
Editura pentru Literatură Contemporană
Bucureşti 2011

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
Editura pentru Literatură Contemporană

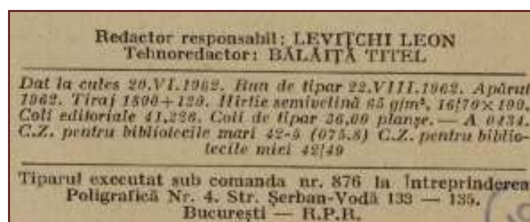

ISBN: 978-606-92388-9-9.

Re-editare în facsimil de

C. George Sandulescu şi Lidia Vianu.

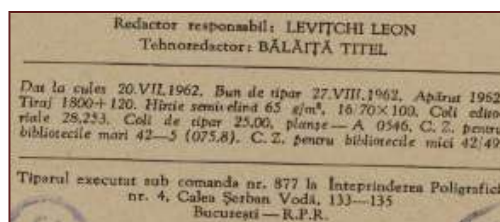
IT Publication: Cristina Petrescu
Publicity: Ruxandra Câmpeanu

Redactor responsabil: LEVIŢCHI LEON
Tehnoredactor: BĂLĂIŢĂ TITEL

Dat la cules 20.VI.1962. Bun de tipar 22.VIII.1962. Apărut 1962. Tiraj 1800+120. Hîrtie semivelină 65 g/m², 16/70×100. Coli editoriale 41,228. Coli de tipar 36,00 planşe. — A 0434. C.Z. pentru bibliotecile mari 42-5 (075.8) C.Z. pentru bibliotecile mici 42/49

Tiparul executat sub comanda nr. 876 la Întreprinderea Poligrafică Nr. 4. Str. Şerban-Vodă 133 — 135. Bucureşti — R.P.R.

Redactor responsabil: LEVIŢCHI LEON
Tehnoredactor: BĂLĂIŢĂ TITEL

Dat la cules 20.VII.1962. Bun de tipar 27.VIII.1962. Apărut 1962. Tiraj 1800+120. Hîrtie semivelină 65 g/m², 16/70×100. Coli editoriale 28,253. Coli de tipar 25,00, planşe — A 0546. C. Z. pentru bibliotecile mari 42—5 (075,8). C. Z. pentru bibliotecile mici 42/49.

Tiparul executat sub comanda nr. 877 la Întreprinderea Poligrafică nr. 4, Calea Şerban Vodă, 133—135 Bucureşti — R.P.R.

Această Gramatică a fost redactată în perioada în care Catedra de Limbă şi Literatură Engleză a Universităţii din Bucureşti era situată în clădirea Universităţii din Strada Edgar Quinet. Era, practic, singura Catedră de Engleză din ţara românească!

Cu vreo 12 cadre didactice în total, şi cu numai o duzină de studenţi în fiecare din cei cinci ani de studii...

EPLC şi cei doi Editori ai *Gramaticii Catedrei* ţin să-şi exprime pe această cale mulţumirile cele mai sincere D-lui Conf. Octavian Roske, Şef al Catedrei de Limba şi literatura engleză în momentul de faţă, care a avut amabilitatea să pună la dispoziţia noastră exemplarul din Gramatica Catedrei după care am realizat Facsimilele care formează cele nouă volume ale acestei Gramatici, iniţial tipărită în două volume de aproape 500 de pagini fiecare. Acest act are o deosebită însemnătate, întrucât reprezintă implicit sprijinul acordat de Catedră la realizarea acestor volume.

GRAMATICA LIMBII ENGLEZE

Inițial publicată în 1962 de

Catedra de Limbă şi Literatură Engleză a Universității din Bucureşti.

Re-editată online în 2011, în nouă volume separate,

de

C. George Sandulescu şi **Lidia Vianu**.

Volumul Trei.

Adjectivul. Pronumele. Numeralul.

Bucureşti 2011

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
Editura pentru Literatură Contemporană

PREFATORY NOTE 2011.

I take it upon myself to release into the public domain what was called, within the University as a whole, and in particular within the English Department, as – in Rumanian – *Gramatica Catedrei*, for years and years during the 1960's and afterwards.

We are convinced that there are no objections against this publication on internet for a wide variety of reasons.

First, there is, for the time being, nothing more comprehensive, more modern and more up to date, equivalent to what we have in front of us now; and that is in itself a sufficient reason for publication.

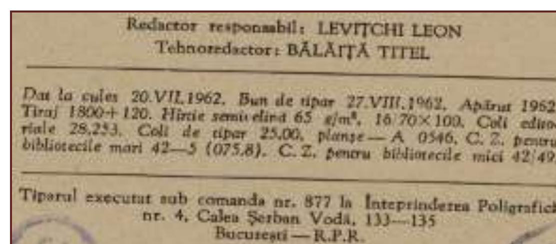
It was done on the initiative, enthusiasm and boundless devotion of one single person—Leon D. Levițchi. He was not only the sole Coordinator of the whole work, but he was even "Redactor de carte" appointed by the very Publishing House, as can be seen from the following two "edition-information boxes" (one for each volume), which we have decided to reproduce here below:

Redactor responsabil: LEVIȚCHI LEON
Tehnoredactor: BĂLĂIȚĂ TITEL

Dat la cules 20.VI.1962. Bun de tipar 22.VIII.1962. Apărut 1962. Tiraj 1800+120. Hîrtie semivelină 65 g/m², 16/70×100. Coli editoriale 41,226. Coli de tipar 36,00 planșe.—A 0434. C.Z. pentru bibliotecile mari 42-5 (075.8) C.Z. pentru bibliotecile mici 42/49

Tiparul executat sub comanda nr. 876 la Întreprinderea Poligrafică Nr. 4. Str. Șerban-Vodă 133 — 135. București — R.P.R.

Redactor responsabil: LEVIȚCHI LEON
Tehnoredactor: BĂLĂIȚĂ TITEL

Dat la cules 20.VII.1962. Bun de tipar 27.VIII.1962. Apărut 1962. Tiraj 1800+120. Hîrtie semivelină 65 g/m², 16/70×100. Coli editoriale 28,253. Coli de tipar 25,00, planșe—A 0546. C. Z. pentru bibliotecile mari 42—5 (075,8). C. Z. pentru bibliotecile mici 42/49.

Tiparul executat sub comanda nr. 877 la Întreprinderea Poligrafică nr. 4, Calea Șerban Vodă, 133—135 București — R.P.R.

His thorough knowledge of the Russian, German and French languages was of priceless value to him, not only as a Grammarian, but also as an outstanding Lexicographer.

What was his sole purpose here? To make this book fundamentally language-teaching oriented at an advanced level.

It was he who distributed all the tasks to the dozen or so contributors (a baker's dozen, in point of fact)—his own departmental colleagues; it was he who collected all the manuscripts from the respective authors; it was he who, then, assembled the whole book, and went through the whole of it, checking everything for absolute accuracy. And, last but not least, it was he who wrote out the chapters about The Noun, and, more importantly, about The Article.

This is a functional Grammar, it is true, but he believed in this theoretical approach from the very bottom of his heart, and flatly refused to know of any other. After all, we must all remember that N. Chomsky only published his very first book in 1957: at that time, the present grammar, was already well shaped up in the mind of Lev Levițchi, the one who had first imagined it. I for one had plenty of opportunities of discussing it with him in private, while I was a second-year student in 1954, and every other week or so afterwards all the time until the day of publication in 1962.

Gramatica Catedrei este un obiect istoric—poate o piesă de muzeu — în care răsună, clar şi limpede, realitățile şi rezultatele de cercetare din anii 1960, 1961 şi 1962 ale Universității Bucureşti—pe atunci numită *I. C. Parhon*. Eu sunt unul dintre prea puținii acum încă în viață care cunoaşte toate detaliile întocmirii ei.

Această gramatică de aproximativ 1000 de pagini a fost redactată de un colectiv format din toți membrii Catedrei de Limbă şi Literatură Engleză la începutul anilor '60. Absolut toți membrii Catedrei au contribuit, mai mult sau mai puțin, la realizarea ei (afară de Ana Cartianu, care era exclusiv specializată în literatură).

Lucrarea a fost realizată fără nici un fel de plată, întrucât a fost considerată, cu aprobarea decanatului, parte din activitatea ştiinţifică obligatorie a fiecărui membru al catedrei pentru anii 1960, 1961, 1962. Tirajul a fost mai mult decât infim: sub 2000 de exemplare. Atât cât se acorda pe atunci tuturor lucrărilor de cercetare ştiinţifică! Publicată de Editura Didactică şi Pedagogică, lucrarea nu a fost niciodată retipărită.

Nu am putut elimina niciun pasaj din cauză că este un document scanat în totalitatea sa. (Editura nu dispune de suficient personal calificat, nici măcar pentru o redactilografiere.)

Încă ceva deosebit de însemnat: această Gramatică de o mie de pagini constituie piesa de rezistenţă pentru cel care va scrie într-o bună zi istoria anglisticii româneşti de la începuturile sale.

Dar, cum ţara are nevoie de o gramatică engleză cât mai cuprinzătoare posibil şi cât mai repede posibil, o publicăm ca atare, în lipsă de altceva: în plus, pentru a facilita consultarea, o facem să intre în domeniul public prin punerea pe internet în mod cu totul gratuit. Învechită şi prăfuită o fi ea, dar e mai mult ca sigur că e mai bună decât nimic !

Poate că o publicăm chiar ca îndemn colectiv: îndemnăm prin această publicare pe toţi angliştii de frunte ai României de astăzi să pună mâna pe condei şi să scrie un echivalent mai abitir! Sunt cu totul convins că această zi e mai apropiată decât credem.

Monaco, 10 mai 2011

C. George Sandulescu

VOLUMUL 3

ADJECTIVUL
PRONUMELE
NUMERALUL

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
Editura pentru Literatură Contemporană

TABLA DE MATERII

Paginile ediției 2011 sunt numerotate cu cifre romane, de la **i** la **clvi**.
Paginile ediției 1962 sunt numerotate cu cifre arabe, de la 260 la 344.

CUVÂNT ÎNAINTE

CUVÎNT ÎNAINTE

Lucrarea de față se adresează studenților de la facultățile de filologie și institutele pedagogice din țară, precum și tuturor persoanelor care au depășit cunoștințele de limbă engleză dobîndite în școala medie.

~~Bazată pe principiile lingvisticii marxist-leniniste~~, „Morfologia limbii engleze" expune capitolele gramaticii engleze pe plan descriptiv și normativ, dar în măsura în care o serie de probleme dificile sînt interpretate și discutate, ea este menită să stimuleze și munca de cercetare științifică a studenților.

LISTA DE AUTORI

Prezenta lucrare a fost alcătuită de următorul colectiv sub îndrumarea lectorului L. LEVIȚCHI:

Lector V. A. ALCALAY: Categoriile gramaticale ale verbului (I, pp. 381–393); Formarea și folosirea timpurilor și modurilor (I, pp. 393–505); Atributul (II, pp. 247–258)

Asistent A. BANTAȘ: Subiectul (II, pp. 175–184); Predicatul (II, pp. 185–191); Acordul subiectului cu predicatul (II, pp. 192–208); Complementul direct (II, pp. 209–223); Complementul indirect (II, pp. 223–225)

Asistent A. GHEORGHIȚOIU: Adverbul (II, pp. 5–48); Prepoziția (II, pp. 49–113); Conjuncția (II, pp. 114–122); Interjecția (II, pp. 123–128)

Lector V. HANEA: Fonetica (I, pp. 19–89); Fraza (II, pp. 151–174)

Asistent P. IANCOVICI: Genul substantivelor (I, pp. 136–156); Topica (II, pp. 276–310); Corespondența timpurilor (II, pp. 311–330); Vorbirea directă și indirectă (II, pp. 331–343)

Lector E. IAROVICI: Scurt istoric al limbii engleze (I, pp. 5–10); Adjectivul (I, pp. 194–229); Pronumele (I, pp. 230–252)

Asistent E. ILOVICI: Afixația (II, pp. 129–147); Punctuația (II, pp. 344–387)

Lector L. LEVIȚCHI: Unele probleme fundamentale ale gramaticii limbii engleze moderne (I, pp. 10–19); Clasificarea substantivelor (I, pp. 93–120); Declinarea substantivelor (v. I, pp. 157–169); Articolul (I, pp. 171–193)

Asistent M. MIROIU: Complementul prepozițional (II, pp. 228–236); Complementul circumstanțial (II, pp. 237–245)

Asistent D. MUREȘANU: Numărul substantivelor (I, pp. 121–134)

Asistent I. POENARU: Numeralul (I, pp. 253–264); Formele nepersonale ale verbului (I, pp. 516–562)

Lector I. PREDA: Verbul, clasificare (I, pp. 226–380); Diateza verbului (I, pp. 506–515);

C. SĂNDULESCU: Subordonarea (II, pp. 259–275)

Revizia lucrării: Conferențiar A. CARTIANU, Lector E. IAROVICI, Lector L. LEVIȚCHI, Lector I. PREDA. Au mai contribuit la revizia lucrării: Lector *V. Hanea*, Asist. *I. Poenaru*, Asist. *M. Miroiu*, Asist. *D. Mureșanu*, Asist. *A. Bantaș*, Asist. *M. Mociornița*; *C. Săndulescu*.

Leon LEVIȚCHI

Câteva probleme fundamentale ale gramaticii limbii engleze contemporane.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
Editura pentru Literatură Contemporană

Datorită lipsei desinenţelor şi a terminaţiilor specifice ale părţilor de vorbire, morfologia, înţeleasă ca parte a gramaticii care studiază schimbarea *formei* cuvintelor, e un capitol foarte restrâns în limba engleză contemporană şi, în general, în limba engleză modernă. Nici preluarea de către morfologie a capitolului *formării părţilor de vorbire* din lexicologie (compunere, derivare etc.) nu-i sporeşte prea mult volumul.

În practică, totuşi, lucrurile stau cu totul altfel: un număr impresionant de gramatici ale limbii engleze rezervă un spaţiu foarte mare *morfologiei*, de cele mai multe ori în dauna sintaxei (de exemplu, un gramatician din Europa de Răsărit, la un total de 461 pagini de morfologie, acordă 106 pagini sintaxei, în anul 1958). Explicaţia trebuie căutată într-o permanentă (deşi nemărturisită) pătrundere a *sintaxei* în *morfologie*, lucru care, după părerea noastră, este nu numai justificat, ci absolut *necesar* atunci când este vorba de o limbă prin excelenţă analitică.

«Sintaxa părţilor de vorbire» este, fără îndoială, un capitol extrem de important pentru o astfel de limbă, dar problemele specifice ale «sintaxei părţilor de vorbire» (funcţiunile sintactice ale părţilor de vorbire, raporturile sintactice dintre ele etc.) afectează într-o măsură similară şi limbi de o altă factură, de pildă limbile sintetice. Faptul că în gramaticile altor limbi decât engleza, «sintaxa părţilor de vorbire» este tratată când în cadrul morfologiei, când în cadrul sintaxei, când ca un capitol de sine stătător, constituind un fel de trecere de la morfologia propriu-zisă la sintaxa propriu-zisă (sintaxa părţilor propoziţiei, sintaxa propoziţiei şi a frazei, topica etc.) nu are o importanţă prea mare. În limba engleză, dimpotrivă, discutarea părţilor de vorbire din punct de vedere sintactic îşi găseşte locul potrivit în *morfologie*, pentru faptul că «sintaxa părţilor de vorbire» se integrează organic într-o serie de alte «infiltrări» ale sintaxei în morfologia engleză, transformând-o, de fapt, în ceea ce ar putea fi denumit *morfologie sintactică*.

Un alt gramatician din Europa de Răsărit sublinia, pe bună dreptate: «Cu cât o limbă este mai bogată morfologiceşte, cu atât mai mare este independenţa – e

adevărat, relativă – a cuvintelor din ea. Astfel, e mai uşor să stabilim în afara contextului sensul unui cuvânt groenlandez, bogat din punct de vedere morfologic, decât al unui cuvânt din oricare din limbile noastre; cuvintele slave şi italiene se pot de obicei înţelege mai uşor în afara contextului decât multe cuvinte germane; cele germane, mai uşor decât cele engleze şi franceze; cele engleze, decât cele chineze». Citatul ne atrage atenţia asupra identificării sensului cuvintelor din diferite limbi în context şi în afara lui, cu sublinierea că în limba engleză, din cauza sărăciei formelor morfologice ale cuvintelor, contextul are un rol hotărâtor în această privinţă; dar el ne atrage totodată atenţia şi asupra importanţei contextului pentru identificarea cuvintelor ca *părţi de vorbire* (altfel spus, pentru diferenţierea cuvintelor de omonimele lor gramaticale «externe»), precum şi pentru identificarea, în cadrul părţii de vorbire respective, a *funcţiilor lor morfologice*. La acestea trebuie adăugat faptul că, o dată cu identificarea semantico-morfologică, tot contextul este acela care – în limba engleză – indică, de cele mai multe ori şi funcţia sintactică a cuvintelor din propoziţie. *Contextul devine, aşadar, elementul hotărâtor al identificării semantico-morfologico-sintactice a cuvintelor din propoziţie.*

Transpus în termeni strict gramaticali, contextul înseamnă în primul rând *încadrare sintactică*. Modul în care această *încadrare sintactică*, în funcţie, pe de o parte, de intenţia vorbitorului (autorului), iar pe de altă parte, de posibilităţile semantico-gramaticale specifice ale cuvintelor, *defineşte* cuvintele ca *părţi de vorbire* şi le *fixează sensul* şi *funcţiunea morfologică* într-o propoziţie dată poate fi urmărit pe baza ilustrărilor de mai jos:

Încadrarea sintactică a cuvintelor – mijloc de definire a lor ca părţi de vorbire şi de diferenţiere a lor de omonimele lor gramaticale «externe».

Întrucât în limba engleză contemporană numeroase cuvinte au dat naştere, prin *conversiune* (Conversion), adică prin schimbarea categoriei gramaticale, altor părţi de vorbire – identice ca formă cu ele –, încadrarea sintactică este aceea care defineşte partea de vorbire pe care aceste cuvinte *polivalente* o reprezintă într-o

propoziție dată și o diferențiază astfel de omonimele ei gramaticale «externe» posibile, atunci când această definire și diferențiere nu rezultă dintr-o formă paradigmatică specifică sau când formele paradigmatice ale omonimelor gramaticale sunt și ele omonime (de ex. *lands* – pluralul substantivelor *land* și pers. a III-a singular indicativul prezent al verbului *to land*).

Wishes father thoughts. («Dorințele zămislesc gânduri») Fiecare din cele trei cuvinte ale propoziției poate fi folosit ca substantiv: *wishes* – «dorințe», *father* – «tată», *thoughts* – «gânduri»; iar două dintre ele pot fi forme verbale: *wishes* – «dorește», *father* – «zămislesc» etc. Ordinea strictă a cuvintelor în propoziție – în cazul de față, ordinea cuvintelor într-o propoziție afirmativă, și anume *subiect – predicat – complement*, este aceea care le fixează din punct de vedere morfologic, ca numite părți de vorbire: *wishes* – substantiv, *father* – verb, *thoughts* – substantiv în cazul acuzativ. Folosirea frecventă a cuvântului *father* ca substantiv – «tată» – induce adesea în eroare pe cei care, neglijând problemele conversiunii, încearcă să traducă o astfel de propoziție.

What is it good *for*? («La ce e bun? La ce servește?» *For* poate fi prepoziție, particulă adverbială și conjuncție. În exemplul nostru, *for* este folosit ca prepoziție, ca urmare a faptului că în propozițiile interogative introduse printr-un pronume interogativ, prepoziția poate ocupa o poziție finală – la sfârșitul propoziției, cu precădere în limba vorbită).

Pe baza celor de mai sus se poate formula o regulă fundamentală aplicabilă limbii engleze contemporane, și anume că o formă *polivalentă*, reprezentând mai multe omonime gramaticale «externe», *este*, în context, acea parte de vorbire a cărei funcție o îndeplinește și nu *este folosită* ca acea parte de vorbire, așa cum consideră numeroși autori englezi și americani. În felul acesta se elimină din tratarea părților de vorbire inconsecvențele atât de frecvente ale autorilor amintiți care vorbesc despre substantive *folosite ca* adjective, adverbe *folosite ca* prepoziții, verbe *folosite ca* substantive etc.

Încadrarea sintactică a cuvintelor – mijloc de fixare (definire) a funcțiunilor lor morfologice şi de diferențiere a lor de omonimele lor gramaticale «interne».

Întrucât în limba engleză contemporană numeroase cuvinte pot îndeplini, în urma unui proces de *mutație funcțională* (Functional Shift), mai multe funcțiuni morfologice în cadrul uneia şi aceleiaşi părți de vorbire *polifuncționale*, încadrarea sintactică este aceea care defineşte funcțiunea morfologică pe care partea de vorbire o are în acel context şi o diferențiază astfel de omonimele ei gramaticale «interne».

Categoriile morfologice din cadrul unei părți de vorbire sunt destul de numeroase şi, de cele mai multe ori, diferă de la o parte de vorbire la alta, ceea ce ne îngăduie să distingem cel puțin două situații: *a)* situația în care categoriile morfologice ale uneia şi aceleiaşi părți de vorbire îndeplinesc funcțiuni atât de deosebite între ele încât şi valoarea lor semantică suferă modificări sensibile care, până la un punct, amintesc de modificările semantice determinate de conversiune (*polifuncționalism* şi *polisemie*, de exemplu, în cadrul pronumelui: *me* – «pe mine, mă», cazul acuzativ al pronumelui personal *I*; «mie, îmi» – cazul dativ al aceluiaşi pronume personal; «eu» – echivalent, în limba vorbită, al nominativului *I* etc.); *b)* situația în care, în cadrul unei aceleiaşi categorii morfologice, funcțiunile morfologice afectuează valoarea semantică a cuvântului într-o măsură mult mai redusă, adesea în sensul distincției dintre «general» şi «particular», dintre «o oarecare valoare semantică» şi «absența totală a valorii semantice», dintre «anaforic» şi «anticipativ» etc. (*polifuncționalism cu polisemie redusă*, de exemplu articolul nehotărât *a(n)* cu funcțiune numerică – «un, una, o», în funcțiune anticipativă – «un, o» etc.).

a. Polifuncționalism şi polisemie.

The teacher entered the classroom. («Profesorul *sau* profesoara intră în clasă». *Teacher* face parte din substantivele de gen *comun* – Common Gender –, substantive care sunt *fie* masculine, *fie* feminine, precizarea fiind posibilă numai în cadrul contextului; în cazul de față întreaga propoziție nu este suficientă pentru

determinarea genului. Acest lucru devine posibil numai cu ajutorul altor propoziții, de pildă: *She* – «ea» – called the roll. etc.).

Soon a little flock of sparrows and other small birds assembled to feed as usual. One of them lit on the edge of the tray and was just going to hop in, when *she* spied the caterpillar. (J. Lubbock, *The Beauties of Nature*) («Nu trecu mult şi un mic stol de vrăbii şi alte păsărele se adunară să mănânce ca de obicei. Una din ele poposi pe marginea tăvii, gata să sară înauntru, când văzu omida». De obicei, substantivele care denumesc păsări sunt de genul neutru. În exemplul nostru însă pronumele *she* din cea de-a doua frază arată că *sparrows* sau *bird* sunt interpretate de autor ca fiind de genul feminin).

I *myself* did it. («Eu însumi am făcut aceasta». *Myself* poate fi pronume reflexiv – «mă, pe mine», de întărire – «însumi», personal – «eu». Aşezarea lui între subiect şi predicat arată că aici e folosit ca pronume de întărire, mai exact ca pronume de «dublă» întărire, poziția lui mai puțin accentuată fiind la sfârşitul propoziției. *Myself* ca pronume reflexiv e folosit împreună cu un verb tranzitiv, transformându-l într-un verb reflexiv. Tot sintaxa e aceea care condiționează folosirea lui *myself* ca pronume personal: când este nume predicativ după formele verbului *to be*, în unele construcții absolute, în cadrul unei serii de complemente directe, precedat de prepoziția *but* într-o propoziție negativă etc.)

Has *anybody* called? («A venit cineva?» În funcție de caracterul afirmativ, interogativ sau negativ al propoziției, pronumele nehotărât *anybody* îşi schimbă sensul şi locul: în propozițiile afirmative, înseamnă «oricine, oricare», ocupând locul I ca subiect, locul III ca complement direct etc.; în propozițiile interogative înseamnă «cineva», fiind înlocuitorul lui *somebody* dintr-o propoziție afirmativă şi ocupând locul caracteristic subiectului în propozițiile interogative; în propozițiile negative formează o unitate cu negația *not*, traducându-se prin «nimeni» şi ocupând locul complementului direct etc.).

She has read books 3–4. («A citit cărțile – capitolele – 3–4». Numeralele cardinale 3–4 – three-four –, datorită aşezării lor *după* substantivul books sunt, de fapt, folosite ca numerale ordinale. Aşezarea lor *înaintea* substantivului le-ar readuce

la funcţiunea lor specifică, şi propoziţia ar căpăta un înţeles diferit: She has read 3–4 books – «A citit 3–4 cărţi»).

Has John come *yet*? («A şi venit Ion?» Adverbul *yet* are sensul de «încă» în propoziţiile negative şi, mai rar, în cele afirmative; în cele interogative, el înseamnă «deja»).

It *should* be on the shelf. («Probabil că e pe raft. Trebuie să fie pe raft». O astfel de interpretare a lui *should* este posibilă numai în cadrul unui context lărgit, care să depăşească limitele propoziţiei de mai sus, de pildă: «Haven't you see the manuscript?» – «It should be on the shelf.» – «N-ai văzut manuscrisul?» – «Probabil că e pe raft.» Fără un astfel de context lărgit, «it should be on the shelf» poate fi interpretat şi altfel: «Ar trebui să fie pe raft», implicând, eventual, reproşul din partea vorbitorului.)

He *could* write better. («Putea scrie mai bine», dar şi: «Ar putea scrie mai bine» – întrucât *could* este fie Past Tense, fie condiţionalul prezent al verbului *can*. Numai un context lărgit, cuprinzând specificări temporale de un ordin sau altul, poate fixa modul şi timpul reprezentate de *could*.)

b. Polifuncţionalism cu polisemie redusă.

My *family* are downstairs. («Familia mea e la parter». Substantivul *family* poate fi substantiv individual sau substantiv colectiv. Ca substantiv individual, el are determinări specifice, poate fi folosit la singular şi la plural – *family, families* – şi se acordă cu verbul în număr. Ca substantiv colectiv, are mult mai puţine determinări decât substantivele individuale, nu are plural, dar se acordă cu verbul la plural. Cu alte cuvinte, predicatul este acela care îi fixează încadrarea într-o anumită categorie de substantive, aceea a substantivelor *colective*. Pe de altă parte, spunem că *family* are o polisemie redusă întrucât între sensul de «familie» din *family* substantiv individual şi acela de «familie, membrii familiei» din *family* substantiv colectiv există doar o diferenţă de interpretare a respectivei noţiuni: «un tot, un întreg, o colectivitate» şi «elementele unui tot, ale unui întreg, ale unei colectivităţi»).

A Man is A Man For A' That (titlul unei poezii de Robert Burns) («Şi totuşi, omul e om, să ştii». Funcţiunea generică a articolului nehotărât *a'* şi deci folosirea substantivului *man* într-un sens general – «omul», «oamenii» – este stabilită de raporturile sintactice create între substantivul determinat *a man* şi predicatul nominal, format din verbul de legătură *is* – prezent *gnomic* – şi numele predicativ *a man*, substantiv determinat de articolul nehotărât *a* în funcţiune generică şi folosit în acelaşi sens general ca *a man*, subiectul propoziţiei. Ca şi în cazul celorlalte articole din limba engleză, funcţiunile articolului nehotărât sunt multiple: funcţiunea numerică, funcţiunea anticipativă, funcţiunea generică. Polisemia substantivului *a man* rezultată din diversitatea funcţiunilor articolului nehotărât este redusă, deoarece nu poate fi vorba de o modificare semantică a noţiunii de *man* – «om», ci doar de interpretarea ei ca noţiune «generală» sau «particulară»; de asemenea, ca noţiune determinată în sensul de număr «subliniat» sau «nesubliniat», de exemplu: «A man, two horses and a cart» – egal cu «One man, two horses and one cart» – «Un om, doi cai şi o căruţă»: număr subliniat, articolul *a* devenind, de fapt, un numeral, după cum reiese din folosirea, în continuare, a numeralului *two* – «doi». În «I saw a man» – «Am văzut un om», ideea de număr nu e subliniată, deşi ea nu lipseşte cu desăvârşire; funcţiunea articolului este anticipativă, opusă celei anaforice: substantivul *a man*, particularizat, este prezentat de către vorbitor ca un element nou al comunicării lingvistice etc.).

You can't eat *your* cake and have it. („Şi cu varza unsă şi cu slănina-n pod nu se poate". *You* este de obicei folosit ca pronume personal cu funcţiune anaforică, referindu-se la persoana căreia i se adresează vorbitorul; acelaşi lucru se poate spune şi despre adjectivul posesiv *your*. În exemplul nostru, însă, atât *you* cât şi *your* îndeplinesc o funcţiune generică, putând fi înlocuite prin *one* – „cineva, oricine" etc. şi "one's" – „al acelui cineva". Această funcţiune se poate deduce din caracterul de proverb al exemplului, dar şi dintr-o încadrare sintactică lărgită, de pildă cu ajutorul unei propoziţii anterioare în care s-au folosit alte pronume sau adjective posesive decât cele de persoana a II-a: "*I* don't think *he* is right. You can't eat your cake and

have it." – „Nu cred că are dreptate. Şi cu varza unsă şi cu slănina-n pod nu se poate". Polisemia se reduce la raportul „general" – „particular").

c. Polifuncționalism.

Reading books is useful. („Cititul cărților e o preocupare folositoare". Prezența complementului direct *books* după *reading* face ca acesta să îndeplinească funcția de Gerund şi nu de substantiv verbal, ca în propoziția: *Reading* is useful – „Cititul e o preocupare folositoare").

Exemplele de mai sus reprezintă doar câteva dintr-un număr impresionant de ilustrări posibile, care scot în evidență rolul sintaxei în analiza morfologică.

Ținând seama de acest fapt, se pune întrebarea dacă, o dată cu constatarea lui, nu este indicată şi aplicarea unor criterii *de ordin sintactic* la ceea ce am denumit „morfologie sintactică", în primul rând *a criteriului ierarhizării*. Sintaxa deosebeşte părți *principale* şi *secundare ale propoziției*. Nu este oare cazul ca şi „morfologia sintactică" să deosebească *părți de vorbire principale şi secundare*?

Considerăm că răspunsul poate fi afirmativ, nu numai pentru temeiurile arătate mai sus, ci şi pentru că o astfel de interpretare ar contribui la fixarea părților de vorbire din limba engleză, al căror număr variază atât de mult de la un autor la altul în bună măsură datorită diversității criteriilor de ierarhizare. Astfel – pentru a da numai câteva exemple – dacă un gramatician din Europa de Răsărit stabileşte 13 părți de vorbire: substantivul, adjectivul, pronumele, numeralul, verbul, adverbul, prepoziția, conjuncția, articolul, particulele, cuvintele modale (parentetice), cuvintele afirmării şi negării, interjecția, un alt gramtician in Europa de Răsărit stabileşte 9 părți de vorbire: substantivul, adjectivul, numeralul, pronumele, verbul, adverbul, prepoziția, conjuncția şi interjecția; al treilea gramatician din Europa de Răsărit stabileşte numai 8: substantivul, adjectivul, pronumele, numeralul, verbul, adverbul, conjuncția şi prepoziția; iar un al patrulea gramatician din Europa de Răsărit

stabileşte 12: substantivul, adjectivul, numeralul, pronumele, categoria stării, verbul, adverbul, cuvintele modale, particulele, prepoziția, conjuncția şi interjecția.

Harold E. Palmer (în *A Grammar of Spoken English*), 8: substantivul, pronumele şi determinanții, calificativele, verbul, adverbul, prepoziția, conectivele şi interjecția; Bain (în *A Higher English Grammar*), 7: substantivul, pronumele, adjectivul, verbul, adverbul, prepoziția şi conjuncția: Ashton (în *Senior English Grammar*), Nesfield (în *English Grammar Past and Present*) şi Kittredge şi Farlez (în *Advanced English Grammar*) completează lista lui Bain cu interjecția; Sweet (în *A New English Grammar*) distinge 5 părți de vorbire: substantivul, adjectivul, numeralul, verbul şi particula.

Considerăm că întocmai după cum în sintaxă în jurul subiectului şi predicatului gravitează celelalte părți ale propoziției, aşa şi în cadrul „morfologiei sintactice”, în jurul substantivului şi verbului gravitează celelalte părți de vorbire. În consecință, substantivul şi verbul pot fi considerate *părți principale de vorbire*. Celelalte părți de vorbire, în măsura în care se grupează în jurul primelor, devin *părți de vorbire secundare*. Ele *intră în anumite raporturi* cu părțile de vorbire principale (şi cu câteva alte părți de vorbire secundare), şi anume:

1. În raporturi de determinare.

Raporturile de determinare se concretizează cu ajutorul *determinanților* (Determinatives) – părți de vorbire care nu fac decât să *precizeze* cuvântul pe care îl însoțesc, fără a-i modifica valoarea semantică. Precizarea se poate face în mai multe sensuri, ceea ce îngăduie împărțirea determinanților pe categorii:

a. Determinanți substantivali.

— *demonstrativi* (articolul hotărât, adjectivul demonstrativ, anumite adverbe de loc şi timp devenite adjective), de exemplu: Give me *the* book – „Dă-mi cartea” (cartea aceea).

I have told him *this* story – „I-am spus povestea aceasta”

The man *there* – „Omul de colo" (that man – „omul acela")

— *posesivi* (adjectivul posesiv, genitivul posesiv), de exemplu:

Is *your* brother married? – „E căsătorit fratele tău?"

Shakespeare's works. „Operele lui Shalespeare" (cf. *his* works – „operele lui").

— *numerici* (numeralul, articolul nehotărât în funcție numerică, articolul hotărât, unele adjective nehotărâte), de exemplu:

Three books – „Trei cărți"

A pencil and *two* pens – „Un creion şi două tocuri"

They sold the apples by *the* pound – „Vindeau merele cu livra"

Several people – „Mai mulți oameni"

— *generici* (articolul hotărât, articolul nehotărât, articolul zero, any), de exemplu:

A (The) tiger is a wild animal – „Tigrul este un animal sălbatic"

Tigers are wild animals – „Tigrii sunt animale sălbatice"

Any man can do it – „Orice om poate face aceasta" etc.

b. Determinanți verbali.

— *de loc* (adverbele de loc), de exemplu:

He lives *over there* – „Locuieşte acolo"

— *de timp* (adverbele de timp), de exemplu:

We'll return *to-night* – „Ne vom înapoia diseară"

— *de grad, intensitate etc.* (adverbele de grad, intensitate etc.), de exemplu:

I like this novel *very much* – „Îmi place foarte mult romanul acest" etc.

2. În raportul de modificare.

Raporturile de modificare se concretizează cu ajutorul *modificatorilor* (Modifiers) – părți de vorbire, care, într-o măsură mai mare sau mai mică, modifică valoarea semantică a cuvântului pe care-l însoțesc.

Modificatorii specifici ai substantivului sunt adjectivele calitative şi relative, de exemplu:

A *beautiful* song – „Un cântec frumos”

A *wooden* house – „O casă de lemn”

A *silk* dress – „O rochie de mătase”

A *stone* wall – „Un zid de piatră”.

Modificatorul specific al verbului este adverbul de mod, de exemplu:

She sings *beautifully* – „Ea cântă frumos”

They returned *quickly* – „S-au întors repede”.

3. În raporturi de înlocuire.

Raporturile de înlocuire se concretizează cu ajutorul *înlocuitorilor* (Substitutes) – părți de vorbire care înlocuiesc alte părți de vorbire.

Înlocuitorul specific al substantivului este pronumele, de exemplu:

He is a famous singer – „E un cântăreț renumit” (*He* înlocuieşte un anumit substantiv propriu).

Înlocuitorii specifici ai verbului principal sau noțional sunt verbele auxiliare şi modale, de exemplu:

”Does he speak English?“ – ”Yes, he *does*.“ – „Vorbeşte englezeşte? – Da.” (*Does* ține locul lui *speak(s)*).

”Can you ski?“ – ”No, I *can't*.“ – „Ştii să schiezi? – Nu, nu ştiu.”

4. În raporturi de conexare.

Aceste raporturi se concretizează cu ajutorul aşa numitelor *conective* (Connectives), prepoziții şi conjuncții, de exemplu:

The boys are *in* the garden – „Băieții sunt în grădină”

John *and* Peter – „Ion şi Petre”

5. În raporturi de independență sintactică.

Aceste raporturi sunt concretizate prin părți de vorbire adeseori neanalizabile din punct de vedere sintactic (interjecția) sau constituind înlocuitori ai unor propoziții sau părți ale propoziției (adverbele negării şi afirmării etc.), de exemplu:

”I am very angry with you.“ – ”Oh!“ „Sunt foarte supărat pe tine. – O!”

”Did you speak to them?“ ”Yes.“ – „Ai vorbit cu ei? – Da.” (subînțeles: „Am vorbit cu ei.”).

Notă. Raporturile de determinare, modificare şi înlocuire pot fi exprimate nu numai de *părți de vorbire*, ci şi de *părți ale propoziției* sau *propoziții întregi*. Limitarea lor la părți de vorbire a fost determinată de problema analizată.

În legătură cu cele discutate până acum s-ar părea că ar fi necesară o revizuire a problemelor părților de vorbire din engleza contemporană. Suntem convinşi de necesitatea unei astfel de revizuiri; dar considerăm că sistemul clasic al celor zece părți de vorbire (substantivul, articolul, adjectivul, pronumele, numeralul, verbul, adverbul, prepoziția, conjuncția şi interjecția) este întru totul aplicabil şi limbii engleze, cu corectivul că definițiile date unor părți de vorbire trebuie să fie în parte modificate, în parte completate. Astfel, de pildă, definiția adjectivului ca „parte de vorbire care arată însuşirea unui obiect” ni se pare cu totul incompletă; în sensul analizei raporturilor dintre părțile de vorbre, credem că este mai indicat să denumim adjectivul „o parte de vorbire care modifică sau determină un substantiv sau înlocuitor al acestuia”. (În consecință, adjectivul se va împărți în *a.* calitativ *b.* relativ *c.* determinativ).

Totodată, într-o gramatică cu caracter normativ-descriptiv, elementul diacronic (istoric), foarte important pentru *explicarea* anumitor fenomene, nu trebuie să intervină ca *factor* hotărâtor în stabilirea funcțiunilor morfologico-sintactice ale cuvintelor, sintagmelor, locuțiunilor etc. sau în stabilirea funcțiunilor sintactice ale propozițiilor şi părților de propoziție. Orice exagerare în acest sens implică o complicare în plus a problemelor morfologiei şi sintaxei limbii engleze, destul de complexe şi în plan *sincronic*.

Gramatica de față își propune să accentueze elementul *funcțional*, inspirându-se din faptele de limbă reale ale limbii engleze contemporane, şi, până la un punct, ale limbi engleze moderne, şi bazându-se pe relațiile *noi* dintre cuvinte, relații pe care le-a determinat pierderea desinențelor. Considerăm că într-o propoziție ca: "This is a stone wall", *stone* este un adjectiv de tip relativ şi nu un substantiv, pentru că funcția lui este adjectivală. Dacă nu ar fi aşa, s-ar cuveni să fim consecvenți şi să spunem că *but* din expresia "*But* me no buts" este o conjuncție care a devenit adverb, care a devenit prepoziție, care a devenit verb etc. – interpretare evitată până şi în gramaticile engleze cele mai tradiționale.

Eforturile autorilor gramaticii de față au urmărit cu perseverență discutarea diferitelor probleme pe plan sincronic-funcțional, ținând seama de elementul diacronic şi de interdependența dialectică dintre diferitele ramuri ale lingvisticei generale, accentuându-se îndeosebi legătura dintre morfologie, sintaxă, lexicologie şi stilistică.

Edith IAROVICI

Scurt istoric al limbii engleze.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
Editura pentru Literatură Contemporană

Limba engleză contemporană nu poate fi studiată decât în strânsă legătură cu evoluția limbii engleze de-a lungul veacurilor, în strânsă legătură cu desfăşurarea evenimentelor economice, politice, sociale şi culturale ce au influențat-o. Astfel, de pildă, datorită invaziilor germanice, limba vorbită astăzi în Anglia este o limbă germanică; cucerirea normandă a îmbogățit cu numeroase cuvinte franceze vocabularul limbii engleze şi a accelerat în mod indirect procesul de transformare a acesteia dintr-o limbă sintetică într-o limbă analitică. Renaşterea a avut drept rezultat un nou val de împrumuturi din latină şi greacă; revoluția industrială, dezvoltarea mişcării muncitoreşti, au îmbogățit mult vocabularul limbii engleze. Iată numai câteva exemple care ne arată influența foarte însemnată a istoriei poporului englez asupra limbii pe care acesta o vorbeşte.

Limba engleză aparține grupului de vest al limbilor germanice, care fac parte din familia de limbi indo-europene. Istoria limbii engleze începe în jurul anului 450, o dată cu venirea în Britania a unor triburi din nordul Germaniei. Primii au fost juții, care s-au stabilit în Kent şi în insula Wight. Saxonii i-au urmat curând, aşezându-se în actualele comitate Sussex şi Wessex. Anglii s-au stabilit în centrul Angliei şi pe coasta de nord-est. Astfel s-au răspândit în Britania dialecte germanice apusene, care au luat locul limbilor celtice vorbite până atunci pe teritoriul țării. Aceste limbi au supraviețuit numai în Irlanda, în nordul Scoției, în Țara Galilor şi – până la sfârşitul secolului al XVIII-lea – în Cornwall.

În evoluția neîntreruptă a limbii engleze, se pot distinge trei perioade principale:

1) engleza veche (Old English), între anii 450 şi 1100;

2) engleza medie (Middle English), între anii 1100 şi 1500;

3) engleza modernă (Modern English), de la 1500 până în zilele noastre.

Aceste delimitări sunt, fireşte, convenţionale, trecerea de la prima perioadă la a doua şi de la a doua la a treia efectuându-se treptat şi pe nesimţite. Ambele treceri reprezintă însă salturi calitative, pregătite de numeroase acumulări cantitative.

Caracteristicile esenţiale ale celor trei perioade sunt următoarele: engleza veche avea un sistem flexionar extrem de bogat; în engleza medie a avut loc o nivelare treptată a flexiunii; majoritatea terminaţiilor au dispărut în prima parte a englezei moderne.

Înainte de a examina această evoluţie mai îndeaproape, se cuvine să spunem câteva cuvinte despre *vocabularul* limbii engleze. Acesta a crescut de aproximativ zece ori în decursul englezei medii şi moderne. Totodată el s-a modificat simţitor din punctul de vedere al componenţei sale: în timp ce era aproape în întregime germanic în engleza veche, astăzi el cuprinde aproximativ 55% elemente romanice, 10% împrumuturi din alte limbi şi numai 35% elemente germanice. Totuşi fondul principal lexical al limbii engleze a rămas germanic, în ansamblu. Această constatare nu se bazează pe un studiu amănunţit al fondului principal lexical al limbii engleze, întrucât nu avem încă la îndemână un asemenea studiu, ci pe faptul că orice conversaţie uzuală dusă în limba engleză cuprinde un număr covârşitor de cuvinte de origine germanică, precum şi pe cercetările statistice făcute cu privire la proporţia de cuvinte anglo-saxone folosite de unii dintre cei mai mari scriitori englezi. S-au găsit, de pildă, 90% la Shakespeare, 81% la Milton, 75% la Swift, 75% la Galsworthy, 73% la Shaw etc.[1]

Numeroasele împrumuturi care au sporit masa vocabularului nu reprezintă numai o creştere numerică, ci şi una calitativă, în sensul exprimării din ce în ce mai adecvate a unor noţiuni noi şi variate, şi în sensul unei remarcabile îmbogăţiri a sinonimiei şi a posibilităţilor de exprimare mai abstractă şi mai nuanţată.

Această creştere cantitativă şi calitativă se explică prin necesităţile din ce în ce mai mari ale comunicării în cadrul unei societăţi tot mai evoluate. De ce vocabularul limbii engleze s-a îmbogăţit într-o atât de mare măsură cu elemente romanice? În

[1] F. T. Wood, *An outline History of the English Language*, London, 1941, p. 49—50.

primul rând, ca o urmare a cuceririi normande şi, în al doilea rând, ca o urmare a Renaşterii.

După cucerirea normandă, care a avut loc în 1066, limba franceză a devenit limba oficială, folosită la curte, în aparatul administrativ şi judiciar, în învăţământ şi biserică, precum şi în literatură. După 1204 însă, când Anglia pierde Normandia şi nobilii se văd lipsiţi de moşiile din ţara lor de baştină, cele din Anglia trec pe primul plan al preocupărilor lor. În consecinţă ei îşi însuşesc din ce în ce mai temeinic limba engleză, care începe să recâştige terenul; în 1258 este dată prima proclamaţie regală în franceză şi engleză; către sfârşitul secolului al XIII-lea, mănăstirile şi universităţile se văd nevoite să interzică folosirea limbii engleze, care o înlocuise treptat, pe nesimţite, pe cea franceză. Războiul de 100 de ani, răscoala ţărănească din 1381, descompunerea relaţiilor feudale, dezvoltarea relaţiilor capitaliste – toate acestea au contribuit la reafirmarea limbii engleze. Într-adevăr, la începutul secolului al XIV-lea toată lumea vorbea engleza, iar franceza dispăruse din literatură, menţinându-se câtva timp încă în parlament, în şcoli, la curte şi la curţile judecătoreşti.

Pe măsură ce limba engleză câştiga victoria, ea adopta numeroase cuvinte din limba franceză (circa 10 000), necesare pentru a exprima o serie de noţiuni noi, proprii dezvoltării vieţii economice, politice, sociale, culturale; este drept că unele numeau noţiuni deja redate în limbă, ceea ce a dus însă la îmbogăţirea sinonimiei şi a posibilităţilor de nuanţare.

O altă perioadă de creştere masivă a vocabularului a fost Renaşterea, care, fiind o etapă de mare dezvoltare şi înflorire a vieţii economice şi culturale, a creat necesitatea găsirii unui număr uriaş de termeni noi pentru denumirea multiplelor noţiuni noi.

Între timp se desfăşura, ca şi în alte ţări, o luptă înverşunată între limba naţională şi limba latină în literatura ştiinţifică şi chiar – într-o anumită măsură – în beletristică. Victoria limbii naţionale (care în Anglia luase fiinţă în secolul al XV-lea pe baza dialectului vorbit în jurul Londrei – centrul economic, politic şi cultural al ţării) i-a făcut pe scriitorii, traducătorii şi oamenii de ştiinţă ai vremii să caute să suplinească lipsa unui mare număr de termeni de care aveau nevoie pentru a scrie în

limba engleză. În acest scop, ei apelau, fireşte, mai ales la limbile clasice, îndeosebi la limba latină, pe care o mânuiau cu multă uşurință. Acest fapt a adus un nou val de elemente romanice în vocabularul englez.

Revenind la domeniul *gramaticii*, constatăm, cupă cum am mai spus, că engleza veche avea un sistem flexionar extrem de bogat: substantivul, adjectivul, pronumele, articolul aveau desinențe pentru caz, număr şi gen; formele verbelor variau după persoană, număr, mod, timp etc. Prin urmare engleza veche era o limbă *sintetică*. Către sfârşitul perioadei începu procesul de «nivelare» a terminațiilor (levelling of endings), care se accentuă mult în engleza medie şi fu urmat, la începutul englezei moderne, de procesul de «pierdere» a terminațiilor (loss of endings). Flexiunea scăzuse mult, dar în schimb crescuse importanța instrumentelor gramaticale, a construcțiilor analitice şi a ordinii cuvintelor în propoziție. Iată pentru ce, spre deosebire de engleza veche, engleza modernă este o limbă *analitică*.

Unii filologi au căutat explicația pentru această transformare în consecințele cuceririi normande, socotind, de pildă, că genitivul prepozițional şi dativul prepozițional ar imita construcția asemănătoare din limba franceză, însă aceste forme apăruseră în engleza veche. După cum spune A. Meillet, «tendința de a înlocui flexiunea prin ordinea cuvintelor şi prin cuvinte accesorii este un lucru universal în indo-europeană. Nicăieri ea nu se manifestă mai puternic decât în limbile germanice... Nicăieri ea nu s-a realizat mai complet decât în engleză. Engleza reprezintă termenul extrem al unei dezvoltări... »[2]

Prin urmare nu este vorba de un efect al cuceririi normande, care a putut cel mult să accelereze procesul de reducere a terminațiilor, limba engleză fiind lipsită vreme îndelungată de influența normativă a statului, a şcolii, a literaturii. Una din cauze pare să fie o foarte importantă lege internă de dezvoltare a limbilor germanice, şi anume apariția şi fixarea accentului de intensitate pe silaba inițială, fapt caracterizat de A. Meillet ca o «adevărată revoluție»[3]. După cum arată un

[2] A. Meillet, *Caractères généraux des langues germaniques*, Paris, 1930, p. 191.

[3] *Ibid*., p. 72.

gramatician din Europa de Răsărit, referindu-se la reducerea terminaţiilor în decursul evoluţiei limbii engleze, «acest proces a fost legat de apariţia în limbile germanice a accentului de intensitate şi fixarea lui pe vocalele radicale; elementele finale care au rămas în poziţie neaccentuată s-au redus şi, treptat, au căzut complet. Această împrejurare s-a reflectat atât în formarea cuvintelor în limba engleză cât şi în morfologia ei... »

Iată câteva exemple care ilustrează evoluţia flexiunii în limba engleză:

Engl. veche	leorn*ian*	mon*a*	sun*ne*	sun*u*	stan*as*
Engl. medie	lern*en*	mon*e*	sun*ne*	sun*e*	ston*es*
Engl. mod.	learn	moon	sun	sun	stones

După cum vedem, vocalele *ia, a, u* s-au transformat toate în *e*, iar pe urmă terminaţiile s-au redus, numeroase cuvinte devenind monosilabice în pronunţare, chiar dacă în scris par uneori neschimbate, aşa cum se întâmplă în cazul pluralului *stones*. Sunt multe cazuri în care sunetul vocalic din silaba finală neaccentuată s-a modificat, însă reprezentarea lui grafică a rămas aceeaşi. Astfel, *-ar, -er, -ir, -or, -ur* se pronunţă la fel în cuvinte ca *vulgar, baker, elixir, cantor, murmur*.

Datorită reducerii masive a terminaţiilor, substantivul nu a păstrat decât două desinenţe cazuale, adjectivul şi articolul au devenit invariabile, pronumele a pierdut numeroase terminaţii, verbul de asemenea. În schimb s-au dezvoltat larg construcţiile analitice ca, de pildă, cele cu *of* pentru genitiv şi *to* pentru dativ, iar ordinea cuvintelor a devenit fixă, dobândind o deosebită importanţă gramaticală. Astfel se impune ordinea *subiect-predicat-obiect* şi Jespersen ne dă în această privinţă cifre foarte grăitoare, arătând că ordinea *subiect-predicat*-obiect apare în proporţie de numai 16% în «Beowulf» şi 40% în proza regelui Alfred, însă în proporţie de 82 - 97% la o serie de scriitori reprezentativi ai secolului al XIX-lea[4].

Funcţiunile sintactice ale cuvintelor sunt deseori determinate de locul lor în propoziţie. În propoziţia *We drink water*, cuvântul *water* este substantiv şi

[4] O. Jespersen, *Essentials of English Grammar*, London, 1953, p. 99.

complement direct de vreme ce este aşezat după verbul tranzitiv *to drink*, dar în propoziția *We water the flowers in the evening*, cuvântul *water* este verb şi predicat din moment ce este aşezat după subiectul *we*.

Datorită faptului că nu există terminații caracteristice anumitor părți de vorbire în urma sărăcirii flexiunii, este deseori greu să recunoaştem părțile de vorbire după forma lor. Astfel, de pildă, *speak* este verb, *bleak* este adjectiv, iar *leak* substantiv. În timp ce în limba română avem patru conjugări, potrivit terminației infinitivului, verbele din engleza modernă se împart în două mari categorii, regulate şi neregulate, după felul în care se formează trecutul indicativului (Past Tense) şi participiul trecut, însă terminațiile infinitivului sunt extrem de variate şi cu totul nesemnificative în ceea ce priveşte clasificarea lor, de exemplu: *to ask, to do, to mend, to place, to go, to put, to glide, to read, to sleep* etc.

Lipsa flexiunii este cauza principală a unui fenomen foarte frecvent în limba engleză contemporană, şi anume trecerea unui cuvânt dintr-o parte de vorbire în alta (conversion). Astfel, de pildă, din verbul *to run* a derivat substantivul *run*, din substantivul *paper* a derivat verbul *to paper*, din substantivul *chance* a derivat adjectivul *chance*, din adjectivul *native* a derivat substantivul *native* etc. Acest fenomen a făcut şi mai necesară o ordine a cuvintelor din ce în ce mai rigidă.

După modificările esențiale survenite în domeniul gramaticii în decursul perioadei englezei medii – pierderea majorității desinențelor şi creşterea mare a importanței instrumentelor gramaticale, a formelor analitice şi a ordinii cuvintelor – evoluția gramaticii în perioada englezei moderne pare extrem de calmă şi lină. Renaşterea nu a adus, din acest punct de vedere, niciun fel de schimbări însemnate. Ea este marcată doar de menținerea unor forme ce au dispărut ulterior – cum ar fi unele plurale în *-n* (de ex. eyen, shoon), construcția „*his-genitive*" (de ex. la Shakespeare: "the count his galleys", "Mars his heart"), comparative şi superlative ca *lenger, strenger, more strong, eloquenter, inventivest, delectablest*, comparative şi superlative duble ca *worser, the most unkindest*, forme pronominale ca *thou, thee*, folosirea la întâmplare a formelor *shall* şi *will*, perfectul compus format cu auxiliarul *to be*, persoana a treia singular a indicativului prezent terminată deseori în *-eth* sau -

th, iar persoana a treia plural uneori în *-s* sau *-es*, folosirea a două şi chiar trei negaţii (de ex. la Shakespeare: ”Nor never none shall mistress be of it, save I alone“) etc.

Pe lângă menţinerea unor forme arhaice, Renaşterea este marcată de apariţia unor forme noi, care nu reprezintă însă schimbări esenţiale, de pildă: folosirea impersonală a pronumelui *they*, formarea adjectivului posesiv neutru *its*, folosirea pronumelui interogativ *who* ca pronume relativ, trecerea unor verbe tari în categoria verbelor slabe etc.

Singura modificare importantă adusă de secolele XVII şi XVIII în domeniul gramaticii este folosirea din ce în ce mai amplă a aspectului continuu (pentru indicarea unei acţiuni în curs de desfăşurare într-un anumit moment sau în raport cu o altă acţiune), precum şi a auxiliarului *to do* pentru interogativ şi negativ.

În ceea ce priveşte secolele XIX şi XX, ele înregistrează doar unele tendinţe neînsemnate, cum ar fi folosirea tot mai clară a conjunctivului (de ex. ”I shall wait till he *comes*“ în loc de ”I shall wait till he *come*“; ”He ordered that we *should be* present“ în loc de ”He ordered that we *be* present“; ”Whoever you *may be*, you have no right to do this“ în loc de ”Whoever you *be*, you have no right to do this“), folosirea formei *you were* la persoana a doua singular în locul formei *you was* şi a formei *if I was* la persoana întâi singular în locul formei *if I were* etc. O tendinţă mai importantă este dezvoltarea mare a construcţiilor formate dintr-un verb şi un morfem adverbial, de tipul *to give in, to give up, to make off, to make out, to take in, to show off* etc. Numărul lor a crescut din ce în ce mai mult şi continuă să crească. Astfel, de pildă, verbele *to back, to blow, to break, to bring, to call, to come, to fall, to get, to give, to go, to hold, to laz, to let, to make, to put, to run, to set, to take, to turn, to work* au dat, potrivit monografiei lui A. G. Kennedy ”The Modern English Verb-Adverb Combination“[5], 155 de construcţii având peste 660 de sensuri şi folosiri diferite.

[5] Citat de A. C. Baugh, *A History of the English Language*, London, 1954, p. 412.

După ce am cercetat pe scurt dezvoltarea vocabularului şi, ceva mai amănunțit, evoluția gramaticii, nu putem încheia acest foarte sumar istoric al limbii engleze fără a aminti de o problemă deosebit de dificilă pe care o ridică studiul acestei limbi, şi anume discrepanța extrem de mare dintre pronunțare şi ortografie. În general, ortografia de astăzi oglindeşte pronunțarea de la sfârşitul perioadei englezei medii. De aceea este foarte greu, nu numai pentru străini, dar şi pentru mulți englezi, să-şi amintească diferitele moduri în care unul şi acelaşi sunet poate fi reprezentat, de exemplu [i:] în cuvintele *he, machine, see, steal, believe, receive*, sau [ʃ] în cuvintele *shall, Asia, tissue, pension, moustache, fuchsia, mission, official, ocean, conscience, schedule, vitiate, pshaw*; pe de altă parte, una şi aceeaşi literă poate reprezenta sunete diferite, de exemplu litera *a* în cuvintele *cat, tall, path, many, made, care, wash, steward*.

În engleza veche ortografia era fonetică, redând în general sunetele în mod fidel. Situația începe să se schimbe în engleza medie, când scribii anglo-normanzi folosesc unele metode franceze de redare a sunetelor (de ex. *ou* în locul lui *u*; *c* în locul lui *s* etc.). Ei înlătură semnele speciale prin care se indicaseră vocalele lungi în engleza veche, înlocuindu-le mai întâi prin vocale duble, apoi prin adăugarea unui *e* la sfârşitul cuvântului (de ex. gos – goos – goose). Pe de altă parte, o vocală scurtă este deseori indicată de el prin dublarea consoanei următoare, fapt care explică şi astăzi dublarea consoanei finale a unor adjective şi verbe monosilabice cu vocală scurtă (de ex. hot – hotter – hottest; rub – rubbed – rubbing).

La începutul perioadei englezei moderne, ortografia nu mai este fonetică, atât din cauza modificărilor introduse de scribi cât şi din pricina faptului că ea nu oglindeşte schimbările de pronunțare survenite în decursul timpurilor. Situația se complică şi mai mult atunci când, în timpul Renaşterii, etimologiştii transformă ortografia anumitor cuvinte astfel încât redarea lor grafică să corespundă originii lor reale (atribuindu-le însă uneori o etimologie fantezistă), ajungând să scrie, de pildă, *doubt, indict, choir, victuals* în loc de *dout, indite, quire, vitailles*. Uneori o literă adăugată începe în cele din urmă să fie rostită, denaturându-se astfel pronunțarea unor cuvinte (de ex. *l* în *fault*, *d* în *advance*, *c* în *perfect*). În prima jumătate a secolului al XVI-lea, ortografia cunoaşte încă multe fluctuații, nu numai de la un scriitor la

altul, dar chiar la unul şi acelaşi scriitor. Astfel, Greene scria *fellow, felow, felowe, fallow* sau *fallowe*. Către mijlocul secolului, datorită răspândirii lucrărilor tipărite şi străduințelor unor filologi, se realizează într-o anumită măsură unificarea şi fixarea ortografiei. Către jumătatea secolului al XVII-lea, ortografia engleză este aproape identică cu cea de astăzi. Între timp, pronunțarea a mai suferit însă schimbări foarte însemnate, ceea ce a mărit şi mai mult discrepanța dintre sunetele limbii engleze şi reprezentarea lor grafică. Deşi problema necesității unei reforme a ortografiei s-a pus în repetate rânduri în Anglia, îndeosebi în secolul al XIX-lea şi la începutul secolului nostru, ea a stârnit proteste vehemente din partea cercurilor conservatoare şi rezolvarea ei cade în sarcina viitorului. Este interesant de reținut faptul că, deşi mulți dintre actualii ei partizani sunt însuflețiți de cele mai bune intenții, există alții care nu sunt mânați decât de dorința de a facilita adoptarea limbii engleze ca limbă unică internațională.

Edith IAROVICI

ADJECTIVUL pp. 194-230.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
Editura pentru Literatură Contemporană

ADJECTIVUL
(The Adjective)

Generalităţi. Adjectivul este partea de vorbire care exprimă însuşirile sau relaţiile obiectelor şi modifică sau determină un substantiv sau un înlocuitor al substantivului.

She walks in beauty, like the night
Of *cloudless* climes and *starry* skies;
And all that's *best* of dark and bright
Meet in *her* aspect and *her* eyes:
Thus mellow'd to *that tender* light
Which heaven to *gaudy* day denies.
(Byron, *She Walks in Beauty*)

În strofa de mai sus, cuvintele scrise cu litere cursive sînt *adjective*. Cuvintele *cloudless, starry, best, tender, gaudy* exprimă o însuşire, o caracteristică a noţiunii exprimate de substantivele *climes, skies*, de pronumele *all* (care este un înlocuitor al substantivului), de substantivele *light* şi *day*. Întrucît primele cinci cuvinte modifică înţelesul celorlalte, ele fac parte din categoria *modificatorilor*.

Cuvintele *her* şi *that* nu arată însuşiri ale noţiunilor exprimate de substantivele *aspect, eyes* şi *light*, ci le precizează sensul, le determină. Ele fac deci parte din categoria *determinanţilor*.

Spre deosebire de articol, majoritatea adjectivelor determinative au şi forme pronominale:

Those eyes of *hers* are very beautiful.
That is a mellow light.

Notă. Există numeroase gramatici engleze care dau definiţii sumare şi deseori neştiinţifice ale adjectivului. Astfel R. W. Jepson, în *English Grammar for To-day*, London, 1955, p. 11, spune că adjectivele sînt „cuvinte care adaugă ceva sensului cuvintelor".

Gyril Miller, în *A Grammar of Modern English for Foreign Students*, London, 1955, p. 46, scrie: „Adjectivul este un cuvînt folosit pentru a descrie sau a determina persoana sau obiectul denumit de un substantiv".

Şi mai nesatisfăcătoare este definiţia lui J. C. Nesfield, în *English Grammar Past and Present*, London, 1903, p. 25: „Adjectivul este un cuvînt folosit pentru a califica un substantiv".

Adjectivele modificatoare nu se acordă în gen, număr sau caz cu substantivul sau înlocuitorul substantivului pe care-l însoţesc: *a tall* man, *a tall* woman, *a tall* building, *tall* men.

Majoritatea adjectivelor determinative nu se acordă în gen, număr sau caz cu substantivul sau înlocuitorul substantivului pe care-l însoţesc: *some* ink,

some books; *my* book, *my* books; the *other* book, the *other* books; the *same* book, the *same* books, *what* book, *what* books etc.

Următoarele adjective determinative sînt singurele care se acordă în număr cu substantivul sau înlocuitorul substantivului: *this* book, *these* books; *that* pencil, *those* pencils; *this* one, *these* ones.

Adjectivele răspund la întrebările *of what sort?* (de ce fel?), *in what state?* (în ce stare) *what is . . . like?* (cum e?) şi *which?* (care?). Întrebarea *how?* (cum? nu trebuie pusă pentru adjective, ci pentru adverbele de mod).

În engleza veche, adjectivele aveau un bogat sistem flexionar şi se acordau cu substantivul sau echivalentul substantivului pe care îl modificau sau îl determinau. Astfel, de pildă, adjectivele calificative aveau două declinări, fiecare cu desinenţele ei proprii pentru gen, număr şi caz. În cadrul reducerii şi pierderii majorităţii terminaţiilor — în engleza medie — cele două declinări s-au contopit şi cele mai multe desinenţe au fuzionat în desinenţa *-e*, care a dispărut la sfîrşitul secolului al XV-lea şi începutul secolului al XVI-lea. În engleza modernă, adjectivele calificative nu au de fel desinenţe pentru gen, număr şi caz, şi singurele modificări de formă pe care ele le suferă sînt gradele de comparaţie.

În limba romînă majoritatea adjectivelor au desinenţe pentru gen, număr şi caz, asemănîndu-se, prin urmare, mai mult cu cele din engleza veche decît cu cele din engleza contemporană. Dintre adjectivele calificative sînt invariabile numai cele provenite din adverbe (de exemplu, *gata)* şi cele intrate recent în limbă (de exemplu, *eficace, gri, maro)*. Dintre adjectivele determinative, singurul invariabil este adjectivul interogativ *ce: Ce* creion (carte, creioane, cărţi) vreţi?

Determinanţii adjectivelor. Adjectivele sînt deseori determinate de adverbe:

> It is a *far, far* better thing that I do, than I have ever done; it is a *far, far* better rest that I go to, than I have ever known.
> (Dickens, *A Tale of Two Cities)*

> He stepped out, his bearing *extremely* composed; his massive head, with its drooping moustache and wings of white hair, *very* upright, under an *excessively* large top hat . . .
> (J. Galsworthy, *The Man of Property)*

FUNCŢIUNILE SINTACTICE ALE ADJECTIVULUI

Principala funcţiune sintactică a adjectivului este aceea de *atribut*. Cînd este folosit atributiv, adjectivul se aşază lîngă substantiv sau înlocuitorul substantivului pe care-l modifică sau îl determină — de cele mai multe ori înaintea acestuia, iar uneori după el:

> And this is how I see the East. I have seen *its secret* places and have looked into *its very* soul; but now I see it always from a *small* boat, a *high* outline of mountains, *blue* and *afar* in the morning; like *faint* mist at noon . . . And I see a bay, a *wide* bay, *smooth* as glass . . ." (Joseph Conrad, *Youth)*

Adjectivele determinative nu sînt folosite decît atributiv, în timp ce adjectivele modificatoare pot îndeplini şi funcţiunea sintactică de nume predicativ,

şi anume atunci cînd sînt legate de substantiv sau de înlocuitorul substantivului cu ajutorul unui verb, ca: *to be, to keep, to remain, to become, to get, to grow, to turn, to feel, to look, to smell, to taste, to sound, to seem, to appear:*

> He was as *good* as his word, and proceeded in so loud and animated a style of elocution, thumping the table, drinking and snuffing alternately, that my father, abandoning all attempts to interrupt him, sat *silent* and *ashamed, suffering* and *anxious* for the conclusion of the scene. (Walter Scott, *Redgauntlet)*

Unele adjective, ca: *afoot, afraid, agape, alight, alike, alive, alone, asleep, aware* etc., care încep cu prefixul *a-* (prefix care, provenind din prepoziţia *on*, indică deseori o stare), *content, well, ill* (cu sensul de „bolnav"), *ready* şi altele care, ca şi acestea, exprimă o stare, sînt folosite numai predicativ [1]:

> "I don't want to live to be *alive*. I want to be able to work, too." (Philip Bonosky, *Johnny Cucu's Record)*

> Phuong had risen before I was properly *awake* and had our tea ready. (Graham Greene, *The Quiet American)*

Unii lingvişti, ca, de pildă, B. A. Ilîş, consideră cuvintele de tipul *afraid, alive, alone, asleep* etc. ca formînd o parte de vorbire independentă, denumită *categoria stării* (the Category of State). Originea lor (prepoziţia *on* + substantiv) [2] nu justifică însă despărţirea lor de adjective ca *ready, well* etc. — care exprimă şi ele o stare — şi gruparea lor într-o altă parte de vorbire.

Unele adjective au o formă cînd sînt atribute şi alta cînd sînt nume predicative: *lonely — alone, living — alive, sick — ill, sleeping — asleep* etc.

Uneori aceeaşi formă poate fi folosită atributiv şi predicativ, însă intervine o deosebire de sens faţă de cealaltă formă:

He is *lonely*.	El este singuratic.
He is *alone*.	El este singur.

În varianta americană a limbii engleze, adjectivul *sick* se foloseşte şi predicativ, aşa cum se folosea pe vremuri şi în Anglia, unde are astăzi sensul de „a avea greţuri, a-i fi rău, a vomita". În Anglia are în prezent funcţiune predicativă numai în adjectivele compuse *heartsick, homesick, lovesick* şi în unele expresii ca *sick and tired*.

LOCUL ŞI ORDINEA ADJECTIVELOR FOLOSITE ATRIBUTIV

În limba engleză, adjectivul folosit atributiv precedă în general substantivul sau înlocuitorul substantivului pe care-l modifică: a *large* house, a *brown* coat, a *new* book, an *old* one.

Totuşi el este aşezat după cuvîntul pe care-l modifică în următoarele cazuri:

[1] B. A. Ilîş, *Sovremennîi angliiskii iazîk*, Moskva, 1947, p. 46.
[2] V. B. A. Ilîş, *Istoria angliiskovo iazîka*, Moskva, 1958, p. 206—207.

1) Dacă face parte dintr-o expresie care exprimă măsura, greutatea, vîrsta etc.:

He saw a wall six feet *high*.
They were holding a pole five feet *long*.
I saw a boy about ten years *old*.

2) Dacă se referă la un pronume nehotărît:

There is nothing *new* to be mentioned.
Please lend me something *interesting* to read.
This must be something very *important*.

3) Într-o serie de denumiri de funcţii, titluri, nume de instituţii şi expresii împrumutate din franceză sau latină:

governor *general*, postmaster *general*, notary *public*, envoy *extraordinary*, ambassador *plenipotentiary*, poet *laureate*, heir *apparent*, kinght *errant*, court *martial*, letters *patent*, honour *due*, sum *total*, point *blank*, from time *immemorial* etc.

4) Adjectivele terminate în *-able*, *-ible* se aşază adesea după substantiv, dacă acesta este precedat de un superlativ sau de un cuvînt avînd valoarea unui superlativ:

That's the only book *available*.
He was driving at the greatest speed *possible*.
That was the greatest difficulty *imaginable*.
She is the only person *reliable* among them.
He was given all the help *possible*.

5) Adjectivele *last*, *next* şi *past* se pot aşeza înaintea substantivului sau după acesta:

They arrived *last* Monday (on Monday *last*).
She graduated in June *last* (*last* June).
They will leave *next* Sunday (on Sunday *next*).

When to the session of sweet silent thought
I summon up remembrance of things *past*...
(Shakespeare, *Sonnet XXIX*)

6) Adjectivul *present* precedă substantivul cînd se referă la timp, însemnînd „actual", şi îl urmează cînd se referă la spaţiu şi înseamnă „de faţă":

That is quite impossible under the *present* circumstances.
He prefers his *present* occupation to the one he had last year.
She was the only person *present*.
The members *present* were in favour of the resolution.

Cînd un substantiv este însoţit de mai multe adjective, el este precedat de acel adjectiv care, din punctul de vedere al sensului, este mai strîns legat de el, afară de cazul în care acesta are mai puţine silabe decît celelalte adjective:

It was a *dry, cold, pleasant* morning.
They had to listen to a *long, tedious* and *incoherent* speech.
The marshes were just a *long, black, horizontal* line then. (Dickens, *Great Expectations)*
He had a *sympathetic* face, small, with *large bulging* eyes and *calm erect* ears. (James Aldridge, *The Diplomat)*

Uneori cînd substantivul este însoţit de trei sau mai multe adjective, ele sînt aşezate după substantiv (eventual cu excepţia aceluia sau acelora mai strîns legate de substantiv).

This was the East of the ancient navigators, so *old*, so *mysterious, resplendent* and *sombre, living* and *unchanged*... (Joseph Conrad, *Youth)*

...a *typical German lower middle-class* man, *timid, level-headed, respectable*... (Ralph Fox, *The Novel and the People)*

În poezie şi în limbajul poetic, adjectivul atributiv se aşează deseori în urma substantivului pe care-l modifică:

With fingers *weary* and *worn*,
With eyelids *heavy* and *red*,
A woman sat, in unwomanly rags,
Plying her needle and thread...
(Thomas Hood, *The Song of the Shirt)*

În limba romînă, adjectivele atributive sînt în general aşezate în urma substantivului: o casă *mare*, o haină *cafenie*, o carte *nouă*. Există unele excepţii, mai cu seamă cînd este vorba de un limbaj mai pretenţios: *trista* veste, *marea* bătălie, *bunul* renume, *fericitul* eveniment etc. De cele mai multe ori, adjectivul se aşază înaintea substantivului din motive de ordin stilistic, şi anume pentru a se scoate în evidenţă ideea pe care o exprimă:

Tînguiosul bucium sună,
L-ascultăm cu-atîta drag,
Pe cînd iese *dulcea* lună
Dintr-o rarişte de fag.
(Eminescu)

CLASIFICAREA ADJECTIVELOR

Adjectivele engleze pot fi clasificate:
1) După *formă:*
a) conform criteriului *compunerii;*
b) conform criteriului *derivării.*
2) După *conţinut.*

Adoptînd clasificarea de mai sus, ne-am străduit să ținem seama de criteriile cele mai importante și să delimităm just și precis diferitele categorii de adjective.

Există numeroase gramatici engleze care clasifică adjectivele în mod arbitrar, neștiințific. *J. C. Nesfield*, bunăoară, în *English Grammar Past and Present* (p. 26), împarte adjectivele în: proprii, descriptive, cantitative, numerale, demonstrative (inclusiv articolul hotărît și articolul nehotărît), distributive și posesive.

Cyril Miller, în *A. Grammar of Modern English for Foreign Student*, London, 1955, p. 46—49, adoptă aceeași clasificare, adăugînd categoria adjectivelor interogative.

Clasificarea dată de *R. W. Jepson* în *English Grammar for To-day*, London, 1955, p. 11, este și mai neștiințifică, fiind axată pe criterii extrem de formale și vagi, care nu permit o delimitare netă și grupează împreună categorii foarte deosebite de adjective alături de articole, numerale, ba chiar și substantive. Ea este următoarea:

a) Cuvinte care indică numărul sau cantitatea, ca: *a, one, six, tenth, all, each, every, any, more, many, some, less, much, enough, excessive* etc.

b) Cuvinte care scot în evidență (în special în timp sau spațiu), ca: *the, this, that, these, those, yonder, near, next, further, present, former, previous* etc.

c) Cuvinte care indică proprietatea, ca: *my, your, his, her, its, their, John's, Jones's, women's, girls'*.

d) Cuvinte descriptive — cele mai numeroase — care denotă culoarea, mărimea, materialul etc., orice calitate sau caracteristică, ca: *tiny, blue, wooden, ugly, dirty, smooth, narrow, cowardly, generous* etc.

A. *CLASIFICAREA ADJECTIVELOR DIN PUNCTUL DE VEDERE AL COMPUNERII*

1. ADJECTIVE SIMPLE

Adjectivele simple formează un tot indivizibil care nu poate fi descompus în elemente morfologice componente (chiar dacă ele conțin unul sau mai multe afixe): *long, short, childish, slippery, wooden, mighty, astonishing; some, this, my, no, which* etc.

2. ADJECTIVE COMPUSE

Adjectivele compuse sînt alcătuite din două sau mai multe părți de vorbire care reprezintă o singură noțiune:

a) *substantiv + adjectiv:* snow-white, air-tight homesick, lifelong.
b) *substantiv + participiu nedefinit:* heartbreaking, life-giving.
c) *substantiv + participiu trecut:* heartbroken, moth-eaten.
d) *adjectiv + adjectiv:* dark-brown, red-hot.
e) *adverb + adjectiv:* hard-earned, long-forgotten.
f) *numeral + substantiv:* eight-hour day, five-year plan.
g) *verb + conjuncția "and" + verb:* give-and-take, kick-and-rush.
h) *adjectiv + substantiv + sufixul -ed:* lion-hearted, brown-eyed, hook-nosed, long-legged, fair-haired, broad-shouldered, sharp-tongued, short-lived

Această ultimă categorie este foarte bogată. Substantivul + sufixul *-ed* alcătuiesc o formă omonimică cu forma participiilor trecute regulate, deşi se întîmplă foarte des să nu existe participii trecute corespunzătoare sau acestea să aibă alt sens. Astfel, de pildă, nu există un verb *to heart*, iar *to eye* şi *to shoulder* se depărtează din punct de vedere semantic de substantivele *eye* şi *shoulder*.

B. *CLASIFICAREA ADJECTIVELOR DIN PUNCTUL DE VEDERE AL DERIVĂRII*

(Adjective provenite din alte părţi de vorbire şi adjective formate cu ajutorul afixelor)

1. ADJECTIVE FORMATE PRIN CONVERSIUNE
(Adjectives formed by means of conversion)

În cadrul conversiunii întîlnim şi numeroase cazuri de adjective provenite din alte categorii gramaticale.

Uneori această transformare este evidentă. Astfel, de pildă, este limpede că adjectivul *amazing* derivă, prin schimbarea categoriei gramaticale, din participiul nedefinit *amazing*, ca în propoziţia:

An *amazing* event occurred at the beginning of that year.

Tot astfel, adjectivele *cut, burned* şi *learned* din rîndurile de mai jos provin din participii trecute:

Cut is the branch that might have grown full straight,
And burned is Apollo's laurel-bough,
That sometimes grew within this learned man.
(Marlowe, *Doctor Faustus*)

Toate adjectivele de mai sus pot fi folosite atît atributiv cît şi predicativ. Ele pot în general fi însoţite de un adverb ca *very, quite* etc. De asemenea, ele pot fi folosite la comparativ şi superlativ. Prin urmare, caracterul lor adjectival este indiscutabil.

În alte cazuri însă situaţia este mai complicată. Uneori, bunăoară, nu este uşor de apreciat dacă un substantiv care precedă altul formează împreună cu acesta o unitate frazeologică sau un substantiv compus; dacă formează o unitate frazeologică, el este un substantiv adjectivat; în cazul celălalt, este un element constitutiv al substantivului compus. Astfel, în grupurile *silk dress, stone wall, business letter, evening paper*, cuvintele *silk, stone, business, evening* nu pot fi folosite predicativ; în general ele nu sînt determinate de un adverb; nu au grade de comparaţie. Dar, pe de altă parte, ele pot fi coordonate cu adjective:

I have bought a *silk* dress, not a *woollen* one.
It is a *stone* wall, not a *wooden* one.
He reads *evening* and *weekly* papers.

În plus, ca şi adjectivele, ele pot fi urmate de pronumele nehotărît *one:*

She had bought a woollen dress and a *silk one.*
He is writing a private letter, not a *business one.*

Prin urmare ele pot fi considerate ca asimilate cu adjectivele relative (adjective care arată însuşiri ce caracterizează un obiect prin raportare la un alt obiect). Ele sînt parţial adjectivate, în timp ce primele (substantivele care au un caracter adjectival evident) sînt complet adjectivate.

Părţile de vorbire parţial adjectivate se redau în general în limba romînă prin locuţiuni adjectivele: rochie *de mătase*, zid *de piatră*, scrisoare *de afaceri* etc.

Cele complet adjectivate au adesea un corespondent exact în limba romînă, unde există numeroase adjective provenite din participiu şi unele adjective provenite din gerunziu:

a *frightened* child	un copil *speriat*
torn clothes	haine *rupte*
a *withered* flower	o floare *ofilită*
growing strengh	putere *crescîndă*
trembling hands	mîini *tremurînde*

a. Părţi de vorbire adjectivate complet
(Fully Adjectivized Parts of Speech)

Se numesc părţi de vorbire adjectivate complet acelea care au dobîndit caracteristicile adjectivelor calificative: arată o însuşire, pot fi folosite atît atributiv cît şi predicativ, pot fi determinate de adverbe şi au grade de comparaţie.

Ultimele două caracteristici nu sînt valabile în acele cazuri în care ele vin în contradicţie cu sensul părţii de vorbire respective. Astfel, de pildă, sensul unor cuvinte, ca: *shut, locked, undivided, saturated, concluding, sweeping,* nu permite trecerea lor la comparativ şi superlativ; ele nu pot fi determinate de adverbe ca *very, quite, rather* etc.

Sînt complet adjectivate:

a) Unele participii nedefinite ca *amusing, astonishing, astounding, striking, charming, interesting, hindering, puzzling:*

Ever *charming*, ever new,
When will the landscape tire the view?
(John Dyer, *Grongar Hill)*

There is a dualism in the writers of the eighteenth century, not only *interesting* but important. (Ralph Fox, *The Novel and the People)*

b) Unele participii trecute, ca: *broken, forgotten, closed, ruined, learned, absorbed, drenched, disappointed:*

Why is Mrs. Bardell so earnestly entreated not to agitate herself about this warming-pan, unless (as is no doubt the case) it is a mere cover for *hidden* fire — a mere substitute for some endearing

word or promise, agreeably to a *preconcerted* system of correspondence, artfully contrived by Pickwick with a view to his *contemplated* desertion, and which I am not in a condition to explain? (D i c k e n s, *The Posthumous Papers of the Pickwick Club)*

He greeted Mac Gregor with a curious and rather *amused smile*. (J. A l d r i d g e, *The Diplomat)*.

c) Unele substantive, ca: *cheap, choice, coarse, damp, dainty:*

I think it is *cheap* enough.
She eats only the *choicest* dishes.

Cheap provine de la substantivul din engleza veche *ceap*, care însemna „tîrg", „tocmeală", „piață".

Adjectivul *coarse* este identic din punct de vedere etimologic cu substantivul *course* și provine de la *course cloth* — „postav obișnuit". Adjectivul a dobîndit ortografia actuală în secolul al XVIII-lea.

Adjectivul *damp* provine din substantivul *damp*, care însemna „abur".

b. Părți de vorbire adjectivate parțial
(Partially Adjectivized Parts of Speech)

Se consideră părți de vorbire adjectivate parțial acelea care pot dobîndi unele caracteristici ale adjectivelor. Ele sînt:

a) Unele substantive:

It was a *student* gathering.
She bought a *cotton* blouse and a *leather* belt.
He had his *morning* exercises very regularly.
She doesn't know what a *mother's* love means.
The trout is a *river* fish.
"I really don't know their *home* lives."
(A. M a l t z, *The Morrison Case)*

"We give our kids a great many *group* activities because we want them to get accustomed to working with other people." (A. M a l t z, *Red Head Baker)*

b) Unele substantive verbale:

They have a beautiful *sailing* boat.
She is going to have a *swimming* lesson in summer.
That *bathing* place is very pleasant.

c) Unele participii nedefinite:

A *laughing* jackass is an Australian bird.
The *sleeping* child seemed to be ill.
She spoke in a slightly *trembling* voice.
He saw an Italian in a purple shirt, with long *flapping* hair, running out of one of the cement buildings.
(J. A l d r i d g e, *In Italy)*

d) Unele adverbe:

The *above* statement will be translated into French.
He always takes an early *up* train. *(Up train* — tren care merge la Londra)
The *then* conditions were quite different.

e) Alte părţi de vorbire sau grupuri de cuvinte:

He's nothing but a *yes* man.
She had a very *matter-of-fact* tone.
I don't like that *don't-touch-me-please* appearance of hers.

2. ADJECTIVE FORMATE PRIN AFIXAŢIE
(Adjectives Formed by Means of Affixation)

Pentru formarea adjectivelor cu ajutorul afixaţiei, v. II, p. 145.

C. *CLASIFICAREA ADJECTIVELOR DIN PUNCTUL DE VEDERE AL CONŢINUTULUI*

După cum am văzut, adjectivul poate fi *modificatorul* sau *determinantul* unui substantiv sau al înlocuitorului unui substantiv.

Atunci cînd este *modificator*, el poate fi:
— calificativ
— relativ

Atunci cînd este *determinant*, el poate fi:
— demonstrativ
— posesiv
— nehotărît
— interogativ-relativ.

1. ADJECTIVUL MODIFICATOR
(The Modifying Adjective)

a. Adjectivul calificativ
(The Qualitative Adjective)

Adjectivul calificativ arată o calitate, o însuşire a obiectului exprimat de substantivul sau înlocuitorul substantivului pe care-l însoţeşte:

The *fair* breeze blew, the *white* foam flew,
The furrow followed free;
We were the first that ever burst
Into that *silent* sea.
(C o l e r i d g e, *The Ancient Mariner)*

Adjectivele *fair, white, silent* arată cîte o însuşire a obiectelor exprimate de substantivele *breeze, foam, sea.*

În citatul de mai sus, ele sînt folosite *atributiv.*

a) Adjectivele calificative pot fi folosite *predicativ:*

The foam was *white*, the sea was *silent.*

Unele adjective folosite predicativ în limba engleză se redau în limba romînă prin substantivul corespunzător precedat de „a-ţi fi":

I am *hungry.*	*Mi-e foame.*
They are *thirsty.*	*Le e sete.*
He is *sleepy.*	*Îi e somn.*
She is *cold.*	*Îi e frig.*

b) Adjectivele calificative au grade de comparaţie: *fair — fairer — fairest; silent — more silent — most silent.*

c) Adjectivele calificative pot fi determinate de adverbe:

She was *quite* silent.

Ca şi în limba romînă, există unele adjective care nu au comparativ sau superlativ (v. I, p. 224).

b. Adjectivul relativ
(The Relative Adjective)

Adjectivul relativ denotă relaţii de loc, origine, naţionalitate, sau — în special — materialul din care este făcut un obiect:

The *English* winter ending in July,
To recommence in August.
(B y r o n, *Don Juan)*

Over against a *London* house, a *corner* house not far from Cavendish Square, a man with a *wooden* leg had sat for some years... (D i c k e n s, *Our Mutual Friend)*

At this period *beaded* trimmings were considered the last word in smartness. (J a n e W a l s h, *Not Like This)*

Two more Italians with short *Italian* mountain rifles came out of one of the *cement* buildings. (J. A l d r i d g e, *In Italy)*

O mare parte din adjectivele relative care indică materialul din care e făcut obiectul pe care-l numeşte substantivul sînt substantive adjectivate:

...long icicles like *crystal* daggers hung down from the eaves of the houses...
This broken *lead* heart will not melt in the furnace. (W i l d e, *The Happy Prince*)

Over against the piano a man of bulk and stature was wearing two waistcoats on his wide chest, two waistcoats and a *ruby* pin, instead of the single *satin* waistcoat and *diamond* pin of more usual occasions... (Galsworthy, *The Man of Property*)

a) Adjectivele relative nu au grade de comparaţie.
b) În general ele nu pot fi determinate de adverbe.
c) Se folosesc rar predicativ.

2. ADJECTIVUL DETERMINATIV
(The Determinative Adjective)

Adjectivul determinativ nu arată o însuşire a obiectului, ci îl *determină* pe acesta, îl precizează.

Astfel, în propoziţia "Those dictionaries belong to my friend", adjectivul *those* nu arată o însuşire a dicţionarelor, ci are o funcţiune demonstrativă. În propoziţia de mai sus, adjectivul *my* arată despre al cui prieten este vorba, el are o funcţiune posesivă.

În propoziţia "He has *some* good dictionaries", adjectivul *some* are o funcţiune nehotărîtă.

În propoziţia "I don't know *which* dictionaries he lent you", adjectivul *which* are o funcţiune relativă, iar în propoziţia "*Which* dictionaries did he lend you?" acelaşi adjectiv are o funcţiune interogativă.

a) Adjectivele determinative se folosesc numai atributiv. În funcţiune predicativă, se folosesc în locul lor pronumele corespunzătoare:

Whose dictionaries are *those?* They are *his.*

b) Adjectivele determinative nu au grade de comparaţie.
c) Ele nu sînt determinate de adverbe.

Toate adjectivele determinative au forme pronominale corespunzătoare (în afară de *its*).

Have you got *any* Spanish books? I haven't got *any*.
This article is interesting. — *This* is an interesting article.
Your gloves are in the drawer. — Those gloves are *yours*.
Which book is that? — *Which* is that book?

a. Adjectivul demonstrativ
(The Demonstrative Adjective)

Adjectivele demonstrative indică obiectele, determinîndu-le în spaţiu şi timp, în raport cu vorbitorul. Ele sînt următoarele: *this — these, that — those, the same, such* şi formele arhaice *yon, yond* şi *yonder.*

a) Adjectivul *this* se referă la obiecte mai apropiate în spaţiu sau în timp, redîndu-se în limba romînă prin *acest, această, ăst, astă, ăsta, asta:*

Have you read *this* book?
What have you been doing *this* week?

Adjectivul *these* este pluralul adjectivului *this*. El se referă la obiecte mai apropiate în spaţiu sau în timp, redîndu-se în limba romînă prin *aceşti, aceste, ăşti, aste, ăştia, astea:*

Have you read *these* books?
What have you been doing *these* three weeks?

b) Adjectivul demonstrativ *that* desemnează obiecte mai depărtate în spaţiu sau în timp, redîndu-se în limba romînă prin *acela, aceea, acel, acea, ăla, aia:*

I should like to see *that* play once more.
She did not come on *that* day because she was ill.

Adjectivul *that* se traduce deseori în limba romînă prin echivalenţii adjectivului *this:*

This precious book of love, this unbound lover,
To beautify him, only lacks a cover:
The fish lives in the sea; and 'tis much pride
For fair without the fair within to hide:
That book in many's eyes doth share the glory
That in gold clasps locks in the golden story.
(Shakespeare, *Romeo and Juliet*)

Deşi citatul începe cu "*This* precious book", se face mai jos o referire la aceeaşi carte, folosindu-se adjectivul "*that*", care se redă în limba romînă prin „această".

Uneori folosirea adjectivului *that* are implicaţii stilistice, mai cu seamă atunci cînd precedă un substantiv urmat de prepoziţia *of* + substantiv la posesiv sau pronume posesiv:

I despise *that* man!
"I hate *that* Andrew Jones." (Wordsworth)
That article of his was excellent.
They were quite surprised at *that* silly remark of his.
That child of yours is really extraordinary.

În asemenea cazuri, adjectivul *that* exprimă un sentiment de admiraţie, dispreţ etc.

Adjectivul *those* este pluralul adjectivului *that*. El se referă la obiecte mai depărtate în spaţiu sau în timp, redîndu-se în limba romînă prin *aceia, acelea, acei, acele, ăia, alea:*

I should like to read *those* poems.
Nothing happened during *those* days.

Adjectivul *those* are uneori un colorit stilistic, exprimînd sentimente ca admiraţia, dispreţul etc., mai ales cînd precedă un substantiv urmat de *of* + substantiv la posesiv sau pronume posesiv:

Those eyes of hers are like two stars.
Those lies of his are quite stupid.

c) Adjectivul demonstrativ *the same* (uneori *same*) înseamnă *acelaşi, aceeaşi, aceiaşi, aceleaşi:*

> He was *the same* Carabiniere that had walked up the street during the shooting. (J. Aldridge, *In Italy*)
> These two students have *the same* marks.
> *Same* old slippers,
> *Same* old rice,
> *Same* old glimpse of
> Paradise.
> (William James Lampton, *June Weddings*)

d) Adjectivul demonstrativ *such* corespunde adjectivelor demonstrative româneşti *atare, atari, (un, o) asemenea, (un, o) astfel de, aşa:*

> I have never heard of *such* a thing in my life.
> Have you ever read *such* beautiful poems?

Such este urmat de articolul nehotărît înaintea substantivelor individuale.

e) Adjectivele demonstrative *yon, yond* şi *yonder* sînt sinonime cu adjectivul demonstrativ *that*, dar nu se mai folosesc astăzi decît în stilul poetic şi în stilul arhaic. Se întîlnesc însă des în literatura Renaşterii şi chiar mai tîrziu:

> *Yond* generation... (Shakespeare, *Measure for Measure*)
> *Yonder* man is carried to prison. (Shakespeare, *Measure for Measure*)
> *Yon* sun that sets upon the sea... (Byron, *Childe Harold*)

În engleza veche, principalele adjective demonstrative erau *sē* (masc. sing.) *sēo*, (fem. sing.) *þaet* (neutru sing.) şi *þes* (masc. sing.), *þios, þeos* (fem. sing.) *þis* (neutru sing.). Atît primul cît şi cel de-al doilea aveau forme diferite pentru gen, număr şi caz.

Adjectivele demonstrative din engleza modernă *this* şi *that* provin din formele neutre *þis* şi *þaet*. În engleza medie *þis* se generalizează pentru singularul celor trei genuri. Cît despre forma *þaet*, ea începuse să se folosească şi la masculin şi feminin încă în engleza veche.

Desigur că la generalizarea formelor neutre trebuie să fi contribuit dispariţia treptată a genului gramatical, care a avut loc în engleza medie.

În trecut, cuvintele *this, that* şi *yon* erau în strînsă legătură cu cele trei persoane ale pronumelui personal la singular: „...*this* indica obiectele aflate în sfera primei persoane, *that* în sfera celei de-a doua, *yon* în sfera celei de-a treia. Sistemul acesta era, prin urmare, analog sistemului limbii latine, în care pronumele *hic* se referă la sfera persoanei întîi, *iste* la sfera persoanei a doua, *ille* la sfera persoanei a treia. Într-o măsură oarecare, au mai rămas în vigoare şi astăzi urme ale acestei repartizări: de pildă, dacă cineva întreabă: *What is this?* arătînd spre o carte pe care o ţine în mînă, interlocutorul va răspunde în mod firesc: *That is a book*, dat fiind că, din punctul lui de vedere, obiectul se găseşte în sfera persoanei a doua. Pe de altă parte, desprinderea cuvintelor *yon, yond* şi *yonder* din sfera limbii de conversaţie, precum şi a limbii literare obişnuite, a modificat această repartizare; întrebuinţarea lui *that* s-a extins la tot ce nu se referă la sfera persoanei întîi". (B. A. Ilîş, *Sovremennîi angliiskii iazîk*, Moskva, 1947, p. 139).

Adjectivul demonstrativ *same* provine din adverbul din engleza veche *same*, iar *such* din pronumele şi adjectivul demonstrativ *swelc* (swa + lic — so + like).

Spre deosebire de limba romînă, în limba engleză contemporană adjectivul demonstrativ nu se declină: indiferent dacă determină un substantiv

masculin, feminin sau neutru şi indiferent de cazul acestui substantiv, adjectivul demonstrativ rămîne acelaşi; singurele modificări pe care le suferă sînt legate de numărul substantivului — şi aceasta numai în cazul adjectivelor *this* şi *that*, care au plural: *these* şi *those*.

O altă deosebire importantă dintre adjectivele demonstrative din limba engleză şi cele din limba romînă este faptul că, în timp ce primele se aşază numai înaintea substantivului pe care-l determină, celelalte pot sta înaintea sau în urma acestuia (afară de *atare*, *asemenea*, *astfel de*, *aşa*), avînd însă forme deosebite în cazul adjectivelor *acesta* şi *acela*, care devin *acest* şi *acel* cînd precedă substantivul.

Există unele expresii în care adjectivul demonstrativ *this* nu se traduce totdeauna ca atare în limba romînă:

this way	pe aici
this country	ţara noastră
this House	Parlamentul
to this day	pînă astăzi
this much	atît
this side of	pînă la, înainte de, sub (cu înţeles temporal şi spaţial)
this side of the Danube	pe (de) partea aceasta a Dunării
she is *this side of* forty	ea are sub patruzeci de ani.

b. Adjectivul posesiv
(The Possessive Adjective)

Adjectivul posesiv arată cui aparţine obiectul desemnat de substantivul sau înlocuitorul substantivului pe care-l determină. Formele adjectivului posesiv sînt paralele cu formele pronumelui personal: ele corespund celor trei persoane ale acestuia, avînd chiar şi forme speciale pentru gen la persoana a treia singular. Adjectivele posesive sînt următoarele:

Singular	*Plural*
my	*our*
your	*your*
his, her, its	*their*

Tell *your* piteous heart there is no harm done. (Shakespeare, *The Tempest*)

I must subdue myself to *my* vocation. (Dickens, *Edwin Drood*)

The horses bent to *their* collars again. (Hardy, *Jude the Obscure*)

The clock struck one before old Jolyon had finished, and at the sound of *its* striking *his* principles came back. (Galsworthy, *The Man of Property*)

Loyalty, loyalty to *his* own life, to *his* communist convictions, was *his* dominating passion, *his* road to life. (Ralph Fox, *The Novel and the People*)

În limba engleză substantivele care desemnează părţile corpului şi obiecte de îmbrăcăminte, precum şi substantivele *life, mind, death, way* etc., sînt deseori însoţite de un adjectiv posesiv:

Don't cut *my* throat, Sir. (Dickens, *Great Expectations*)

At five o'clock the following day old Jolyon sat alone, a cigar between *his* lips, and on a table by *his* side a cup of tea. (Galsworthy, *The Man of Property*)

Adjectivele posesive sînt deseori accentuate cu ajutorul adjectivului *own*:

Jolyon, he will have his *own* way. (Galsworthy, *The Man of Property*)

Amongst the throng of people by the door... there were only some twenty per cent of Forsytes; but to Aunt Ann they seemed all Forsytes — and certainly there was not much difference — she saw only her *own* flesh and blood. (Galsworthy, *The Man of Property*)

În limba engleză veche, adjectivele posesive aveau următoarele forme la persoana întîi şi persoana a doua:

	Persoana I	*Persoana II*
Singular	*min*	*þīn*
Dual	*uncer*	*incer*
Plural	*ūre, ūser*	*ēower*

La persoana a treia se folosea genitivul pronumelui personal: *his* pentru masculin şi neutru singular: *hire, hiere, hyre* pentru femininul singular, iar la plural pentru toate genurile: *hira, hiera, hyra, hiora, heora.* Totodată se folosea uneori forma *sīn* la masculin, feminin şi neutru, singular şi plural, mai cu seamă pe lîngă subiectul propoziţiei.

Dualul, precum şi forma *ūser* au dispărut în engleza medie. În aceeaşi epocă, adjectivele posesive *mīn* şi *þin* încep să piardă terminaţia *-n* înaintea unui cuvînt cu consoană iniţială, iar forma plurală *ēower* devine *ȝoure.*

În timpul Renaşterii, adjectivele posesive erau următoarele:

	Singular	*Plural*
Pers. I	*my*	*our*
Pers. II	*thy*	*your*
Pers. III	*his, her, it's*	*their*

Formele *mine* şi *thine* mai sînt uneori folosite atributiv în secolul al XVI-lea:

Mine honour is my life; both grow in one;
Take honour from me, and my life is done.
(Shakespeare, *Richard II*)

Forma persoanei a doua plural începe să se folosească la persoana a doua singular în secolul al XIII-lea şi se răspîndeşte foarte repede, dar nu o înlocuieşte complet pe cealaltă

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
Editura pentru Literatură Contemporană

decît în secolul al XVIII-lea, de cînd a cîștigat complet terenul. În limba engleză contemporană, forma *thy* nu se mai întîlnește decît dialectal și în poezie:

I am, as I have told thee, Stephen, *thy* poor friend. (Dickens, *Hard Times*)

Thy beauty haunts me, heart and soul,
Oh thou fair Moon, so close and bright.
(W. H. Davies, *The Moon*)

La începutul perioadei limbii engleze moderne, se foloseau la persoana a treia neutru singular formele: *his, thereof, it* și *of it*:

How far that little candle throws *his* beams! (Shakespeare, *The Merchant of Venice*)

...and never intended by the authors *thereof* to be published. (Sackville and Norton, Preface to *Gorboduc*)

The hedge-sparrow fed the cuckoo so long
That it had *it* head bit off by *it* young.
(Shakespeare, *King Lear*)

I had virtue enough to despise the sweetness *of it*. (Sidney, *Arcadia*)

În secolul al XVI-lea apare forma *it's*, care se generalizează către sfîrșitul secolului al XVII-lea și se scrie cu apostrof pînă pe la 1800. S-a format, desigur, prin analogie cu genitivul sintetic al substantivelor.

Spre deosebire de limba romînă, în limba engleză forma adjectivului posesiv variază numai după posesor, nu și după obiectul posedat:

my brother	— fratele *meu*	*my* brothers	— frații *mei*
my sister	— sora *mea*	*my* sisters	— surorile *mele*
our brother	— fratele *nostru*	*our* brothers	— frații *noștri*
our sister	— sora *noastră*	*our* sisters	— surorile *noastre*

În timp ce, în limba romînă, adjectivul posesiv se așază după substantiv sau înlocuitorul substantivului, în limba engleză el îl precedă pe acesta.

O schimbare a acestei ordini obișnuite are, atît în limba engleză cît și în limba romînă, o valoare stilistică. În limba engleză acest lucru nu este cu putință decît pentru forma arhaizantă *mine*, astăzi folosită uneori în poezie.

c. Adjectivul nehotărît
(The Indefinite Adjective)

Adjectivul nehotărît însoțește un substantiv sau un înlocuitor al substantivului, determinîndu-l în mod vag, neprecis, nehotărît.

Astfel, de pildă, cînd Bacon scrie "*Some* books are to be tasted", el nu precizează despre care cărți anume este vorba.

1) Adjectivele nehotărîte *some* (ceva, niște, unii, unele, vreun, vreo), *any* (în propoziții afirmative: orice, oricare; oarecare; în propoziții interogative: ceva, niște, unii, unele, vreun, vreo; în propoziții negative: nici un, nici o, nici un fel de), *no* (nici un, nici o, nici un fel de) se apropie mult de natura articolului nehotărît. [1]

[1] Unii gramaticieni, ca *H. E. Palmer*, le consideră chiar articole.

a) *Some* se folosește:

1° Înaintea substantivelor care nu au plural:

I want *some* water.
Maybe you have *some* time to spare.
You'll need *some* patience to do that kind of work!

2° Înaintea substantivelor individuale la plural:

He looked up *some* words in the dictionary.
They must have arrived *some* weeks ago.
I should like you to give me *some* details about that.

3° Înaintea substantivelor individuale la singular, atunci cînd *some* înseamnă „un oarecare", „o oarecare":

Some man called here yesterday.
I came across this expression in *some* book.
Sometimes I get attracted by *some* article...
(A. Maltz, *The Morrison Case*)

Adjectivul nehotărît *some* se folosește în general în propoziții *afirmative*. Se poate însă folosi de asemenea:

α) În propoziții negative atunci cînd *some* are un sens afirmativ:

She never writes a dictation without making *some* mistakes.

Some nu se folosește însă cînd înțelesul este negativ, înlocuindu-se cu *not... any* sau *no*:

She does *not* make *any* mistakes in her dictations.
She makes *no* mistakes in her dictations.

β) În propoziții *interogative* atunci cînd întrebarea nu se referă la *some*:

Why are there so many mistakes in *some* dictations?

Atunci însă cînd întrebarea se referă la *some*, acest adjectiv se înlocuiește cu *any*:

Have you *any* mistakes in your dictation?

γ) În propoziții *interogative*, atunci cînd se oferă sau se cere ceva, sau cînd *some* se referă la o parte dintr-un întreg sau dintr-o cantitate:

Would you like to drink *some* coffee?
Can you lend me *some* English books?

Se spune însă:

Is there *any* good coffee to be had here?
Have you *any* English books?

14*

b) *Any* se folosește:

1° În propoziții *negative:*

I don't want *any* water.
He did not look up *any* words in the dictionary.

This above all: to thine own self be true,
And it must follow as the night the day,
Thou canst not then be false to *any* man.
(Shakespeare, *Hamlet*)

2° În propoziții *interogative* și întrebări indirecte:

"Good afternoon, Miss Ferch," said Mr. Riggs. "*Any* news for us?"
(Alan Max, *Loyal Miss Ferch*)
I asked him if he wanted *any* water.

3° În propoziții *condiționale* și *dubitative:*

If I had *any* spare time, I should go to the theatre this week.
I wonder if there are *any* interesting articles in that magazine.

4° În propoziții afirmative, atunci cînd *any* înseamnă „orice", „oricare", „indiferent care":

You may take *any* book you like.
Tell her she may come at *any* time.
Any clever man can do that.

c) *No* se folosește:

1° Înaintea substantivelor individuale la singular, traducîndu-se prin „nici un", „nici o", „nu... de loc", „nu... de fel", „nici un fel de":

I got *no* newspaper yesterday.
There is *no* improvement in the patient's state.
They have *no* English books.
I have betrayed *no* confidence and *no* trust.
(J. Aldridge, *The Diplomat*)

În asemenea cazuri, *no* este echivalent cu *not a, not one:*

I did *not* get a newspaper yesterday.
They have *not one* English book.

2° Înaintea substantivelor individuale la plural și înaintea numelor de materiale și a substantivelor abstracte, traducîndu-se la fel ca *no* de la 1°):

She made *no* mistakes in her dictations.
There is *no* ink in my fountain-pen.
I have *no* time for that.

În asemenea cazuri, *no* este echivalent cu *not any:*

She did *not* make *any* mistakes in her dictations.
There isn't *any* ink in my fountain-pen.

În engleza veche, *sum* însemna „unul", „un oarecare", „unii" și se folosea numai cu substantive individuale. În timpul Renașterii a început să se folosească și cu nume de substanțe și materiale.

În engleza veche, *ǣnig* însemna „vreun", „vreo", iar în engleza medie, *ani, eni, any* a dobîndit și sensul de „oricare".

Deosebirea de sens dintre „unul", „un oarecare", „unii", pe de o parte, și „vreun", „vreo", pe de altă parte, arată limpede din ce cauză *some* se folosește aproape numai în propoziții afirmative, iar *any* aproape numai în propoziții interogative și negative.

d) Adjectivele nehotărîte *every, each, all, whole* implică o idee de colectiv; *whatever* și *whichever* au un sens generalizator și — uneori — concesiv:

1° Adjectivul *every* se redă în traducere prin „fiecare" sau „toți" și se folosește în general cînd este vorba de mai mult decît doi:

Every man has his faults.
Every cloud has a silver lining.

Expresiile *every two days, every three months, every four weeks,* sau *every second day, every third month, every fourth week* înseamnă „din două în două zile", „din trei în trei luni", „din patru în patru săptămîni". *Every other day* înseamnă „din două în două zile".

2° Adjectivul *each* se redă în traducere prin „fiecare" (luat în parte):

Each bird loves to hear himself sing. *(Proverb)*
That's the wise thrush; he sings *each* song twice over,
Lest you should think he never could recapture
The first fine careless rapture!
(Browning, *Home Thoughts from Abroad*)

Atît *every* cît și *each* se referă la unitățile unui colectiv sau ale unui tot; privite separat, însă, în general, *every* se folosește cînd se scoate în evidență o trăsătură comună, iar *each* cînd se arată o deosebire:

Every student must work very hard this term.
All the participants are to take the floor and *each* speaker will have something interesting to say.

3° Adjectivul *all* se traduce prin „tot", „toată" înaintea unui singular și „toți", „toate" înaintea unui plural:

She spends *all* her time reading.
All work and no play makes Jack a dull boy.
All things are difficult before they are easy.

4° Adjectivul *whole* se redă în traducere prin „întreg", „întreagă", „întregi", „tot", „toată":

He has been working on that book for three *whole* years.
The *whole* town was destroyed by the earthquake.

5° Adjectivul *whatever* se redă în traducere prin „orice":

Take *whatever* book you want.
The heroic explorers managed to overcome *whatever* obstacles they encountered.

6° Adjectivul *whichever* se redă în traducere prin „oricare":

Whichever book you choose, don't forget to bring it back by the end the week.
Whichever conclusions will be reached by the majority will be accepted by those who are absent.

e) Adjectivele nehotărîte *one, another, other, the other, a certain, certain, different, various* exprimă, într-o anumită măsură, ideea de număr. Acest lucru este mai cu seamă valabil în cazul adjectivului *one.*

1° Adjectivul *one* se folosește în următoarele sensuri:

— „un", „o" — de cele mai multe ori în opoziție cu *another* sau *the other;* (eventual pronumele *the others*):

'Tis *one* thing to be tempted...
Another thing to fall.
(Shakespeare, *Measure for Measure*)

One student failed, but the others passed.

— „un anume", „un oarecare":

He borrowed the dictionary from *one* Mr. Brown.

În asemenea cazuri se folosește de preferință adjectivul nehotărît *a certain:*

He borrowed the dictionary from *a certain* Mr. Brown.

— „într-un", „într-o" — cu referire la un anumit moment din trecut:

Now it happened that *one* evening little Hans was sitting by his fireside when a loud rap came at the door. (Oscar Wilde, *The Devoted Friend*)

2° Adjectivul *another* înseamnă:

— „un alt", „o altă":

One man's meat is *another* man's poison.
Please, give me *another* book, I don't like this one.

— „încă unul", „încă una":

Clarence hath not *another* day to live. (Shakespeare, *Richard III*)

— „alți", „alte", „încă":

He had to wait for another three days.

3° Adjectivul *other* înseamnă „alt", „altă", cînd este folosit cu nume de materii şi substanţe, cu nume de abstracţiuni şi cu substantivele pluralităţii şi „alţi", „alte", cînd este folosit cu substantive individuale la plural. Cînd este precedat de articolul hotărît *the*, înseamnă „celălalt", „cealaltă", „ceilalţi", „celelalte" şi se poate folosi cu orice fel de substantiv:

What *other* justice is there for fascists, than death? (J. Aldridge, *In Italy*)

There were no *other* possibilities.
Do you prefer this book or *the other* one?
Where are *the other* students?

4° Adjectivul *a certain* înseamnă:
— „un anumit", „o anumită", „un oarecare", „o oarecare":

A certain poor man with small earnings and a large family, just managed to live on from hand to mouth. (Dickens, *Sketches*)

In Mr. Crimple's leg you'll observe *a certain* quantity of animal oil. (Dickens, *Martin Chuzzlewit*)

— „un anume", „un oarecare":

A certain Mr. Smith told me what had happened.

5° Adjectivul *certain* înseamnă „anumiţi", „anumite":

Certain people are very conceited.

6° Adjectivele *different* şi *various* înseamnă „diferit", „diferită", „diferiţi", „diferite", „diverşi", „diverse" etc.:

I read *different* articles on the subject.
The general good humour was not restored until he had become purple in the face by imitating *various* quadrupeds. (Dickens, *Sketches*)

f) Adjectivele nehotărîte *both*, *either*, *neither* se referă la două persoane sau obiecte.

1° Adjectivul *either* înseamnă:
— „unul sau celălalt", „oricare (din doi)":

You may reach the river by *either* road.
Either answer is correct.

— „fiecare (din doi)", „ambii":

There are tall buildings on *either* side of the street.

2° Adjectivul *neither* este forma negativă a adjectivului *either* şi înseamnă „nici unul nici celălalt", „nici unul (din doi)":

Neither road leads to the river.
Neither answer is correct.

3° Adjectivul *both* înseamnă „amîndoi", „amîndouă", „ambii", „ambele":

Our salutations were very hearty on *both* sides. (Joseph Addison, *The Spectator*)

g) Adjectivele nehotărîte *much, little, a little* arată cantitatea, fără a o preciza. Ele se folosesc cu nume de substanțe și cu substantive abstracte la singular.

1° Adjectivul *much* înseamnă „mult", „multă". Se folosește mai cu seamă în propoziții interogative și negative.

Did you find *much* valuable information in that book?
She hasn't got *much* time for reading.

În propoziții afirmative, în limba vorbită, *much* este precedat de *as, so, how, too, rather, very* sau înlocuit cu *a lot of, lots of, a great deal of, a good deal of, plenty of:*

Take *as much* tea as you like.
I have *a lot of* work to do.
They've got *plenty of* time.

Adjectivul nehotărît *much* are la comparativ și superlativ formele *more* și *the most:*

You have *more* time than I have.

Comparativul se folosește deseori precedat de *some, any, no, much, far, a little:*

I want *some more (a little more)* water, please.
She has *much more (far more)* work to do than I have.
Is there *any more* tea left?
There is *no more* ink in my fountain-pen.

2° Adjectivul *little* înseamnă „puțin", „puțină"; *a little* înseamnă „puțin", „puțină", „ceva", „niște"; în timp ce *little* indică o cantitate insuficientă, implicînd o apreciere negativă, *a little* indică o cantitate mică, dar suficientă, implicînd o apreciere pozitivă:

She has *little* time for reading.
She has *a little* time for reading.
Man, proud man drest in *a little* proud authority. (Shakespeare, *Measure for Measure*)

Adjectivul nehotărît *little* are forme de comparativ și superlativ — *less, the least:*

I have *less* time than you have.

Este interesant de reținut că formele *micel* și *mycel* din engleza veche, *mickle* și *muchel* din engleza medie și *lytel* din engleza medie se referau la dimensiuni și nu la cantitate: primele însemnau „mare" și, uneori, „numeros", iar ultima „mic".

h) Adjectivele nehotărîte *many, few, a few, several* arată numărul, fără a-l preciza; ele se folosesc cu substantive individuale la plural, precum și cu substantivele pluralității.

1° Adjectivul *many* înseamnă „mulţi", „multe". Se foloseşte mai cu seamă în propoziţii interogative şi negative:

Are there *many* interesting articles in to-day's paper?
He hasn't *many* friends.

În propoziţii afirmative, în limba vorbită, *many* este în general precedat de *as, so, how, too, rather,* sau înlocuit cu *a lot of, lots of, a great deal of, a good deal of, plenty of, a great many:*

He makes *too many* mistakes after *so many* English lessons.
He makes *lots of* mistakes.
There are *a lot of* apples there.
You've got *a great many* companions in your branch.

(Graham Greene, *The Quiet American*)

2° Adjectivul *few* înseamnă „puţini", „puţine"; *a few* înseamnă „cîţiva", „cîteva"; în timp ce *few* indică un număr insuficient, implicînd o apreciere negativă, *a few* indică un număr mic, dar suficient, implicînd o apreciere pozitivă.

He's a man of *few* words.
She has gone away for *a few* days.
I have *few* English books.
I have *a few* English books.

Adjectivul nehotărît *few* are forme de comparativ şi superlativ — *fewer, the fewest:*

If we are mark'd to die, we are enow,
To do our country loss; and if to live,
The *fewer* men, the greater share of honour.

(Shakespeare, *King Henry V*)

3° Adjectivul *several* înseamnă „mai mulţi", „mai multe" (în sens enumerativ), „cîţiva", „cîteva":

I have *several* good dictionaries.
Several friends of his came to see him.

În poezie şi în limbajul pretenţios, *many* se foloseşte deseori urmat de un substantiv la singular, precedat de articolul nehotărît:

Many a youth and *many a* maid
Dancing 'neath the greenwood shade.

(Milton)

În engleza veche exista un substantiv colectiv, „meniȝu", care însemna „o mulţime", „un număr mare", iar „maniȝ" era adjectivul nehotărît care corespundea adjectivului nehotărît *many* de astăzi. Pe de altă parte, în engleza medie, se adaugă influenţa cuvîntului normand *meinee*, care însemna „gospodărie", „membrii unei gospodării", „grup mare", „societate"; în engleza medie, *a gret meinee,* din care provine *a great many,* însemna „un grup mare de oameni" sau „trupa de ostaşi a unui nobil":

The Percy out of Northumberland came,
With him a *great meinee.*

(*Chevy Chase*)

Astăzi *many* reprezintă atît adjectivul nehotărît *mani3* cît şi substantivul colectiv *meni3u*. Acesta din urmă supravieţuieşte în *a many* ,care se întîlneşte rar în poezie:

They have not shed *a many* tears,
Dear eyes, since first I knew them well.
(T e n n y s o n)

În proză, îi corespunde expresia *a great many*. Adjectivul *several* provine din franceză; în franceza veche avea forma *several*, de la cuvîntul din latina tîrzie *separale*, care însemna „un lucru aparte, separat."

d. Adjectivul interogativ-relativ
(The Relative-Interrogative Adjective)

Adjectivele relativ-interogative se folosesc pentru a pune o întrebare sau pentru a exprima o relaţie dintre o enunţare nouă şi un obiect care a fost deja arătat. Ele sînt *what, which, whose, how much, how many*.

1) Adjectivul interogativ-relativ *what* înseamnă „ce", „ce fel de"; substantivul care-l urmează poate fi la singular sau la plural:

What question did he ask?
What books do you want to read now?
My design is to make *what* haste I can, to be gone.
(Cromwell's dying words)

I cannot see *what* flowers are at my feet
Nor *what* soft incense hangs upon the boughs.
(K e a t s, *Ode to a Nightingale*)

În propoziţii exclamative, *what* este urmat de articolul nehotărît atunci cînd determină un substantiv individual la singular:

What an idea!
What an extraordinary adventure!

2) Adjectivul interogativ-relativ *which* înseamnă „care". Are un sens selectiv. Substantivul pe care-l determină poate fi la singular sau la plural:

Which way shall we go, this one or that one?
Which classes do you attend regularly?
Tell me *which* book you prefer.

3) Adjectivul relativ-interogativ *whose* înseamnă „al cui", „a cui", „ai cui", „ale cui", „al cărui", „a cărui", „al cărei", „a cărei", „al căror", „a căror", „ai căror", „ale căror". Substantivul sau echivalentul substantivului pe care-l însoţeşte poate fi la singular sau la plural. Adjectivul *whose* se foloseşte deseori cu referire la lucruri, în loc de *of which*.

He mistrusted the young man... in *whose* manner he now certainly detected mockery. (G a l s w o r t h y, *The Man of Property*)

Thou hadst a voice *whose* sound was like the sea.
(W o r d s w o r t h, *Sonnet*)

4) Adjectivul *how much* înseamnă „cît", iar *how many* „cîți", „cîte", primul determinînd substantive sau înlocuitori ai substantivelor la singular iar cel de-al doilea, substantive sau înlocuitori ai substantivelor la plural; ambele pot fi folosite și în propoziții exclamative:

> *How much* time have you for finishing that job?
> *How many* poems has he written?

Forma corespunzătoare adjectivului și pronumelui *what* în engleza veche era pronumele interogativ *hwæt*, care în engleza medie avea să devină *what*, folosit și adjectival.

Which vine de la *hwilc*, *(hwyle, hwelc)*, care fusese inițial adjectiv interogativ, dar se folosise și ca pronume încă din vremea englezei vechi.

Whose provine de la genitivul pronumelui interogativ simplu din engleza veche (masculin, feminin și neutru): *hwæs*.

GRADELE DE COMPARAŢIE
(The Degrees of Comparison)

Ca și în limba romînă, adjectivele au în limba engleză trei grade de comparație: *pozitivul*, *comparativul* și *superlativul*.

Atunci cînd adjectivul denotă însușirea simplă, fără a stabili o comparație cu însușiri ale altui sau altor obiecte sau cu o însușire a aceluiași obiect în momente deosebite, el este la gradul *pozitiv*:

Roll on, thou *deep* and *dark blue* Ocean — roll! (B y r o n),
Ring out *old* shapes of *foul* disease;
Ring out the *narrowing* lust of gold;
Ring out the thousand wars of old,
Ring in the thousand years of peace.
(T e n n y s o n, *In Memoriam*)

Atunci cînd adjectivul exprimă o comparație între două obiecte cu aceeași însușire, sau între însușirile aceluiași obiect în momente diferite, el este la gradul *comparativ*:

Heard melodies are sweet but those unheard
Are *sweeter*. (K e a t s, *Ode on a Grecian Urn*)

In a moment, a *happier* sight caught her...
(J a n e A u s t e n, *Emma*)

Atunci cînd adjectivul arată că însușirea unui obiect atinge gradul cel mai înalt, el este la gradul *superlativ*:

For *sweetest* things turn *sourest* by their deeds;
Lilies that fester smell far worse than weeds.
(S h a k e s p e a r e, *Sonnet XCIV*)

A. *GRADUL COMPARATIV*
(The Comparative Degree)

Comparativul poate exprima *egalitatea*, *superioritatea* sau *inferioritatea*.

1. COMPARATIVUL DE EGALITATE
(The Comparative of Equality)

Comparativul de egalitate se exprimă cu ajutorul adjectivului la gradul pozitiv, precedat şi urmat de conjuncţia *as:*

That place is *as old as* the hills.

Old Marley was *as dead as* a door-nail. (D i c k e n s, *Christmas Carrol*)

He had known that Professor White would be *as generous* and *as understanding as* any other man. (J. A l d r i d g e, *The Diplomat*)

Există numeroase expresii formate pe baza comparativului de egalitate. Iată cîteva din cele mai cunoscute:

as black as coal
as blind as a bat
as brave as a lion
as busy as a bee
as calm as a clock
as cold as charity
as cross as a bear with a sore head
as dark as pitch
as dead as mutton
as drunk as a lord (a mouse, a wheelbarrow)
as dry as a bone
as dull as ditchwater
as fine as ninepence
as fit as a fiddle
as flat as a pancake
as fresh as a daisy
as gentle as a lamb
as large as life
as light as a fly
as lean as a rake
as like as two peas
as mad as a hatter (a March hare)
as melancholy as a cat (a sick monkey)
as merry as a cricket
as mild as a lamb

as neat as a new pin
as nimble as a cow in a cage
as plain as the nose on a man's face
as poor as a church mouse
as proud as a peacock
as quick as thought
as quiet as a mouse
as right as ninepence (as rain)
as seasonable as snow in summer
as sick as a dog
as slender in the middle as a cow in the waist
as slippery as an eel
as soft as butter (silk)
as sound as a bell (a trout)
as sure as a gun (as death)
as sure as eggs is eggs
as sweet as a nut
as true as a turtle to her mate (as steel, as a dial to the sun)
as ugly as sin
as warm as toast
as weak as water
as welcome as flowers in May (as water in one's shoes)

De multe ori conjuncția *as* se omite înaintea adjectivului:

... all went *merry as* a marriage bell. (Byron, *Childe Harold's Pilgrimage*)

Is she *kind as* she is fair?
For beauty lives with kindness.
(Shakespeare, *The Two Gentlemen of Verona*)

A rosebud set with little wilful thorns,
And *sweet as* English air could make her...
(Tennyson, *The Princess*)

2. COMPARATIVUL DE INFERIORITATE
(The Comparative of Inferiority)

Comparativul de inferioritate se exprimă cu adjectivul la gradul pozitiv, fie precedat de *not so* și urmat de *as* (în vorbirea curentă deseori *not as...as*), fie precedat de *less* și urmat de *than:*

This article is *not so interesting as* that one.
This article is *less interesting* than that one.
The devil is *not so black as* he is painted.
(16th century proverb)

This is a *less questionable* way of putting it.
(G. B. Shaw)

După cum vedem din ultimele două exemple, uneori comparația nu este exprimată în întregime, o parte fiind subînțeleasă (*than* și cel de-al doilea termen cu care se stabilește comparația).

3. COMPARATIVUL DE SUPERIORITATE
(The Comparative of Superiority)

Comparativul de superioritate se exprimă fie sintetic *(-er than)*, fie analitic *(more...than)*:

This article is *shorter* and *more interesting than* that one.
Shall I compare thee to a summer's day?
Thou art *more lovely* and *more temperate*.
(Shakespeare, *Sonnet XVIII*)

He (the Emperor) is *taller* by almost the breadth of my nail *than* any of his court, which alone is enough to strike an awe into the beholders. (Swift, *Gulliver's Travels*)

Oh, thou art *fairer than* the evening air
Clad in the beauty of a thousand stars.
(Marlowe, *Doctor Faustus*)

Comparativul poate fi întărit:

1) prin repetarea lui (se traduce prin „din ce în ce mai"):

The struggle for peace grows *stronger and stronger*, it is *more and more successful*.
The air was getting *warmer and warmer*.

2) prin folosirea unor cuvinte și expresii, ca: *much, far, ever, still, a great deal* etc.:

This book is *much (far) better* than that one.
They are waiting for the summer holidays with *ever greater* eagerness.

I have heard *far thinner* stories from *much older* men! (G.B. Shaw)
It would be *a great deal better* for us to go there now.

B. GRADUL SUPERLATIV
(The Superlative Degree)

Există două feluri de superlativ: superlativul *relativ* și superlativul *absolut*.

1. SUPERLATIVUL RELATIV
(The Relative Superlative)

Superlativul relativ exprimă o însușire a unui obiect la gradul ei cel mai înalt, în comparație cu mai multe alte obiecte sau cu același obiect în momente diferite. El se formează fie sintetic (adăugîndu-se *-est* adjectivului la gradul pozitiv), fie analitic (adjectivul la gradul pozitiv fiind precedat de *most*). În ambele cazuri el este precedat de articolul hotărît:

> ... *the greatest* rascal under the canopy of heaven (G o l d s m i t h, *The Vicar of Wakefield*)

> *The sweetest* thing that ever grew
> Beside a human door.
>
> (W o r d s w o r t h, *Lucy Gray*)

După cum vedem din exemplele de mai sus, se întîmplă foarte des ca prepoziția *of* și termenul cu care se face comparația să nu fie exprimate, presupunîndu-se, de pildă, în primul exemplu:

> ... the greatest rascal *of all the rascals* under the canopy of heaven.

2. SUPERLATIVUL ABSOLUT
(The Absolute Superlative)

Superlativul absolut exprimă un grad înalt al însușirii unui obiect, fără a-l compara însă direct cu alte obiecte; se construiește cu ajutorul adverbelor *very, too, highly, extremely, utterly;* de asemenea, în limba vorbită, *terribly, awfully, mighty:*

> She opened one wing of a *very bright* wardrobe. (E l i o t, *The Mill on the Floss*)

> ... and though *too distant* for speech, her countenance said much. (J a n e A u s t e n, *Emma*)

> "*Extremely honoured*, I am sure", said our poor hostess. (D i c k e n s, *Bleak House*)

> ... the remaining horse was *utterly useless*. (G o l d s m i t h, *The Vicar of Wakefield*)

Uneori superlativul relativ — precedat sau nu de articolul hotărît sau nehotărît — nu implică o comparație cu alte obiecte și are valoarea unui superlativ absolut:

> This is a *most interesting* book.
> Hail, *divinest* Melancholy! (M i l t o n)

> ... he gave me a *most tremendous* dip and roll. (D i c k e n s, *Great Expectations*)

Superlativul poate fi întărit:
1) Prin folosirea cuvintelor *very* sau *by far* înaintea lui:

This factory is *the very largest* in our country.

His was *the very last* name mentioned... (T h a c k e r a y, *Vanity Fair*)

This is *by far the best* play I have ever seen.

2) Prin folosirea, după substantiv, a unuia din adjectivele *possible, imaginable, conceivable* etc.

It is *the best* method *possible*.
He is *the laziest* fellow *imaginable*.

Există două categorii de adjective care, în general, nu au grade de comparație:

a) Adjectivele care, prin originea lor, sînt comparative sau superlative: *superior, inferior, interior, exterior, senior, prior, ulterior, junior, ultimate, extreme, supreme, maximum, minimum; former, hinder, inner, next, outer, utter, upper, furthermost, hindermost, uppermost* etc.

Comparativele latinești *anterior, posterior, prior, superior, inferior, senior, junior* etc. sînt urmate de *to* în loc de *than*:

Art is not *inferior to* nature for practical purposes. (B y r o n)

b) Adjective care exprimă însușiri al căror înțeles nu poate fi modificat prin comparație: *ready, dead, square, perfect, oral, round, eternal, unique, main* etc.

FORMAREA GRADELOR DE COMPARAȚIE

1. COMPARAȚIA SINTETICĂ
(The Synthetical Comparison)

Comparația sintetică se formează adăugîndu-se adjectivului la gradul pozitiv sufixul *-er* pentru comparativ și sufixul *-est* pentru superlativ: great — greater — the greatest, long — longer — the longest etc.

Sufixele — *er* și — *est* provin din sufixele — *ra* și *-ost* din engleza veche; în engleza medie, *-ra* a devenit *-re*, apoi *-er*, iar *-ost* a devenit *-est(e)*.

Următoarele categorii de adjective formează comparativul și superlativul în mod sintetic:
1) **Adjectivele monosilabice**: short — shorter — the shortest, high — higher — the highest, soon — sooner — the soonest, fast — faster — the fastest, warm — warmer — the warmest etc.

Adjectivele monosilabice *right, wrong, wan, real* nu se compară decît, eventual, pe plan stilistic.

2) **Adjectivele bisilabice terminate în** *-y, -ow, -le:*
lovely — lovelier — the loveliest, easy — easier — the easiest, narrow — narrower — the narrowest, mellow — mellower — the mellowest, able — abler — the ablest, gentle — gentler — the gentlest, simple — simpler — the simplest etc. și numeroase adjective terminate în *-er:* clever — cleverer — the cleverest, tender — tenderer — the tenderest etc.

Adjectivele *eager* și *proper* se compară în general analitic, deși superlativul lor se formează uneori sintetic.

3) **Adjectivele bisilabice care au accentul pe silaba a doua:**
intense — intenser — the intensest, profound — profounder — the profoundest, sincere — sincerer — the sincerest, concise — conciser — the concisest etc.

4) **Adjectivele bisilabice** *common, quiet, pleasant* și deseori *cruel, crooked, handsome, vulgar, stupid* etc.

Ori de cîte ori o cere stilul, adjectivele de mai sus pot forma comparativul și superlativul în mod analitic:

Harry Fisher had always had an affection for his *more quiet* and eccentric brother... (G. K. Chesterton, *The Fool of the Family*)

Comparația adjectivelor compuse

Adjectivele compuse formează comparativul și superlativul fie sintetic, fie analitic: deep-rooted — deeper-rooted — the deepest-rooted, proud-hearted — prouder-hearted — the proudest-hearted, long-forgotten — longer-forgotten — the longest-forgotten, fine-looking — finer-looking — the finest-looking, kind-hearted — kinder-hearted — the kindest-hearted, sharp-eyed — sharper-eyed — the sharpest-eyed, low-priced — lower-priced — the lowest-priced, far-fetched — more far-fetched — the most far-fetched, old-fashioned — more old-fashioned — the most old-fashioned, narrow-minded — more narrow-minded, the most narrow-minded.

2. COMPARAȚIA ANALITICĂ
(The Analytical Comparison)

Comparația analitică se formează așezîndu-se înaintea adjectivului la gradul pozitiv adverbele *more* și *most:* characteristic — more characteristic — the most characteristic, interesting — more interesting — the most interesting etc.

Următoarele categorii de adjective formează comparativul și superlativul în mod analitic:

1) **Adjectivele formate din trei sau mai multe silabe:** difficult — more difficult — the most difficult, comfortable — more comfortable — the most comfortable, efficient — more efficient — the most efficient, beautiful, more beautiful — the most beautiful etc.

2) **Adjectivele bisilabice care au accentul pe silaba întîi şi se termină într-o consoană:** cautious — more cautious — the most cautious, distant — more distant — the most distant, solemn — more solemn — the most solemn, useful — more useful — the most useful, famous — more famous — the most famous etc.

3) **Toate adjectivele provenite din participii:** interesting — more interesting — the most interesting, lasting — more lasting — the most lasting, delighted — more delighted — the most delighted, pleased — more pleased — the most pleased, skilled — more skilled — the most skilled etc.

Uneori însă scriitorii folosesc adjectivele din categoriile de mai sus la comparativul şi superlativul sintetic:

You are *wickeder* then ever. (G. B. Shaw)
One comfort was that Anne was the *patientest, gentlest* invalid that could be. (E. Gaskell)

Delimitările dintre categoriile de adjective care se compară sintetic şi cele care se compară analitic sînt relativ recente. Astfel, găsim chiar în timpul Renaşterii (la Shakespeare) forme ca *ancienter, honester, eloquenter, violentest, inventivest, honourablest, eminentest, learnedest, solemnest, movingest, unhopefullest* etc.

PARTICULARITĂŢI ORTOGRAFICE

Unele adjective suferă modificări ortografice la comparativ şi superlativ:

a) Adjectivele terminate în *-e* pierd această literă înainte de a adăuga *-er* şi *-est:* large — larger — the largest, ripe — riper — the ripest, brave — braver — the bravest etc.

b) Adjectivele monosilabice terminate într-o consoană precedată de o vocală scurtă dublează consoana finală înainte de a adăuga *-er* şi *-est* pentru a nu se schimba calitatea vocalei: big — bigger — the biggest, fat — fatter — the fattest, thin — thinner — the thinnest, wet — wetter — the wettest etc.

Se dublează de asemenea *-l* final din *cruel: crueller,* the *cruellest.*

c) Adjectivele terminate în *-y* precedat de o consoană schimbă *-y* în *-i* înainte de a adăuga *-er* şi *-est:* pretty — prettier — the prettiest, busy — busier — the busiest, dry — drier — the driest etc.

Cînd *-y* face parte din rădăcina cuvîntului, nu se schimbă: *shy — shyer — the shyest sly — slyer — the slyest.*

FOLOSIREA COMPARATIVULUI ŞI SUPERLATIVULUI

În general se foloseşte comparativul cînd se compară două obiecte sau acelaşi obiect în două momente diferite, iar superlativul cînd se compară mai multe obiecte:

John is *more intelligent than* Peter. As a matter of fact, he is the *most intelligent* student in their group.
The little girl is *taller than* she was last year.

În limba vorbită, se folosește uneori superlativul în locul comparativului:

This is *the shortest* of the two roads.

Cînd un comparativ este urmat de prepoziția *of*, el este precedat de articolul hotărît:

She is *the taller of* the two.
He is *the cleverer of* the two.

În timpul Renașterii erau frecvente comparativele și superlativele duble:

Timon will to the woods; where he shall find
The unkindest beast *more kinder* than mankind.
(Shakespeare, *Timon of Athens*)

This was *the most unkindest* cut of all. (Shakespeare, *Julius Caesar*)

Contain your spirit in *more stricter* bounds. (Ben Jonson)

Singurele comparative duble care se mai folosesc astăzi sînt *lesser* și *nearer* (*near* fiind el însuși un comparativ; în engleza veche formele erau *nēah* — *nēahra* — *nēhst*):

Of two evils choose *the lesser*.
Look at *the Lesser* Bear.
He went on a trip to *Lesser* Asia.

COMPARAȚIA NEREGULATĂ
(The Irregular Comparison)

a) Unele adjective au forme supletive de comparație:

good } better — the best
well }

bad } worse — the worst
ill }

many } more — the most
much }

little — less — the least

His marks are *good*, but they were *better* last year.
The patient is not very *well*; anyway, he is *better* than last week.
Men of few words are *the best* men.
(Shakespeare, *King Henry V*)

He has made *more* mistakes than his friend.
You have *less* time than I have.

Less și *least* se referă la cantitate și număr. Cînd este vorba de mărime, se folosesc de preferință formele *smaller* și *smallest*:

These shoes are too big, I want some *smaller* ones.

15*

Formele supletive de comparaţie provin din engleza veche:

ʒōd	**betra**	**betst(a)**
yfel	**wyrsa**	**wyrst(a)**
micel / mycel	**māra**	**mæst(a)**
lȳtel	**lǣssa**	**læst(a)**

b) **Unele adjective au cîte două comparative şi superlative:**

far	farther	—	farthest
	further	—	furthest
near	nearer	—	nearest
		—	next
late	later	—	latest
	latter	—	last
old	older	—	oldest
	elder	—	eldest

Formele *farther — farthest* şi *further — furthest* se referă la distanţă, însă *further* poate, de asemenea, să însemne „în plus, suplimentar".

The village was *farther (further)* than we had expected.
(Satul era *mai departe* decît ne aşteptasem.)

The child was found in the *farthest (furthest)* corner of the park.
(Copilul fu găsit în colţul *cel mai depărtat*, în capătul celălalt al parcului.)

I have obtained *further* information on this matter.
(Am obţinut informaţii *suplimentare* în această chestiune).

Forma *nearest* se referă la distanţă, la înrudire, iar forma *next* la ordine:

The *nearest* house is three miles away.
(Casa *cea mai apropiată* este la o depărtare de trei mile.)

This poor man has no children and his *nearest* relative died a long time ago.
(Acest biet om nu are copii, iar ruda sa *cea mai apropiată* a murit de mult).

My *next* care will be to find the *nearest* way to the *next* village.
(*Prima* mea grijă va fi să găsesc drumul *cel mai apropiat* — scurt — spre satul *următor* — vecin).

The gentleman *next* in esteem... among us is another bachelor.
(Richard Steele, *The Spectator*)
(*Următorul* domn care se bucură de stima noastră este şi el holtei).

Formele *later* și *latest* se referă la timp, iar formele *latter* şi *last* la ordine:

Trains have been late since the blizzard started, but to-day the evening train is *later* than usual.
(...*are o întîrziere mai mare* ca de obicei).

The two sonatas which you have just heard are both by Mozart: the former was an early work, *the latter* a very late one.
(...*aceasta din urmă* este o operă foarte tîrzie).

We left in the *latter* half of August.

(Am plecat în jumătatea *a doua* a lui august.)

The *latest* work of that poet is excellent and it is to be hoped that it will not be his *last* one.
(*Cea mai recentă* lucrare a acestui poet este excelentă; să sperăm că nu va fi *ultima*.)

Formele *older* şi *oldest* se referă la vîrstă, la vechime sau la durată lungă, iar *elder* şi *eldest* se folosesc pentru indicarea deosebirii de vîrstă dintre rude:

This is *the oldest* monument in our city.
I have three *elder* brothers; the *eldest* is *older* than I am by ten years.
This is the *eldest* son of my *oldest* friend.

Uneori *elder* şi *eldest* nu se referă la rude, ci la membrii unui colectiv:

He is the *eldest* and most respected member of that collective farm.
The younger boys were playing while the *elder* ones were working.

Elder şi *eldest* nu se folosesc predicativ decît cînd lipseşte substantivul pe care-l califică şi cînd sînt precedate de *the* sau de un adjectiv posesiv:

She is the *eldest* of the family, for she is four years *the elder*.
Here are my children; this is my *eldest*.

Elder poate fi folosit ca substantiv:

The experience of our *elders* is of great help to us.
The *elders* of the tribe had never heard so extraordinary a thing before.

Înaintea lui *than*, se foloseşte *older* chiar cînd este vorba de rude (în locul formei *elder*):

She is *older* than her brother.

În asemenea cazuri, *older* se foloseşte şi cînd este precedat de un adverb:

They are brother and sister, but she is much *older*.

În engleza veche mai existau şi alte cazuri de alternanţă vocalică în compararea unor adjective, pe lîngă *eald, ald* — *ieldra, yldra, ældra, eldra* — *ieldest, yldest, ældest, eldest*; *lonʒ* — *lenʒra* — *lenʒest*; *stronʒ* — *strenʒra* — *strengest*; *sceort* — *scyrtra* — *scyrtest* (engleza modernă *short*); *hēah* — *hīehra, hīera, hēahra* — *hīehst, hēahest, hēahst* (engleza modernă *high*) etc.

Edith IAROVICI

PRONUMELE

pp. 121-136.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
Editura pentru Literatură Contemporană

PRONUMELE

(The Pronoun)

Generalităţi. Pronumele este partea de vorbire care ţine locul unui substantiv, al unui înlocuitor al substantivului, sau al unei propoziţii.

Întrucît pronumele nu denumesc obiectele şi nu le precizează conţinutul decît în context, ele se referă în general la noţiuni menţionate anterior sau cunoscute dinainte. avînd astfel o funcţiune anaforică. Uneori, cînd înlocuiesc noţiuni ce urmează să fie menţionate, ele au o funcţiune anticipativă.

> The whole dock area had ceased to function; and this cessation of work, *which* left the ships derelict and the warehouses closed up, seemed to *her* a tremendous expression of the power in the dockers, in the workers. *Something* enormously more significant than any hotel strike *which* inconvenienced a few rich people. And *it* seemed as though *she* had been waiting for this moment, knowing *it* would come. *What it* would lead to, *she* had no idea, but *she* felt *it* must be *something* shattering. (L i n d s a y, *Betrayed Spring*)

În rîndurile de mai sus, pronumele *she* şi *her* înlocuiesc persoana despre care scriitorul vorbeşte fără a o numi în acest fragment. Primul *it* este folosit impersonal; al doilea şi al treilea înlocuiesc *this moment;* al patrulea *it* reprezintă *what it would lead to.* Primul *something* înlocuieşte *a tremendous expression of the power in the dockers, in the workers,* iar al doilea, *what it would lead to. Which* se referă la *any hotel strike,* iar *what* înlocuieşte grupul "the situation that" sau "the events that."

În general pronumele răspunde la aceleaşi întrebări ca substantivul: *who? whose? (to) whom? what? which?*

Unele pronume au gen, număr şi caz, formele acestea fiind rămăşiţe ale formelor extrem de numeroase din engleza veche.

J. C. Nesfield arată, pe drept cuvînt, că ne putem cel mai bine da seama de importanţa pronumelor dacă încercăm să ne dispensăm de ele:

> John saw a snake in the garden, *this snake John* thought would hurt *John,* unless *John* killed *the snake* with a stick, *this stick John* had in his hand.

Înlocuindu-se cuvintele în litere cursive prin pronume, fraza se transformă cu desăvîrşire:

> John saw a snake in the garden, *which he* thought would hurt *him,* unless *he* killed *it* with a stick *which he* had in his hand.

Determinanții pronumelor. De regulă, pronumele nu au determinanți. Numai unele pronume nehotărîte pot fi determinate de adverbul *very* (very much, very little, very many, very few) sau de adverbele *quite* (quite a few), *rather* (rather much), *nearly* (nearly all).

CLASIFICAREA PRONUMELOR

Generalități. În limba engleză, pronumele pot fi clasificate:

1) după *formă:*

a) conform criteriului compunerii;
b) conform criteriului derivării;

2) după *conținut.*

Există numeroase gramatici ale limbii engleze în care clasificarea pronumelor este arbitrară, neținînd seama de criterii riguros științifice. Astfel, O. Jespersen, în Essentials of English Grammar, p. 152, dă următoarele categorii de pronume:

a) *Pronouns of Definite Indication:*

1. Pronouns of Contextual Indication (Personal Pronouns)
2. Pronouns of Pointing (This, that, yonder, thus, so)
3. The Definite Article (The)
4. The Pronoun of Identity (Same)
5. The Pronoun of Similarity (Such)
6. Pronouns of Connexion (Relative Pronouns)

b) *Pronouns of Indefinite Indication:*

1. The Pronoun of Indefinite Unity (One)
2. The Indefinite Article (An, a)
3. The Pronoun of Difference (Other)
4. The Pronoun of Discretion (Certain)
5. The Pronoun of Unspecified Quantity (Some)
6. The Pronouns of Indifference (Any, either)
7. Indefinite Pronouns Requesting a Solution (Interrogative Pronouns)

c) *Pronouns of Totality:*

1. Positive (All, both, every, each)
2. Negative (No, none, neither)

A. *CLASIFICAREA PRONUMELOR DIN PUNCTUL DE VEDERE AL COMPUNERII*

1. PRONUME SIMPLE

Pronumele simple (cum sînt cele mai multe în limba engleză) formează un tot indivizibil ce nu poate fi descompus în elemente morfologice componente: *you, she, they, his, ours, this, who, what, that, some* etc.

2. PRONUME COMPUSE

Pronumele compuse sînt alcătuite din două sau mai multe părţi de vorbire care împreună reprezintă o singură noţiune:

adjectiv + substantiv: everything, somebody
adjectiv + pronume: someone, no one
articol + pronume: a few, a little
pronume + adverb: whoever, whichever
pronume + conjuncţie + adverb: whatsoever, whosoever

B. *CLASIFICAREA PRONUMELOR DIN PUNCTUL DE VEDERE AL DERIVĂRII*

Unele cuvinte au devenit pronume prin schimbarea categoriei gramaticale. Astfel, de exemplu, pronumele posesive au fost iniţial adjective posesive; pronumele nehotărît *one* provine din numeralul *one:* pronumele nehotărîte *some* şi *any* au fost la început adjective nehotărîte.

Pe de altă parte, unele pronume provin din alte categorii de pronume. Pronumele relative *who* şi *which*, de pildă, au fost iniţial numai pronume interogative, iar pronumele relativ *that* a fost pronume demonstrativ.

În engleza modernă sînt numeroase cuvinte care pot fi folosite atît ca adjective cît şi ca pronume: *his, this, that, what, which, some, any, each* etc.

C. *CLASIFICAREA PRONUMELOR DIN PUNCTUL DE VEDERE AL CONŢINUTULUI*

Din punctul de vedere al conţinutului, pronumele poate fi:

1) personal
2) reflexiv
3) de întărire
4) posesiv
5) demonstrativ
6) interogativ
7) relativ
8) nehotărît
9) reciproc.

1. PRONUMELE PERSONAL
(The Personal Pronoun)

Pronumele personale indică diferitele persoane, avînd o formă sau forme diferite pentru fiecare: *I* desemnează persoana care vorbeşte, *we* persoanele care vorbesc sau în numele cărora se vorbeşte, *you* persoana sau persoanele

cărora li se vorbeşte, *he*, *she* persoana care despre se vorbeşte, *it* lucrul despre care se vorbeşte, *they* fiinţele sau lucrurile despre care se vorbeşte.

Notă. *It* poate desemna un material, o substanţă, o abstracţiune, un animal (cînd sexul acestuia nu este specificat, etc.) (v. I, p. 143).

Pronumele *you* corespunde în limba romînă pronumelor *tu*, *dumneata*, *dumneavoastră* şi *voi*. În engleza veche, engleza medie şi la începutul englezei moderne exista pronumele *ꝥu* (mai tîrziu *thou*). *Thou* nu se mai întîlneşte astăzi decît dialectal şi în poezie avînd aci o valoare stilistică.

În engleza veche, pronumele personale alcătuiau un bogat sistem flexionar: ele aveau forme diferite pentru dativ şi acuzativ şi, pe de altă parte, pe lîngă singular şi plural, exista un al treilea număr — dualul — care se folosea cînd era vorba de două persoane (*wit* „noi doi" şi *ʒit* „voi doi" şi care a dispărut în engleza medie, în secolul XIII. Pronumele personale nu aveau forme speciale de genitiv, folosindu-se pentru acest caz unele pronume posesive.

Pronumele personale se declină în felul următor:

Singular

		Nominativ	*Genitiv*	*Dativ*	*Acuzativ*
Persoana I		I	mine	(to) me	me
Persoana a II-a		you	yours	(to) you	you
Persoana a III-a	masc.	he	his	(to) him	him
	fem.	she	hers	(to) her	her
	neutru	it	—	(to) it	it

Plural

Persoana I	we	ours	(to) us	us
Persoana a II-a	you	yours	(to) you	you
Persoana a III-a	they	theirs	(to) them	them

La persoana a II-a singular, formele arhaice *thou*, *thine*, *to thee* şi *thee* nu se mai întîlnesc decît dialectal şi, uneori, în poezie.

În engleza veche, persoana a II-a plural avea şi formele *ʒē* la nominativ, *īow* şi *ēow* la dativ, *īowic* şi *ēowic* la acuzativ. În engleza medie găsim *ʒe* la nominativ şi *ʒu* sau *ʒou* la dativ şi acuzativ. Forma aceasta din urmă apare uneori la nominativ începînd din secolul XIV şi o înlocuieşte treptat pe cealaltă, care dispare în secolul XVII.

Pronumele *I* se scrie cu literă mare de la sfîrşitul englezei medii, cînd scribii reprezentau deseori acest pronume prin litera *j*, care era pe atunci aproape identică cu I. Primele tipărituri au preluat acest fel de a reda pronumele persoanei I şi el s-a menţinut pe urmă.

În vorbirea curentă există tendinţa de a se folosi ca nume predicativ pronumele personal în cazul obiectului în locul cazului subiectului:

Who's there? — It's only *us*.
I shouldn't do that if I were *her*.
That's *him* all right!
What! *Me* angry! Not *me*!

Întrucît engleza este o limbă analitică, prezenţa subiectului în propoziţie este în general obligatorie. Iată de ce pronumele personal subiect apare mult mai des decît în limba romînă. Trebuie să se ţină seama de acest fapt atunci cînd se face o traducere din engleză în romînă, netraducîndu-se în mod mecanic fiecare pronume personal. Astfel, fragmentul de mai jos

din "The Happiest Man on Earth" ar fi foarte greoi şi nefiresc dacă s-ar traduce toate pronumele personale pe care le conţine:

"You say you're thinking about Ella. How's she going to like it when you get killed?"
"Maybe I won't," Jesse pleaded. "I've got to have some luck sometimes"
"That's what they all think," Brackett replied scornfully. "When you take this job your luck is a question mark. The only thing certain is that sooner or later you get killed."

Funcţiunile semantico-gramaticale ale pronumelui personal

Orice pronume personal îndeplineşte o funcţiune *anaforică*, deoarece inlocuieşte un substantiv sau un înlocuitor al substantivului, menţionat înainte sau cunoscut dinainte:

Haven't *you* seen my sister? *She* was to meet *me* here.

He was a man, take *him* for all in all,
I shall not look upon his like again.
(Shakespeare, *Hamlet*)

În primul exemplu, pronumele *you* reprezintă pe cel căruia i se adresează vorbitorul, *she* inlocuieşte substantivul *sister*, iar *me* reprezintă pe vorbitor.

În cel de-al doilea exemplu, *he* şi *him* reprezintă pe *tatăl* lui Hamlet, despre care acesta vorbeşte în citatul de faţă, iar *I* pe Hamlet.

Totuşi, în unele contexte, pronumele personale pot dobîndi o altă funcţiune semantică. Astfel, *we*, *you* şi *they* pot îndeplini o funcţiune *generică*, însemnînd „omul", „oamenii", „lumea" etc. *(one)*:

We never miss the water till the well runs dry.
You cannot eat your cake and have it.
They say we shall have a lot of rain.
They say so, is half a lie. *(Proverb)*

Pronumele *it* poate avea o funcţiune *anticipativă*:

It's a wonder he didn't hurt himself.
It is no use crying over spilt milk.
I thought *it* my duty to warn you.
The fog made *it* impossible to calculate the distance.

Urmat de verbul *to be*, *it* poate căpăta funcţiunea *stilistică* de scoatere în evidenţă a altor cuvinte:

It was yesterday that I lost the book.
It was him I met last year, not her.
It is a good horse that never stumbles,
And a good wife that never grumbles. (Proverb)

Uneori pronumele *it* are o funcţiune *impersonală (nesemnificativă)*; în astfel de cazuri, se referă la:

a) fenomene naturale:

It looks like rain.
It is snowing.
It was getting dark.

b) timp:

It was late when I arrived, *it* was midnight.

c) distanţă:

It's a long way to that place.
It's two miles to the bus.

d) o stare de lucruri în general:

It was very pleasant at the seaside.
It's all over with him, he is fatally ill.

Pronumele *it* nu are valoare semantică atunci cînd este folosit ca complement formal:

I can't help *it*.
You must make *it* up with him.
You can walk *it* in two hours.

În construcţii ca *to inn it, to lord it* există o uşoară coloratură stilistică.

Folosirea pronumelui *it* în ultimele exemple se aseamănă cu aceea a pronumelui romînesc *o* în unele expresii ca „a *o* şterge", „a *o* lua la goană", „a *o* lua la sănătoasa" etc.

Funcţiunile sintactice ale pronumelui personal

După cum s-a menţionat mai sus (v. p. 233), pronumele personale pot îndeplini diferitele funcţiuni sintactice ale substantivului. Pronumele *it* mai poate îndeplini următoarele funcţiuni:

a) *subiect gramatical* (nu logic):

It is believed that the weather will change.

It is said that he is very ill.
It is known that such a thing often happens.

b) *complement direct gramatical* (formal, nu logic):

She simply can't help *it*.
They didn't want to walk, so they just cabbed *it*.

2. PRONUMELE REFLEXIV
(The Reflexive Pronoun)

Pronumele reflexiv arată că acţiunea exprimată de verb se răsfringe asupra subiectului:

Did you hurt *yourself?*
She introduced *herself* to the other girls.
Suddenly I saw *myself* as he saw me . . . (Graham Greene, *The Quiet American)*

Pronumele reflexive au întotdeauna o funcţiune anaforică, deoarece ele se referă la substantive sau pronume amintite înainte sau cunoscute.

Pronumele reflexive sînt pronume compuse, formate din substantivul *self* (care la origine era un adjectiv cu sensurile „acelaşi", „identic") şi adjectivul posesiv (la persoanele I şi II) sau pronumele personal în cazul acuzativ (la persoana III): *myself, yourself, himself, herself, itself, ourselves, yourselves, themselves.*

În cazurile în care se foloseşte în prezent pronumele reflexiv, se folosea în engleza veche pronumele personal, urmat uneori de adjectivul *self,* care se declina împreună cu el: *ic self, mīn selfes* etc. Cînd *self* a început să fie folosit şi ca substantiv, era deseori precedat de adjectivul posesiv, ajungîndu-se astfel la formarea actualelor pronume reflexive. Formele plurale în *-ves* au apărut în secolul al XVI-lea.

Există şi un pronume reflexiv impersonal — *oneself:*
One shouldn't pride *oneself* on doing one's duty.

În limba engleză există numeroase cazuri de verbe tranzitive cu care nu se mai folosesc pronume reflexive; în asemenea cazuri aceste verbe devin intranzitive:

He washed and dressed quickly.
Where is the child hiding?

Sînt foarte puţine verbe englezeşti folosite numai reflexiv: *to absent oneself* (from), *to betake oneself* (to a place), *to make oneself at home, to oversleep oneself, to overwork oneself, to pride oneself* (on something) etc.

Cu unele verbe, pronumele reflexive pot fi folosite ca forme de dativ: to buy *oneself* something, to give *oneself* airs etc.

I told *myself* again I was innocent . . . (Graham Greene, *The Quiet American)*

Uneori pronumele reflexive pot fi folosite ca forme de nominativ sau acuzativ în locul unui pronume personal sau al unui pronume reciproc:
My friends and *myself* knew very little about him.

He was quite satisfied with *himself.*
They whispered among *themselves.*

3. PRONUMELE DE ÎNTĂRIRE

(The Emphatic Pronoun)

Pronumele de întărire au aceleași forme ca și pronumele reflexive. Ele se așază lîngă substantive sau pronume pentru a accentua obiectul determinat, iar funcțiunea lor este *anaforică*.

Cînd se referă la subiect, pronumele de întărire se poate așeza la sfîrșitul propoziției, reprezentînd o accentuare mai slabă; în celelalte cazuri se așază după cuvîntul pe care-l scoate în evidență:

He *himself* says so. — He says so *himself*.
Did you speak to the general *himself?*
Did you speak to the general *yourself?*
Do it *yourself*.
The house was beautiful, but the room *itself* was very simply furnished.

Cînd este precedat de prepoziția *by*, pronumele de întărire înseamnă „singur", „singură", „singuri", „singure":

You needn't help them, they can do the work by *themselves*.
He didn't like the idea of spending New Year's Eve all *by himself*.

4. PRONUMELE POSESIV

(The Possessive Pronoun)

Pronumele posesiv înlocuiește numele unui obiect posedat, înlocuind în același timp și numele posesorului. Pronumele posesive pot fi considerate drept cazul genitiv al pronumelor personale corespunzătoare. Ele răspund la întrebarea *whose?* Formele lor sînt următoarele: *mine, yours, his, hers, ours, yours, theirs:*

Who steals my purse steals trash; 'tis something, nothing;
'Twas *mine*, 'tis *his*, and has been slave to thousands.
(Shakespeare, *Othello)*

Johnny was a "medical marvel," and the doctor declared that he had never known a case such as *his* to survive more than ten days. (Phillip Bonosky, *Johnny Cucu's Record)*

În engleza veche, pronumele posesive aveau aceleași forme ca și adjectivele posesive (v. I, p. 209). Spre deosebire de acestea, în engleza medie, pronumele posesive nu-l pierd pe *-n* final la persoanele I și a II-a, fiind accentuate sau așezate înaintea unei pauze. La începutul secolului al XIV-lea se adaugă pronumelor *our, ȝour, her (hir)* și *þeir* un *-s*, a cărui origine nu este lămurită (poate că explicația ar fi influența desinenței genitivale sau a celei plurale a substantivelor).

Construcția *of + pronume posesiv* are în general un sens partitiv:

He invited some friends *of his*.
That was a cousin *of mine*.

Cînd această construcție urmează un substantiv precedat de un adjectiv demonstrativ, ea are implicații emoționale, exprimînd admirație, dragoste, simpatie, antipatie, dispreț, ură etc.:

Look at this baby of ours.
That novel *of his* is very good indeed.
That dog *of yours* is a nuisance.

5. PRONUMELE DEMONSTRATIV
(The Demonstrative Pronoun)

Pronumele demonstrative înlocuiesc substantive sau înlocuitori ai substantivelor, al căror conținut îl precizează în spațiu sau timp:

This is my son George and *that* is my daughter Mary.
That happened last year.

a) Pronumele demonstrativ *this* se referă la obiecte mai apropiate în spațiu sau în timp, redîndu-se în limba romînă prin *acesta, aceasta, ăsta, asta:*

This above all: to thine own self be true. (Shakespeare, *Hamlet)*
Not Like *This* (titlul unui roman de Jane Walsh)

Pronumele *these* este pluralul pronumelui *this* și se redă în limba romînă prin *aceștia, acestea, ăștia, astea:*

Things that love night
Love not such nights as *these.* (Shakespeare, *King Lear)*

b) Pronumele demonstrativ *that* se referă la obiecte mai depărtate în spațiu sau în timp, redîndu-se în limba romînă prin *acela, aceea, ăla, aia:*

You shouldn't do *that.*
His behaviour was not *that* of a good student.
To be or not to be: *that* is the question.
(Shakespeare, *Hamlet)*

A revolutionary writer is a party writer; his outlook is *that* of the class which is struggling to create a new social order... (Ralph Fox, *The Novel and the People)*

După cum vedem din primele două exemple, pronumele *that* se traduce deseori în limba romînă prin echivalenții pronumelui *this.*

Pronumele *those* este pluralul pronumelui *that* și se redă în limba romînă prin *aceia, acelea, ăia, alea:*

The question then became who of *those* about the old clerk had had most influence with him. (Dickens, *Martin Chuzzlewit)*

Cînd *that* şi *those* se referă la unul sau mai multe substantive precedente, ele sînt adesea urmate de un adjectiv, un participiu, sau o construcţie care începe cu o prepoziţie:

This stone house is more beautiful than *that wooden* one.
Here is another picture: *that representing* our childhood home.
...the wall dividing their garden from *that of the next cottage*... (Dickens, *Nicholas Nickleby*).

Începînd din secolul al XIX-lea, pronumele *this* şi *that* sînt în mod frecvent înlocuite de *this one* şi *that one*, iar pronumele *these* şi *those* de *these ones* şi *those ones* (atît pentru persoane cît şi pentru lucruri):

Dora often stopped to admire *this one* and *that one* [geraniums]. (Dickens, *David Copperfield*)

Cînd este vorba de două persoane, se folosesc de preferinţă *the former* şi *the latter*:

I met Peter and John; *the former* was going to the pictures and *the latter* to an exhibition.

c) Pronumele demonstrativ *same* — în general precedat de *the* — înseamnă *acelaşi, aceeaşi, aceiaşi, aceleaşi, acesta, aceasta, aceştia, acestea, acelaşi lucru:*

I shut my eyes and she was again *the same* as she used to be. (Graham Greene, *The Quiet American*).

When two do *the same* it is not *the same*. (*Proverb*).

Give me the paper; let me read *the same*. (Shakespeare. *Love's Labour's Lost*)

There were numerous shops filled to the doors with all kinds of goods and people eager to buy *the same*. (Citat după K. Brunner, *Die englische Sprache*).

d) Pronumele demonstrativ *such* înseamnă *acesta, aceasta, aceştia, acestea, acela, aceea, aceia, acelea* etc.:

Such was his opinion.
Such were the results.

În stilul poetic, precum şi în proverbe, pronumele demonstrative sînt deseori înlocuite de pronumele personale *he, she, they*, urmate în general de pronumele relativ *who* sau, mai rar, *that:*

The Venus of the Medici — *she* of the diminutive head and the gilded hair? (Poe)

They that live longest must die at last. (Proverb)

He that gapeth till he be fed
Well may he gape until he be dead. (Proverb)

De cele mai multe ori pronumele demonstrativ este folosit *anaforic*. În unele construcţii sintactice, el poate însă îndeplini o funcţiune *anticipativă:*

This is what she told me: "You must go there at once."

În ceea ce priveşte originea şi evoluţia pronumelor demonstrative, ea este strîns legată de aceea a adjectivelor demonstrative (v. I, p. 207)

6. PRONUMELE INTEROGATIV

(The Interrogative Pronoun)

Pronumele interogative sînt cuvinte care, în propoziţii interogative, ţin locul substantivelor sau înlocuitorilor de substantive ce apar în răspunsurile date propoziţiilor interogative respective:

Who is that man? He is my neighbour.
Whose is this house? My brother's.
Whom did you see in the park? A friend of ours.
To whom did you give the letter? To your mother.
What did he say? He was very angry with you.
Which do you advise me to choose? This one.

Funcţiunea semantică a pronumelui interogativ este *anticipativă*, după cum se vede din toate exemplele de mai sus.

a) Pronumele interogativ *who* (cine) şi formele sale cazuale — genitivul *whose* (al cui, a cui, ai cui, ale cui), dativul *to whom* (cui), acuzativul *whom* (pe cine) folosit şi după prepoziţii — se referă numai la persoane:

Who told you that?
Whose was that opinion?
To whom did he speak about that?
Whom did they ask?

În engleza vorbită se foloseşte adesea *who* în loc de *whom:*

Who did you see yesterday?
I am going to Green, and if you cannot guess with *who*, I shall think you a simpleton. (A u s t e n. *Pride and Prejudice)*

Cînd *whom* este însoţit de o prepoziţie, aceasta se aşază de cele mai multe ori la sfîrşitul propoziţiei:

Whom (who) is he speaking *about?*
Whom (who) are you talking *to?*
Whom (who) are you waiting *for?*

Cînd pronumele interogativ *who* are funcţiunea sintactică de subiect, predicatul este la singular, pe cînd dacă *who* este nume predicativ, verbul de legătură se acordă în număr cu subiectul:

Who *has* arrived? (subiect)
Who *is* that girl? (nume predicativ)
Who *are* those girls? (nume predicativ).

b) Pronumele interogativ *what* (ce) se poate referi la persoane (cînd întrebarea este legată de ocupaţia sau naţionalitatea persoanei sau persoanelor respective) şi la lucruri (indiferent de gen sau număr):

What comes next? A poem.
What is your friend? She is an engineer.
What are his sons? One of them is a worker, the other is still at school.

Cînd *what* este însoţit de o prepoziţie, aceasta se aşază de cele mai multe ori la sfîrşitul propoziţiei:

What are you looking *at?*
What did he bring that *for?*
What are they talking *about?*

Cînd pronumele interogativ *what* are funcţiunea sintactică de subiect predicatul este la singular:

What has happened to you?

Cînd însă *what* este nume predicativ, verbul de legătură se acordă în număr cu subiectul:

What was the result?
What were the results?

Cînd este nume predicativ, *what* se traduce prin *care* (deşi nu este selectiv, spre deosebire de *which*), afară de cazul în care răspunsul arată profesiunea, calitatea, funcţia cuiva, cînd se traduce prin *ce*:

What is the answer to that question?
Care este răspunsul la întrebarea aceea?

What is your brother? He is a doctor.
Ce este fratele tău? Este medic.

Expresii idiomatice cu *what:*

What about going to the pictures?
Ce-ar fi să mergem la cinema?

What is he like?
Ce fel de om este el?

What does she look like?
Cum arată ea?

c) Pronumele interogativ *which* (care) se poate referi la persoane şi la lucruri şi are un sens selectiv: „care anume?", „care din mai mulţi?":

Here are some pictures. *Which* do you prefer?

Which este deseori urmat de prepoziţia *of,* mai ales cînd se referă la persoane:

Which of them gave the correct answer?

16 — c. 876

Which este în mod frecvent însoţit de *one:*

Which one do you like best?
Which ones did he choose?

Pronumele interogativ *which* poate avea funcţiunea sintactică de subiect sau cea de complement direct:

Which of the books is the most interesting? (subiect)
Which do you prefer? (complement direct)

Pronumele *who*, cu formele *whose* şi *whom*, precum şi pronumele *what*, provin din pronumele interogativ simplu din engleza veche:

	Masculin	*Feminin*	*Neutru*
Nominativ	hwā		hwæt
Genitiv		hwæs	
Dativ		hwǣm, hwām	
Acuzativ	hwane, hwone		hwæt
Instr.			hwī, hwȳ
			hwan, hwon
			hū

În engleza medie, *hwā* a devenit whā (quhā) în nord şi *who* (cu vocala pronunţată [ɔ] în sud; acuzativul şi-a pierdut formele, adoptînd pe acelea ale dativului: *whām* (quhām) în nord şi *whōm* în sud; genitivul a devenit *whas* (quhas) în nord şi *whōse* în sud.

Pronumele *which* vine de la pronumele interogativ compus *hwelc (hwilc, hwylc)*, care, în engleza medie, a devenit *whilc, which (whulch, whuch* în sud).

7. PRONUMELE RELATIV
(The Relative Pronoun)

Pronumele relative înlocuiesc un substantiv sau un înlocuitor al substantivului (care se numeşte *antecedentul* lor), făcînd în acelaşi timp legătura cu o nouă informaţie referitoare la el. Pronumele relative sînt *who, which, that* (toate trei înseamnă „care"), *what* (ce, ceea ce), *but* (care să nu, care nu):

People *who* live in glass houses should never throw stones.

It is the changes *which* must take place in the novel if it is to retain its vitality *that* are to be the subject of this book. (Ralph Fox, *The Novel and the People)*

What is worth doing is worth doing well.

Sometimes *whoever* seeks abroad may find
Thee sitting careless on a granary floor,
Thy hair soft-lifted by the winnowing wind.
(Keats, *To Autumn)*

Pronumele relative îndeplinesc o funcţiune semantică anaforică şi anticipativă, dat fiind că ele se referă atît la antecedent cît şi la propoziţia care urmează.

Din punct de vedere sintactic, pronumele relative leagă propoziţii regente de propoziţii secundare, fiind în acelaşi timp elemente ale propoziţiilor secundare. Propoziţiile secundare sînt atributive (se numesc şi relative). Ele pot să dea o o informaţie nouă despre antecedent, aşezîndu-se între două virgule, sau să-l precizeze, să-l delimiteze:

His eldest brother, *who lives in Arad*, is a writer.
His brother *who lives in Arad* is a writer.

În primul exemplu, propoziţia atributivă *who lives in Arad* constituie o informaţie suplimentară, o paranteză care poate lipsi. În cel de-al doilea, ea precizează despre care frate anume este vorba şi nu se aşază între virgule.

1) Pronumele relativ *who* se referă la persoane. El se declină la fel ca pronumele interogativ *who* (v. I, p. 240).

They *who* inspire it are most fortunate,
As I am now; but those *who* feel it most
Are happier still.

(Shelley, *Prometheus Unbound*)

Such was the individual, on *whom* Mr. Pickwick gazed through his spectacles... and *to whom* he proceeded...to return, in chosen terms, his warmest thanks for his recent assistance. (Dickens, *The Posthumous Papers of the Pickwick Club*)

Epic man is man in *whom* no division any longer occurs between himself and his sphere of practical activity. (Ralph Fox, *The Novel and the People*)

Forma *whose* se foloseşte din ce în ce mai frecvent şi cu referire la lucruri, mai cu seamă în cazurile în care construcţia *of which* ar fi precedată de altă construcţie în *of*, de exemplu: "The event of *whose* importance we are aware. . ." în loc de "The event of the importance of which we are aware. . ."

Pronumele *who* se poate referi la animale superioare şi la ţări (atunci cînd acestea nu sînt considerate ca simple teritorii):

Rover, *who* was a very intelligent dog, seemed to feel that something had happened to his master.
England, *who* at that time was at war with France, had to accept a compromise.

Funcţiunile sintactice ale pronumelui relativ *who* sînt următoarele: forma de nominativ se foloseşte ca subiect al propoziţiei atributive sau ca nume predicativ, forma de genitiv ca nume predicativ, forma de dativ ca complement indirect, forma de acuzativ ca complement direct, forma de acuzativ precedată de o prepoziţie ca complement prepoziţional:

I know *who* has done that. (subiect)
I know *who* that man is. (nume predicativ)
I want to know *whose* that house is. (nume predicativ)
The man *whom* I have given the letter *to* is over there. (complement indirect)
The man *whom* you see there is my friend. (complement direct)
The man *whom* you have told me about has left the town. (complement prepoziţional)

16 *

Atunci cînd *whom* este însoţit de o prepoziţie, aceasta se aşază în general la sfîrşitul propoziţiei, ca în ultimul şi antepenultimul exemplu de mai sus.

Funcţiunile semantice ale pronumelui relativ *who* şi ale formelor declinării sale depind de felul propoziţiei atributive pe care pronumele o introduce.

Ele sînt:

a) *anaforic-anticipativă* în propoziţiile atributive descriptive:

Contrasted with her sister, *who* was tall and dark and rather sallow, Bella, though shorter, was far more gracefully and vigorously formed. (Dreiser, *An American Tragedy*)

b) *anticipativă*:

— în propoziţiile atributive restrictive:
He was...a man *who* could never sufficiently vaunt himself a self-made man. (Dickens, *Hard Times*)

— în propoziţiile subiective:

To whom the money was given is quite another matter.

— în propoziţiile completive:

Tell me *whom* you have met there.

2) Pronumele relativ *which* se referă la animale şi obiecte cînd are sensul de „care", iar cînd are sensul de „ceea ce", se referă la o întreagă propoziţie:

Coketown, to *which* Messrs. Bounderby and Gradgrind now walked, was a triumph of fact; it had no greater taint of fancy in it than Mrs. Gradgrind herself. (Dickens, *Hard Times*)

The mouse *which* our cat caught on that day had been making a lot of noise.
She is very interested in music, *which* he is not.

Pronumele relativ *which* se declină analitic: nominativul şi acuzativul sînt *which*, genitivul este *of which*, iar dativul *to which*.
Which are aceleaşi funcţiuni semantice şi sintactice ca şi *who*.
Atunci cînd *which* este însoţit de o prepoziţie, aceasta se aşază adesea la sfîrşitul propoziţiei:

They have got a book *which* I should like to have a look *at*.
The incident *which* he has told us *about* is very unpleasant.

3) Pronumele relativ *that* se referă atît la persoane cît şi la animale şi obiecte. El poate înlocui pe *who* şi *which*, dar numai în propoziţiile atributive restrictive:

The principal thing *that* troubled Clyde up to his fifteenth year, and for long after in retrospect, was that the calling or profession of his parents was the shabby thing *that* it appeared to be in the eyes of others. (Dreiser, *An American Tragedy*)

Spre deosebire de *whom* şi *which*, *that* este in mod frecvent folosit după substantive precedate de adjective la gradul superlativ, de numerale ordinale, sau de adjectivele *all*, *any* şi *the only*:

This is the most interesting article *that* I have found in the magazine you have lent me.
She is the most beautiful woman *that* I have ever seen.
He was the finest man *that* ever lived.
They seemed to be the only persons *that* could help us.
All *that* glitters is not gold.

După *all* se foloseşte în general pronumele *who* cu referire la persoane:

All *who* were there knew what had happened.

După construcţia *it is* se foloseşte pronumele *that* atunci cînd *it is* scoate in evidenţă subiectul:

It is a foolish sheep *that* makes the wolf his confessor.
It is a poor heart *that* never rejoices.

Pronumele relativ *that* nu poate fi precedat de o prepoziţie. Aceasta trebuie să fie aşezată la sfîrşitul propoziţiei:

The picture *that* you are looking *at* is a very old one.
The man *that* I gave the letter *to* is a friend of mine.

Pronumele relative *who (whom)*, *which* şi *that* se omit deseori (mai cu seamă în engleza vorbită) atunci cînd au funcţiunea sintactică de complement direct:

Phyl felt that there was a lot (which, that) she didn't understand, but perhaps the only way was to listen and learn for herself. (L i n d s a y, *Betrayed Spring*)
Except for the persons (whom, that) she had gone to knock up, everyone was present. (L i n d s a y, *Betrayed Spring*)

Dacă pronumele relativ este însoţit de o prepoziţie, omisiunea lui are loc cu aşezarea prepoziţiei după verb:

The student *to whom* I gave the dictionary is not here.
The student I gave the dictionary *to* is not here.

4) Pronumele relativ *what* înseamnă „ceea ce". Uneori se redă însă în traducere prin „ce":

What men daily do, not knowing *what* they do! (S h a k e s p e a r e, *Much Ado about Nothing*)

N o t ă. Unele gramatici (ca, de pildă, *English Grammar*, de *M. Ganshina* şi N. Vasilievskala, Moscova, 1953, p. 86—88) consideră că pronumele *what*, *who* şi *which* sînt *conjunctive* (conjunctive pronouns) cînd introduc propoziţii subordonate subiective, predicative şi completive şi că ele sînt relative cînd introduc propoziţii atributive.

... *what* is supremely important is not the social background, but man himself in his full development against that background. (Ralph Fox, *The Novel and the People*)

Pronumele relativ *what* se poate referi la o propoziție întreagă:

That book is cheap and, *what* is more, it is quite useful.

What se declină analitic: nominativul și acuzativul sînt *what*, genitivul este *of what*, iar dativul *to what*.

Funcțiunile semantice și sintactice ale pronumelui relativ *what* sînt aceleași ca ale pronumelui relativ *who*.

Atunci cînd *what* este însoțit de o prepoziție, aceasta se așază în general la sfîrșitul propoziției:

Tell me *what* you are looking *at*.
What they are looking *for* is not to be found here.

5) Pronumele relativ *but* stabilește legătura cu o propoziție negativă anterioară: „care să nu", „care nu":

There was no man *but* admired him.

În timp ce în limba romînă pronumele relativ trebuie neapărat să fie așezat imediat după antecedentul său, în limba engleză se întîmplă uneori ca între antecedent și pronume să se intercaleze alte cuvinte:

A purse *was found on the table*, which seemed to belong to no one.

În engleza veche, propozițiile relative erau așezate după antecedent, fără nici un cuvînt de legătură sau erau introduse de particula demonstrativă *þe*, precedată de un pronume demonstrativ simplu sau de un pronume personal. Uneori propoziți relativă era introdusă de un pronume demonstrativ.

În engleza medie, particula *þe*, care ajunsese să coincidă cu articolul hotărît, nu se mai folosește pentru introducerea propozițiilor relative, fiind înlocuită de demonstrativul *þæt* (mai tîrziu *that*). Acesta, neavînd desinențe, nu putea fi precedat de prepoziții, care se așezau deci înainte sau după verbul propoziției relative (ceea ce explică situația din engleza modernă cînd, în majoritatea cazurilor, după cum am văzut, prepoziția se așază la sfîrșitul propoziției relative).

Pronumele interogativ *which* a început să se folosească ca pronume relativ în secolul al XV-lea, iar din secolul al XVIII-lea încoace se limitează la antecedente de genul neutru. Față de *that*, *which* prezenta avantajul că putea fi precedat de o prepoziție și, pe de altă parte, nu putea fi confundat cu un pronume demonstrativ.

Pronumele interogativ *who*, care începuse să se folosească în engleza medie ca pronume relativ, se răspîndește în secolul al XVI-lea.

8. PRONUMELE NEHOTĂRÎT
(The Indefinite Pronoun)

Pronumele nehotărîte înlocuiesc sau se referă la substantive (sau înlocuitori ai substantivelor) de obicei cunoscute sau menționate înainte; ele au un sens vag, nehotărît, exprimînd în general delimitarea cantitativă sau selecția. Ele sînt următoarele: *some*, *any*, *none* și *compușii adjectivelor nehotărîte some*,

any, no şi *every; one; each, another, others, the other, the others; both, all; either, neither; whole, much, little, a little; several, few, many* etc.:

Something attempted, *something* done,
Has earned a night's repose.
(Longfellow, *Maidenhood*)

I'll tell thee *everything* I can:
There's *little* to relate.
(Carroll, *Through the Looking-Glass*)

All is well that ends well.

There is *none* like her, *none*.
(Tennyson, *Maud*)

Sir Roger told them, with the air of a man who would not give his judgment rashly, that *much* might be said on both sides. (Addison, *The Spectator*, 122)

We *few*, we happy *few*, we band of brothers. (Shakespeare, *Henry V*)

1) Pronumele nehotărîte *some* şi *any* înseamnă „ceva", „cîtva", „cîţiva", „cîteva", „unii", „unele", iar *none* înseamnă „nici unul", „nici una", „nici unii", „nici unele".

a) *Some* se referă la o parte dintr-o cantitate sau un număr menţionat înainte, avînd deci în general o funcţiune semantică *anaforică:*

You have quite a lot of books; I should like you to lend me *some*.
I know you aren't allowed to drink coffee, but you might have *some* now, for you look very tired.
Some answered in the affirmative and *some* in the negative.

Atunci cînd *some* este urmat de *of*, are o funcţiune semantică *anticipativă:*

I should like to have *some* of that coffee.
Some of these men have been impelled . . . to the vice that has degraded them. (Dickens, *Sketches*).

Some mai poate avea o funcţiune anticipativă şi fără a fi urmat de *of*, şi anume atunci cînd înseamnă „unii oameni":

Some think that he will change his mind.

Some se foloseşte în propoziţii afirmative, iar atunci cînd este vorba de o rugăminte sau o ofertă, se foloseşte în propoziţii interogative:

I have no more cigarettes; could you lend me *some?*
These sandwiches are very good; won't you have *some?*

b) *Any* se foloseşte în locul lui *some* în propoziţiile interogative, afară de cazul în care vorbitorul exprimă o rugăminte sau o ofertă:

I have a lot of English books. Have you *any?*

Any se folosește, de asemenea, împreună cu *not* în propoziții negative, în locul lui *some:*

I should like to drink some tea. Is there *any* left?
No there isn't *any*.

În toate cazurile de mai sus, *any* îndeplinește o funcțiune semantică *anaforică.*

Atunci cînd este urmat de *of*, *any* are o funcțiune semantică *anticipativă*, putînd avea următoarele sensuri:

1° În propoziții interogative — „cîțiva din", „ceva din", „vreunul din", „vreuna din":

Do you want *any of* them?

2° În propoziții negative — „nici unul", „nici una", etc.:

I do not want *any of* these cakes.

3° În propoziții afirmative — „oricare din":

Any of these dictionaries will do.

Any mai poate avea o funcțiune *anticipativă* și fără a fi urmat de *of*, și anume în propoziții afirmative. În astfel de cazuri, *any* înseamnă „oricare", „orice":

Do you prefer this one or that one? *Any* will do.

c) *None* are în general o funcțiune semantică *anaforică*. Atunci cînd înlocuiește un substantiv individual, înseamnă „nici unul", „nici una", „nici unii", „nici unele":

Have you received no letters? *None.*
One of my friends, when asked if he could speak about any of this writer's novels, said he had read *none*.

Atunci cînd înlocuiește un nume de materie sau substanță, un nume de abstracțiune sau un substantiv al pluralității, *none* se redă printr-o negație:

Is there any ink left in the inkstand? No, there is *none*.

Cînd *none* este urmat de *of*, îndeplinește o funcțiune semantică anticipativă:

He is *none of* my friends.
One of these days is *none of* these days.

Încă din engleza veche, adjectivele negotărite *sum* (some) și *ænịȝ* se foloseau și ca pronume.

Pronumele nehotărît *none* avea în engleza veche, forma *nān*, care era atît adjectivală cît și pronominală. În engleza medie, adjectivul a început să-și piardă consoana finală înaintea cuvintelor care începeau cu o consoană și astfel s-a ajuns în secolul al XVI-lea la generalizarea formei adjectivale *no*, spre deosebire de forma pronominală *none*.

2) Compuşii pronominali ai adjectivelor nehotărîte *some, any, no* şi *every* se formează cu ajutorul cuvintelor *body, one, thing.*

a) Compuşii lui *some* sînt: *somebody, someone, something.* Primii doi înseamnă „cineva", iar ultimul înseamnă „ceva". Se folosesc în propoziţii afirmative sau în propoziţii interogative atunci cînd se exprimă o rugăminte sau o ofertă:

Perhaps he was just killed by *someone* who wanted his money. (Graham Greene, *The Quiet American*)
There is probably no man living, though ever so great a fool, that cannot do *something* or other well. (Warren, *Ten Thousand a Year*)
Will you have *something* to drink?

b) Compuşii lui *any* sînt: *anybody, anyone, anything.* Primii doi înseamnă „cineva" în propoziţii interogative, „nimeni" în propoziţii negative şi „oricine" în propoziţii afirmative, iar ultimul înseamnă „ceva" în propoziţii interogative, „nimic" în propoziţii negative şi „orice" în propoziţii afirmative:

Is there *anybody* at the door? No, there isn't *anybody*.

I simply wrote a letter in which I stated the truth — for the Government or *anybody* else. (J. Aldridge, *The Diplomat*)

Is there *anything* I can do for you?

I will be master of what is my own:
She is my goods, my chattels; she is my house,
My household stuff, my field, my barn,
My horse, my ox, my ass, my *anything*.
(Shakespeare, *The Taming of the Shrew*)

În ultimul exemplu, pronumele *anything* este substantivat.

c) Compuşii lui *no* sînt: *nobody, no one, nothing.* Primii doi înseamnă „nimeni", iar ultimul înseamnă „nimic":

Nobody is on my side, *nobody* takes part with me;
I am cruelly used, *nobody* feels for my poor nerves.
(Austen, *Pride and Prejudice*)

Quickly he glanced all around. There was *no one* in sight. (Albert Maltz, *Afternoon in the Jungle*)

I have betrayed *nothing. Nothing*! (J. Aldridge, *The Diplomat*)

d) Compuşii lui *every* sînt: *everybody, everyone, everything.* Primii doi înseamnă „fiecare", „toţi", „toată lumea", iar ultimul înseamnă „tot", „toate":

Everybody asked what had happened.
A little of *everything* is nothing in the main.

Din punct de vedere semantic, toţi compuşii pronominali ai adjectivelor *some, any, no* şi *every* îndeplinesc de cele mai multe ori o funcţiune *anticipativă:*

There's *somebody* at the door. It must be my sister.
I want you to hear *everything* I have to say. (Graham Greene, *The Quiet American*)

Uneori ele pot îndeplini o funcţiune *generică:*

Something is better than *nothing.*
Everything must have a beginning.

3) Pronumele nehotărît *one* poate avea o funcţiune semantică *generică* sau *anaforică.*

a) *One* are o funcţiune semantică *generică* atunci cînd este subiect nehotărît:

One must draw the line somewhere.

În asemenea cazuri, *one* se traduce în limba romînă prin reflexivul generic sau prin persoana a II-a singular sau plural; uneori se redă prin pasiv:

One mustn't forget that. Nu trebuie să se uite aceasta.
Nu trebuie să uiţi aceasta.
Nu trebuie să uităm aceasta.
Lucrul acesta nu trebuie să fie uitat.

b) *One* are o funcţiune semantică *anaforică:*

— Ca înlocuitor al unui substantiv individual la singular, care, dacă ar fi fost repetat, în loc să fie înlocuit, ar fi fost însoţit de articolul nehotărît:

I haven't got a pencil. Lend me *one* (a pencil), please.

— Ca înlocuitor al unui substantiv individual la singular, care, dacă ar fi fost repetat, ar fi fost însoţit de articolul hotărît:

This article is more interesting than *the one* (the article) I read yesterday.

În asemenea cazuri, *one* se redă în limba romînă prin pronumele demonstrativ *cel:*

Acest articol este mai interesant decît *cel* pe care l-am citit ieri.

— Ca înlocuitor al unui substantiv individual la singular *(one)* sau la plural *(ones)*, după adjective calitative:

I have just read an interesting book and a boring *one.*
She has white dresses and blue *ones.*

— Ca înlocuitor al unui substantiv individual după adjectivele determinative *this, that, which, another, the other (one)* şi *these, those, which, the other(ones):*

I don't like this dress. Please show me *that one (another one, the other one, these ones, those ones, the other ones).*
Which one do you mean?
Which ones do you mean?

— Ca înlocuitor al unui substantiv individual, după *the next, the first the last:*

He was *the first one* to come.

În engleza veche, pronumele nehotărît *ān* însemna „unul", „una". În engleza medie a dobîndit şi sensul de „cineva".

4) Pronumele nehotărîte *all, whole, much (of), little, a little, less, more, most of, some more, a little more, any more, no more, much more, far more* arată cantitatea fără a o preciza:

Give it *all* to him.
I cannot tell you *the whole* of it.
Do you want *any more? No more*, thank you.
It is not *much of* a life to describe.
(Thackeray, *Vanity Fair*)

He that knows *little* soon repeats it.

Oliver Twist has asked for *more*! (Dickens, *Oliver Twist*)

5) Pronumele nehotărîte *several (of), few (of), a few (of), many, more, most of, some more, a few more, any more, more, many more, all* arată numărul fără a-l preciza:

The students were there, but *a few of* them came quite late.
Several of us saw them *all*.

6) Alte pronume nehotărîte: *both (of), each, another, others, the other, the others, either (of), neither (of):*

Both were small, the boy as a boy, the man as a man; *both* were drawn, hardbitten. (Albert Maltz, *Afternoon in the Jungle*)

The teacher took the books and gave two to *each*.
One good turn deserves *another*.
They will come some day or *other*.
Five students gave good answers, but most of *the others* gave very poor ones.
Which do you want? *Either* will do.
Which of these two books did you study? *Neither* was of any use to me.

"No pretence and no shame", Mac Gregor said cynically. "*Neither*."
(J. Aldridge, *The Diplomat*)

7) Pronumele nehotărîte *whoever, whatever, whichever* au un sens generalizator („oricine", „orice", „oricare") şi ele exprimă uneori ideea de concesiune:

Whoever writes to attain an English style, familiar but not coarse... must give his days and nights to the volumes of Addison. (Johnson, *Lives of the English Poets*)

Whatever happens, I won't leave that mattress, said Mrs. Tremaine firmly. (Lindsay, *Betrayed Spring*)

You may take *whichever* you want.

9. PRONUMELE RECIPROC
(The Reciprocal Pronoun)

Pronumele reciproce sint *each other* şi *one another* (unul pe celălalt, unul pe altul):

They used to see *each other (one another)* quite often.

În trecut exista o diferenţiere între *each other* şi *one another:* primul se folosea cînd era vorba de doi, iar cel de-al doilea cînd era vorba de mai mulţi. Această diferenţiere a dispărut:

...and all men
Look'd at *each other* with wild surmise.
(Keats, *On First Looking into Chapman's Homer*)

Pronumele reciproc este *anaforic* şi arată că acţiunea exprimată de verbul care-l precedă este îndeplinită şi suferită reciproc de fiinţele sau lucrurile despre care este vorba.

Pronumele reciproc poate fi precedat de prepoziţii:

They looked *at each other (one another)*.
They spoke *to each other (one another)*.
We waited *for each other (one another)*.
The books were placed *on each other (one another)*.

I wanted to laugh now: what fools we had both made *of each other*. (Graham Greene, *The Quiet American*)

They glared *at each other* for a moment, motionless and undecided. (Albert Maltz, *Afternoon in the Jungle)*

Pronumele reciproce pot fi folosite la genitiv:

They were looking at *one another's (each other's)* copy-books.

Pronumele reciproce pot fi folosite la dativ:

They always told *each other (one another)* the truth.

Ioana POENARU

NUMERALUL

pp. 253-265.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
Editura pentru Literatură Contemporană

NUMERALUL
(The Numeral)

Generalităţi. „Numeralul este partea vorbirii care exprimă un număr abstract, o determinare numerică a obiectelor sau ordinea obiectelor prin numărare." [1]

> *Two* times *two* is four.
> *Three* workers have worked out this new device.
> *The third* of his daughters has won the prize.

Numeroase gramatici scrise de autori englezi [2] nu consideră numeralul ca o categorie gramaticală aparte, ci, pornind de la însuşirea numeralului de a determina un substantiv, îl includ în categoria adjectivului. Astfel, Nesfield îl denumeşte „adjectiv de cantitate sau grad" şi include în această categorie numeralul cardinal, ordinal, multiplicativ şi nehotărît. Buehler include numeralul în categoria „adjectivului limitativ" împreună cu alte adjective de tipul "yonder", "great" etc.

1) Numeralul are următoarele însuşiri morfologice:

a) însuşiri adjectivale:

> Their contingent came about half-way in the procession, which consisted of at least *two thousand* people. (J. Lindsay, *Betrayed Spring*)

b) însuşiri substantivale:

> *Twenty six* all told. Only *seven* besides us in this jail. (L. Brown, *Iron City*)

c) însuşiri pronominale:

> Then he reached for the matches, tore *one* out, split it lengthwise with his thumbnail, put *one* of the pieces back in the folder and lit his cigarette with the other. (L. Brown, *Iron City*)

---

[1] *Gramatica limbii romîne*, Ed. Acad. R.P.R., vol. I, p. 225.

[2] J. C. Nesfield, *English Grammar Past and Present*, London, 1911, p. 27; Huber Gray Buehler, *A Modern English Grammar with Composition*, New York, 1906, p. 207; Cyril Miller, *A Grammar of Modern English*, Longmans, Green & Co, London, 1955, p. 46—47; R. W. Jepson, *English Grammar for To-day*, Longmans, Green & Co., London, 1955, p. 11; S. V. Sanford and P. F. Brown, *English Grammar*, D.C. Heath and Co., Boston, 1914, p. 79.

Numeralul poate fi determinat de articol:

I didn't tell you I missed *the eleventh one*, did I? (L. Brown, *Iron City*)

Neither of them looked forward to...the document from the insurance company guaranteeing *a* safe *ten pounds* a week for the remainder of their joint lives. (R. Aldington, *Death of a Hero*)

CLASIFICAREA NUMERALELOR

Numeralele pot fi clasificate după următoarele criterii:

1) după criteriul compunerii;
2) după criteriul derivării;
3) după criteriul conţinutului.

A. *CLASIFICAREA NUMERALELOR DUPĂ CRITERIUL COMPUNERII*

1. NUMERALE SIMPLE

Numeralele simple sînt acele numerale care, aşa cum sînt scrise şi rostite nu pot fi descompuse în două sau mai multe unităţi morfologice:

two	eleven	hundred
six	thirty	million

2. NUMERALE COMPUSE

Numeralele compuse sînt alcătuite din două sau mai multe unităţi morfologice:

thirty-five
one hundred and fourteen

Combinaţiile dintre un numeral şi o altă parte de vorbire pot da naştere la adjective compuse sau substantive compuse:

When Irene came to the restaurant with the *two-months-old* boy she was a widow. (D. Carter, *Fatherless Sons*)
When Irene next visited the restaurant it was to show the girls her *firstborn*, Michael. *(Ibid.)*

B. *CLASIFICAREA NUMERALELOR DUPA CRITERIUL DERIVARII*

1. CONVERSIUNEA

Dintre toate părţile de vorbire numai articolul nehotărît, adjectivul nehotărît şi unele substantive ca *dozen*, *score*, *pair* pot deveni numerale:

> He saw *a* figure emerge from the darkness.
> They *both* heard the boy. (D. Carter, *Fatherless Sons*)
> By 1937, Chris was able to move to Pine Street... opening a place with *three dozen* booths and a big counter. *(Ibid.)*

2. AFIXAŢIA

Cu ajutorul sufixelor se formează numeralele cardinale şi numeralele ordinale.

1) Numeralele cardinale care exprimă unităţi între 13 şi 20, *thirteen*, *fourteen*, *fifteen*, *sixteen*, *seventeen*, *eighteen*, *nineteen*, se formează prin adăugarea sufixului *-teen* la numeralele de bază respective. Numeralele *thirteen* şi *fifteen* primesc sufixul *-teen* după ce a avut loc o schimbare în forma de bază: *three* în *thir-* şi *five* în *fif-*. La numeralul *eighteen* se pierde ultima consoană din forma de bază înainte de a se adăuga sufixul:

> She was *eighteen* years of age, bright, timid and full of the illusions of ignorance and youth. (Th. Dreiser, *Sister Carrie*)

Numeralele între 13 şi 19 au de obicei două accente tonice: unul pe forma de bază şi unul pe sufix:

eighteen	['ei'ti:n]
nineteen	['nain'ti:n]

Numeralele reprezentînd zecile între 20 şi 90 inclusiv se formează cu ajutorul sufixului *-ty*, adăugat la forma de bază. Cîteva dintre aceste numerale schimbă forma de bază: *two* în *twen-*; *three* în *thir-*; *four* în *for-*; *five* în *fif-*. Numeralul *eighty* pierde ultima consoană din forma de bază înainte de a primi sufixul *-ty*: *twenty*, *thirty*, *forty*, *fifty*, *sixty*, *seventy*, *eighty*, *ninety*.

2) Numerale e ordinale se formează prin adăugarea sufixului *-th* la numeralele cardinale respective, cu excepţia primelor trei numerale ordinale: *the first*, *the second*, *the third*. În formarea acestor numerale au loc unele schimbări ortografice şi fonetice:

a) grupul de litere *ve* din numeralele *five* şi *twelve* devine *f* în numeralele ordinale corespunzătoare:

five [faiv]	the fifth [ðə'fifθ]
twelve [twelv]	the twelfth [ðə 'twelfθ]

b) numeralul *eight* pierde consoana finală înainte de a primi sufixul *-th*, *the eighth*, însă în pronunţare această consoană se aude [ði'eitθ].

c) vocala finală *e* din numeralul *nine* se pierde, însă vocala precedentă continuă să fie influenţată de ea în pronunţare:

nine [nain] the ninth [ðə'nainθ]

d) semivocala *y* de la sfîrşitul zecilor se schimbă în *-ie:* [i:]: thirty ['θə:ti]-the thirtieth [ðə 'θə:tiiθ].

C. *CLASIFICAREA NUMERALELOR DUPĂ CRITERIUL CONŢINUTULUI*

După ideea pe care o exprimă, numeralele se împart în: *cardinale, ordinale, racţionare, multiplicative, distributive, adverbiale.*

1. NUMERALE CARDINALE
(Cardinal Numerals)

Numeralele cardinale exprimă un număr, o cantitate de obiecte şi răspund la întrebarea *how many?* Numeralele cardinale pot exprima un număr determinat de obiecte, *five, sixteen*, şi atunci se numesc numerale hotărîte, sau un număr nedeterminat de obiecte, sau un număr nedeterminat de obiecte: *tens of* (books), *hundreds of* (people), în care caz se numesc numerale nehotărîte.

Notă. După unele gramatici, *several, many* etc. sînt considerate numerale nehotărîte. În lucrarea de faţă asemenea cuvinte sînt tratate în categoria adjectivelor şi pronumelor nehotărîte. (v. I, pp. 216, 251).

În afară de numeralele hotărîte şi nehotărîte, gramatica limbii romîne prevede încă o categorie, şi anume *numeralele colective: amîndoi, tustrele, cîteşi-patru* etc. Limba engleză nu cunoaşte o astfel de categorie. În gramatica limbii engleze astfel de cuvinte sînt tratate ca:

— pronume: both, both of them ambii, ambele
— adjective: both

Fanny did write occasionally to Elizabeth, once or twice to *them both*, frequently to George. (R. Aldington, *Death of a Hero*)

Numeralele cardinale hotărîte exprimă un număr întreg abstract sau un număr de obiecte:

1 one	6 six
2 two	7 seven
3 three	8 eight
4 four	9 nine
5 five	10 ten

11 eleven	21 twenty-one
12 twelve	22 twenty-two
13 thirteen	23 twenty-three
14 fourteen	30 thirty
15 fifteen	40 forty
16 sixteen	50 fifty
17 seventeen	60 sixty
18 eighteen	70 seventy
19 nineteen	80 eighty
20 twenty	90 ninety

100 a (one) hundred
101 a (one) hundred and one
114 a (one) hundred and fourteen
172 a (one) hundred and seventy-two
200 two hundred
350 three hundred and fifty
1,000 a (one) thousand
2,000 two thousand
10,000 ten thousand
1,000,000 a (one) million

1) Numeralele cardinale au următoarele particularităţi:
a) între zeci şi unităţi se pune liniuţa de unire:

twenty-two; sixty-five; five-and-twenty

b) între sute şi zeci sau unităţi se pune conjuncţia *and:*

315 — three hundred and sixteen
204 — two hundred and four

c) Numeralele cardinale pot fi determinate de articol în felul următor:
1° de articolul hotărît sau nehotărît, cînd numeralul devine un echivalent al pronumelui sau substantivului:

The three found a place in the Negro contingent at the rear and fell in step with the silent plodders. (L. Brown, *Iron City*)

And having turned the car into the garage, *the three* made their way through the rear entrance into the kitchen. (Th. Dreiser, *An American Tragedy*)

They got on *a* 32 at the University stop.

2° numeralele *hundred, thousand, million* sînt precedate fie de articolul nehotărît, fie de numeralul *one:*

He got a pair of shoes for *a* (one) *hundred* lei.

3° cînd numeralele *hundred, thousand* şi *million* sînt urmate de un număr, nu se foloseşte articolul nehotărît, ci numai numeralul *one:*

one hundred and sixty.

d) numeralele *hundred, thousand* şi *million* nu primesc terminaţia *s* cînd sînt precedate de *two, three* etc.

one hundred, two hundred, three hundred etc.

e) numeralele *hundred, thousand* şi *million* primesc terminaţia *s* cînd sînt folosite ca numerale nehotărîte:

Every year *hundreds* of books are bought for our library.

f) între cifrele unui întreg se foloseşte virgula şi nu punctul, ca în limba romînă:

4,560,000 four million five hundred and sixty thousand.

g) numeralul *a (one) billion* are sensul de un trilion în Anglia şi de un miliard în S.U.A.

Folosirea numeralului cardinal. Numeralul cardinal se foloseşte:
— pentru a marca timpul cronologic:

They would go down in hansoms and meet at the Crown and Sceptre at 7.45. (J. Galsworthy, *The Man of Property*)

In 1895 A. S. Popov, the great Russian scientist, demonstrated his first radio receiving set.

Notă. Anii se citesc cu ajutorul sutelor în limbajul oficial şi cu ajutorul zecilor în conversaţie:
1895 eighteen hundred and ninety-five
eighteen ninety-five
dar:
The largest river in the U.S.S.R., the Lena, is 4,600 kilometres long (four thousand six hundred).

— pentru a indica un număr de telefon:

1623 one six two three

Notă. Cifrele se citesc separat. Zero se pronunţă [ou]. Dacă cifra care nu se află la mijlocul numărului se repetă, se citeşte „double":

2265 — double two six five
3244 — three two double four
7777 — double seven double seven

dar:

5775 — five seven seven five

— pentru a indica numărul unei case, al unui apartament, al unei camere:

When in hostel, I lived in room 215.

"What is your address?"
"Carrie Meeber", she said slowly. "*Three hundred and fifty-four* West Van Buren Street, care S. D. Hanson. (Th. Dreiser, *Sister Carrie*)

— pentru a indica numărul unui tramvai sau al unui autobuz etc.:

To get there one must take the 15.

— pentru a exprima măsuri de pantofi, mănuși etc.:

She wears size 36 shoes.

— pentru a exprima capitolul, paragraful, pagina, lecția unei cărți:

Chapter two, paragraph three, page fifteen

— pentru a indica sume de bani:

£ 10.6.8 — twelve pound six and eight
$ 25.01 — twenty-five dollars and one cent

Exprimarea aproximației numerice

Ca și în limba romînă, pentru a exprima o aproximație numerică se folosește numeralul cardinal însoțit de unele prepoziții sau adverbe ca: *about, nearly, almost, over, above, under, more than, and more, odd* etc.

She is over fifty. — Are peste 50 de ani.
He has worked more than twenty years at this discovery. — A lucrat mai mult de (peste) 20 de ani la această descoperire.

It cost me 15 pounds odd. — M-a costat peste 15 lire.

2. NUMERALE ORDINALE
(Ordinal Numerals)

Numeralele ordinale exprimă ordinea obiectelor într-o înșiruire oarecare:

the first	the sixth
the second	the seventh
the third	the eighth
the fourth	the ninth
the fifth	the tenth
the eleventh	the twenty-first
the twelfth	the twenty-second
the thirteenth	the twenty-third
the fourteenth	the thirtieth
the fifteenth	the fortieth
the sixteenth	the fiftieth
the seventeenth	the sixtieth
the eighteenth	the seventieth
the nineteenth	the eightieth
the twentieth	the ninetieth

the one hundredth
the one hundred and first
the one hundred and fourteenth
the one thousandth
the one millionth

Nota 1. Normele de formare a numeralului ordinal s-au expus la capitolul „Clasificarea numeralului după criteriul derivării".

În numeralele ordinale compuse, numai ultimul element al grupului primeşte sufixul caracteristic: *the one thousand and fortieth.*

Numeralele ordinale pronominale sînt determinate de articolul hotărît:

Out of the three books I have read, only *the first* contains some literary criticism.

Numeralul ordinal se foloseşte totdeauna la citirea datelor, chiar dacă cifra respectivă este redată grafic printr-un numeral cardinal. Astfel, data

March 12, 1950

se citeşte

the twelfth of March, nineteen fifty

sau:

March the twelfth, nineteen fifty

Nota 2. Scrierea datei numai cu cifre arabe (de ex. 12.3.1950) trebuie evitată, deoarece poate da naştere la neînţelegeri. Interpretarea cifrelor diferă în limba engleză britanică şi în cea americană. Astfel în engleza britanică 12.3.1950 înseamnă 12 martie 1950, pe cînd în engleza americană înseamnă 3 decembrie 1950.

3. NUMERALE FRACŢIONARE
(Fractional Numerals)

Numeralele fracţionare servesc la denumirea unei fracţiuni şi la numărarea fracţiilor unui întreg. Fracţiile sînt de două feluri:

a) fracţii simple (Common Fractions);
b) fracţii zecimale (Decimal Fractions).

O fracţie simplă constă dintr-un numărător (numerator), care se exprimă printr-un număr cardinal, şi un numitor (denominator), care se exprimă printr-un numeral ordinal folosit ca substantiv:

1/2	one half
1 1/2	one and a half
1/3	one third
2/3	two thirds
3/4	three quarters (fourths)

Substantivul care urmează după o fracţie simplă se află totdeauna la singular:

3/4 ton three quarters of a ton
1/2 mile half a mile

Substantivul care urmează după un număr mixt se află totdeauna la plural:

4 1/2 tons — four and one half tons sau
four tons and a half

Notă. În cazul cînd întregul este 1, substantivul se citeşte fie la singular (cînd se citeşte imediat după întreg), fie la plural (cînd se citeşte după numărul mixt):

1 1/2 hours — one and a half hours
sau one (an) hour and a half.

În fracţiile zecimale, partea întreagă se separă de partea zecimală prin punct (şi se citeşte "point") şi nu prin virgulă ca în limba romînă:

1.3 one point three

Zero se citeşte "*nought*" în Anglia şi "*zero*" în S.U.A.

0.1 nought point one

sau:

point one;
0.01 nought point nought one

sau:

point nought one.

Substantivul care urmează după o fracţie zecimală se află la numărul singular atunci cînd partea întreagă este zero, şi la numărul plural în toate celelalte cazuri:

0.25 ton — nought point two five of a ton
12.23 tons — one two (sau twelve) point two three tons.

4 NUMERALE MULTIPLICATIVE
(Multiplicative Numerals)

Numeralele multiplicative arată in ce proporţie creşte o cantitate:

double, twofold
threefold (treble este învechit)
fourfold etc.

5. NUMERALE DISTRIBUTIVE
(Distributive Numerals)

Numeralele distributive exprmă repartizarea şi gruparea obiectelor:

one at a time
one by one
singly } cîte unul

two at a time
two by two
by twos
in twos } cîte doi

in tens; by the dozen; by the hundred; by hundreds etc.

Little shop-girls went fluttering by *in pairs* and *fours*, chattering, laughing. (Th. Dreiser, *Sister Carrie*)

There were about a hundred out from Cell Block One, shuffling along *in twos* and *threes*. (L. Brown, *Iron City*)

6. NUMERALE ADVERBIALE
(Adverbial Numerals)

Numeralele adverbiale arată de cîte ori are loc o acţiune. Au valoare numai de adverb:

once
once and a half
twice
three times (thrice este învechit)
four times etc.

It had a peculiar fascination for him, that old dome, and not *once*, but *twice* or *three times* a week, would he halt in his daily pilgrimage to enter beneath... (J. Galsworthy, *The Man of Property*)

FUNCŢIUNILE SINTACTICE ALE NUMERALULUI

Datorită însuşirilor sale nominale, numeralul poate îndeplini în propoziţie aceleaşi funcţiuni sintactice pe care le poate îndeplini un substantiv:

1) subiect sau parte dintr-un subiect:

Thousands of hungry workers surged into Deep Rock. (D. Carter, *Fatherless Sons*)
The two watched in silence, and when the last stragglers had passed, they looked again at the player. (L. Brown, *Iron City*)

2) nume predicativ sau parte dintr-un nume predicativ:

We were *four* round the table.
She was *the first* to answer.
"Now, there's *three of them*!" (D. Carter, *Fatherless Sons*)

3) complement direct sau parte dintr-un complement direct:

Altogether they spent *30* in a fortnight... (R. Aldington, *Death of a Hero*)

4) atribut sau parte dintr-un atribut:

Hurstwood's residence... was a brick building... with *the first* floor sunk a very little below the level of the street. (Th. Dreiser, *Sister Carrie*)
I mean that I see a direct link between it and... a man in khaki before a murderous machine-gun fire... on the morning *of the 4th of November* 1918. (R. Aldington, *Death of a Hero*)

5) parte dintr-un complement circumstanţial:

At seven o'clock they started, Dartie offering to bet a driver half-a-crown he didn't do it in *the three-quarters* of an hour. (J. Galsworthy, *The Man of Property*)
At eighteen Andrew found himself alone, a first year student at St. Andrews University, carrying a scholarship worth 40 a year, but otherwise penniless. (A. J. Cronin, *The Citadel*)

PRINCIPALELE MONEDE ENGLEZE ŞI AMERICANE

a. În Anglia

1 sovereign pound sterling (£) = 20 shillings
1 crown — 5 shillings
1 half-crown — 2 s. 6d.
1 florin — 2 s.
1 shilling (1 s) — 12 d.
1 sixpence — 6 d.
1 twopence — 2 d.
1 penny (1 d) — a 12-a parte dintr-un shilling
1 halfpenny — 1/2 d.
1 farthing — 1/4 d.
1 guinea (învechit) — 21 s.

Simbolul £ al substantivului *pound* provine din cuvîntul latin *libra*. El se aşază înaintea numărului, însă se citeşte după acesta:

£ 11 se citeşte *eleven pounds* sau *eleven pounds sterling*.

Substantivul *pound* primeşte terminaţia *s* la plural numai cînd nu e urmat de subdiviziuni:

£ 20 — twenty pounds

dar:

£ 20.5.2. — twenty pound five shillings and twopence.

Moneda divizionară *the shilling* se indică prin litera *s* care provine din cuvîntul latin *solidus*. Ea se aşază după număr: 15 s. — fifteen shillings. Lipsa de subdiviziuni se exprimă cu ajutorul unei liniuţe: 15 —.

Moneda subdivizionară *the penny* se indică prin litera *d* care provine de la cuvîntul latin *denarius*. Ea se aşază, de asemenea, după număr: 1 d. — one penny; 6 *d*. — sixpence. Lipsa monedei divizionare se redă grafic printr-o liniuţă: — /1; — /6.

Monedele subdivizionare se scriu şi se pronunţă după cum urmează:

twopence ['tʌpəns]
threepence ['θrepəns] [θripəns]
halfpenny ['heipni]

b. În Statele Unite

1 dollar ($) — 100 cents
1 eagle — $ 10
1 half-eagle — $ 5
1 half-dollar — $ 1/2
1 dime — $ 1/10
1 cent — $ 1/100

Dolarul se indică prin semnul $ aşezat înaintea numărului, dar citit după el:

$ 1 — one dollar $ 12 — twelve dollars.

Unitatea subdivizionară *cent* este indicată prin ¢: ¢ 1 one *cent*. Se mai poate reda şi sub forma $ 0.1.

Sumele care constau din dolari şi cenţi se scriu în felul următor:

$ 34.10 — thirty-four dollars and ten cents.
$ 3,350.55 — three thousand three hundred and fifty dollars and fifty-five cents.

APENDICE

TABLA DE MATERII

a ediției orignale a tuturor volumelor.

CONTEMPORARY LITERATURE PRESS
Editura pentru Literatură Contemporană

VOLUMUL 1.

VOLUMUL 2.

Partea a II-a: MORFOLOGIA. (Partea I: Fonetica, v. Volumul 1.)

VOLUMUL 3.

E. Iarovici: Adjectivul. pp. 194-230.

E. Iarovici: Pronumele. pp. 230-253.

I. Poenaru: Numeralul. pp. 253-265.

VOLUMUL 4.

Verbul: pp. 265-562 (studiul Verbului ocupă Volumele 4, 5 şi 6).

I. Preda: pp. 265-381.

VOLUMUL 5.

V. Alcalay: Categoriile gramaticale ale verbului. pp. 381-506.

VOLUMUL 6.

I. Preda: Diateza pasivă. pp. 506-516.

I. Poenaru: Formele nepersonale ale verbului. pp. 516-562.

VOLUMUL 7.

A. Gheorgițoiu: ADVERBUL. pp. 5-49.

A. Gheorghițoiu: CONJUNCȚIA. pp. 114-123.

VOLUMUL 8.

Partea a III-a: SINTAXA.

PROPOZIȚIA ŞI FRAZA. p. 151.

VOLUMUL 9.

C. G. Sandulescu. TIPURI DE PROPOZIȚII SUBORDONATE.
pp. 259-276.

P. Iancovici: TOPICA. pp. 276-301.

